

Vlaams
Parlement

vergadering **44**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Plenaire Middagvergadering

van 27 juni 2012

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
ACTUALITEITSDEBAT over de hervorming van het secundair onderwijs	7
Moties	40
ACTUELE VRAAG van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de lastenverdeling inzake de Europese klimaat- en energiedoelstellingen tussen de verschillende Belgische bestuursniveaus en de perspectieven op een snel akkoord in de Nationale Klimaatconferentie	40
ACTUELE VRAAG van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de kennis van het Frans bij Vlaamse tieners en de mogelijkheid om lessen Frans vanaf het derde jaar lager onderwijs te verplichten	43
ACTUELE VRAAG van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake een hogere responsabiliseringsbijdrage van de deelstaten voor de ambtenarenpensioenen	
ACTUELE VRAAG van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake een hogere responsabiliseringsbijdrage van de deelstaten voor de ambtenarenpensioenen	
ACTUELE VRAAG van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake een hogere responsabiliseringsbijdrage van de deelstaten voor de ambtenarenpensioenen	46
ACTUELE VRAAG van de heer Lieven Dehandschutter tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de beleidsconclusies uit de Belfius-studie betreffende de gemeentefinanciën	
ACTUELE VRAAG van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de beleidsconclusies uit de Belfius-studie betreffende de gemeentefinanciën	50
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wat het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie betreft	
– 1606 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	55
Artikelsgewijze bespreking	56
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten	
– 1553 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 6	
Algemene bespreking	56
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	60

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten	
– 1553 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 6	
Algemene bespreking (<i>Voortzetting</i>)	60
Artikelsgewijze bespreking	63
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	63
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 28 april 1998 betreffende het Vlaamse integratiebeleid en het decreet van 30 april 2009 tot wijziging van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden	
– 1560 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	64
Artikelsgewijze bespreking	64
ONTWERP VAN DECREET betreffende de machtiging tot oprichting van een Vlaamse vereniging voor ICT-personeel	
– 1608 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	64
Artikelsgewijze bespreking	64
ONTWERP VAN DECREET houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid	
– 1582 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 7	
Algemene bespreking	65
Artikelsgewijze bespreking	75
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Wilfried Vandaele, Lode Ceysens, Bart Martens en Robrecht Bothuyne en de dames Tine Eerlingen, Tinne Rombouts en Michèle Hostekint houdende wijziging van diverse bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wat de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreft	
– 1509 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	76
Artikelsgewijze bespreking	81
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Paul Delva, Philippe De Coene, Lieven Dehandschutter en Johan Verstreken, de dames Yamila Idrissi en Danielle Godderis-T'Jonck en de heer Bart Caron tot wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk, wat betreft de bewegingen, de vormingsinstellingen en het steunpunt	
– 1611 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	81
Artikelsgewijze bespreking	82
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Philippe De Coene, Paul Delva, Lieven Dehandschutter en Bart Caron, mevrouw Yamila Idrissi en de heren Johan Verstreken en Wilfried Vandaele betreffende een actieplan voor de letteren in Vlaanderen	
– 1327 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3	
Bespreking	83

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw Karin Brouwers, de heer Jan Roegiers, mevrouw Lies Jans, de heren Dirk de Kort en Steve D'Hulster en de dames Tine Eerlingen en Griet Smaers betreffende het in opmaak zijnde Mobiliteitsplan Vlaanderen – 1601 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 4 Bespreking	89
WIJZIGING VAN DE RECHTSPOSITIEREGELING VAN DE MEDEWERKERS VAN DE VOORZITTER, VAN DE LEDEN VAN HET UITGEBREID BUREAU, VAN DE FRACTIES EN VAN DE VLAAMSE VOLKSVERTEGENWOORDIGERS Bespreking en stemming	91
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 16 juni 2006 betreffende de begeleiding van de scheepvaart op de maritieme toegangswegen naar de havens en de organisatie van het maritiem reddings- en coördinatiecentrum – 1418 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	92
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het besluit van de Europese Raad van 25 maart 2011 tot wijziging van artikel 136 van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie met betrekking tot een stabiliteitsmechanisme voor de lidstaten die de euro als munt hebben – 1520 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	92
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten – 1553 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 6 Aangehouden stemmingsen	93
Hoofdelijke stemming	94
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 28 april 1998 betreffende het Vlaamse integratiebeleid en het decreet van 30 april 2009 tot wijziging van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden – 1560 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	94
ONTWERP VAN DECREET houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid – 1582 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 7 Aangehouden stemmingsen	94
Hoofdelijke stemming	97
ONTWERP VAN DECREET betreffende het Lokaal Cultuurbeleid – 1587 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 6 Aangehouden stemmingsen	97
Hoofdelijke stemming	97
ONTWERP VAN DECREET houdende het Vlaams cultureel-erfgoedbeleid – 1588 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 7 Aangehouden stemmingsen	98
Hoofdelijke stemming	101

ONTWERP VAN DECREET houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid en de bepaling van het provinciaal jeugdbeleid – 1589 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 6	
Aangehouden stemming	101
Hoofdelijke stemming	102
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, met het oog op de invoering van een deels op socio-economische leerlingenkenmerken gebaseerd omkaderingssysteem, waarbij het kleuteronderwijs evenwaardig omkaderd wordt als het lager onderwijs – 1591 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 5	
Aangehouden stemmingen	102
Hoofdelijke stemming	104
ONTWERP VAN DECREET houdende subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme – 1594 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	104
ONTWERP VAN DECREET betreffende het vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren – 1600 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	105
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wat het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie betreft – 1606 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	105
ONTWERP VAN DECREET betreffende de machtiging tot oprichting van een Vlaamse vereniging voor ICT-personeel – 1608 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	105
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Wilfried Vandaele, Lode Ceyskens, Bart Martens en Robrecht Bothuyne en de dames Tine Eerlingen, Tinne Rombouts en Michèle Hostekint houdende wijziging van diverse bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wat de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreft – 1509 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 5	
Aangehouden stemming	106
Hoofdelijke stemming	106
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Paul Delva, Philippe De Coene, Lieven Dehandschutter en Johan Verstreken, de dames Yamila Idrissi en Danielle Godderis-T'Jonck en de heer Bart Caron tot wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk, wat betreft de bewegingen, de vormingsinstellingen en het steunpunt – 1611 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	106
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Philippe De Coene, Paul Delva, Lieven Dehandschutter en Bart Caron, mevrouw Yamila Idrissi en de heren Johan Verstreken en Wilfried Vandaele betreffende een actieplan voor de letteren in Vlaanderen – 1327 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	107

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw Karin Brouwers, de heer Jan Roegiers, mevrouw Lies Jans, de heren Dirk de Kort en Steve D'Hulster en de dames Tine Eerlingen en Griet Smaers betreffende het in opmaak zijnde Mobiliteitsplan Vlaanderen – 1601 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 4	
Stemming over het amendement	107
Hoofdelijke stemming	107
MOTIE van de dames Irina De Knop, Khadija Zamouri, Mercedes Van Volcem en Vera Van der Borghet en de heer Sas van Rouveroi tot besluit van de op 14 juni 2012 door mevrouw Irina De Knop in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de gratis stroom voor gezinnen – 1679 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	108
MOTIE van mevrouw Katleen Martens en de heren Jan Penris en Wim Wienen tot besluit van de op 14 juni 2012 door mevrouw Irina De Knop in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de gratis stroom voor gezinnen – 1671 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	108
MOTIE van mevrouw Elisabeth Meuleman, de heer Filip Watteeuw en mevrouw Mieke Vogels tot besluit van het op 27 juni 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de hervorming van het secundair onderwijs – 1692 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	109
MOTIE van mevrouw Gerda Van Steenberge en de heer Joris Van Hauthem tot besluit van het op 27 juni 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de hervorming van het secundair onderwijs – 1693 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	109
MOTIE van de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten, Ann Brussee en Fientje Moerman en de heer Sas van Rouveroi tot besluit van het op 27 juni 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de hervorming van het secundair onderwijs – 1694 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	109
MOTIE van de heren Boudewijn Bouckaert, Lode Vereeck en Peter Reekmans en mevrouw Ulla Werbrouck tot besluit van het op 27 juni 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de hervorming van het secundair onderwijs – 1695 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	110
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	110
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	110
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	112
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	112

■

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 13.59 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Ludo Sannen: ambtsverplichtingen;

Else De Wachter, Felix Strackx, Luckas Van Der Taelen: familieverplichtingen;

Patricia De Waele, Cindy Franssen, Sabine Poleyn: gezondheidsredenen.

■

ACTUALITEITSDEBAT over de hervorming van het secundair onderwijs

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de hervorming van het secundair onderwijs.

Het debat is geopend.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, minister-president, minister, collega's: "Smet speelt met de toekomst van onze kinderen en met onze eigen toekomst. Dat kan niet." Dat is geen citaat van ons, maar een uitspraak van de gewezen rector van de KU Leuven, zaterdag jongstleden in De Morgen. Met die ene welgemikte zin verwijst de heer Oosterlinck de plannen van de onderwijsminister voor de hervorming van het secundair onderwijs eigenlijk naar de prullenmand. Minister, u speelt inderdaad met de toekomst van onze kinderen. En dat heeft de minister-president blijkbaar ook opgemerkt. "Het dossier is ontspoord", liet hij in de krant optekenen. "Dit dossier is te belangrijk om het te herleiden tot een politiek steekspel. (...) Het draagvlak is aan het verbrekken." Dat zijn uitspraken die kunnen tellen.

De kampioen van de aankondigingspolitiek, de man die graag ballonnetjes oplaait, heeft nu een ballon opgelaten die in zijn gezicht is ontploft. Wij lusten uw voorstellen en hervormingsplannen niet. U wilt een brede eerste graad uitbouwen door de schotten tussen het aso, het tso en het bso op te heffen. U wilt daarmee het uitstel bewerkstelligen van de studiekeuze tot 14 jaar, met de daarbij behorende afschaffing van het B-attest. Het zijn volgens ons de compleet verkeerde oplossingen voor de juist gestelde problemen. Uw plannen leiden onvermijdelijk en onherroepelijk tot nivellering. Onder het mom van gelijke kansen voor iedereen ontnemt u met die plannen de kans aan jonge mensen om hun capaciteiten – welke die ook zijn – zo vroeg mogelijk te ontwikkelen.

Wij weten natuurlijk allemaal, en al heel lang, dat er een spiraal van een negatieve keuze in het onderwijs. We weten dat het tso en het bso veel te vaak worden beschouwd als tweede en zelfs derde keuze, wat leidt tot de zogenaamde waterval.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mijnheer Van Hauthem, u spreekt eerder denigrerend over de plannen van minister Smet. Ik zou dat toch even willen plaatsen. Zijn plannen komen niet uit de lucht gevallen. Er gingen veel debatten aan vooraf. De oorsprong ervan is het rapport van

de commissie-Monard, dat in april 2009 is afgeleverd. Het kwam er op verzoek van toenmalig minister Vandenbroucke.

Op basis daarvan is er voortgewerkt. In het Vlaams regeerakkoord, in de beleidsbrieven en de beleidsnota zijn er akkoorden opgenomen die de volledige meerderheid heeft goedgekeurd. Dan is er een oriëntatienota gekomen ‘Mensen doen schitteren’ van de hand van de minister en zijn diensten, die eigenlijk een breed maatschappelijk debat op gang moest brengen en waarop adviezen verleend zijn door zowat het hele onderwijsveld, de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Als u die adviezen heel goed leest, dan ziet u dat die genuanceerd zijn, maar zeker niet negatief.

Ook het Vlaams Parlement heeft daar al heel wat hoorzittingen over georganiseerd, met als gevolg dat er ook een overzicht van gemaakt is in een stuk. Nu komt u hier zeggen: kijk eens, hij laat een ballonnetje op, en het was er toch weer eentje. Ik zou dat krachtig willen nuanceren en benadrukken dat alles wat er wordt gezegd, gebaseerd is op wetenschappelijk onderzoek, onder andere ook van de Leuvense universiteit.

De heer Joris Van Hauthem: Tot daar de regering.

Mevrouw Deckx, ik heb niet gezegd dat er in het Vlaams Parlement en de commissie naar aanleiding van het Vlaams regeerakkoord, de oriëntatienota en de beleidsnota van de minister niet over is gediscussieerd. Dat hoort u me niet zeggen. U was trouwens een beetje te vroeg, ik kom daar nog toe. Alleen stel ik vast dat de minister na al die consultaties niet naar het parlement komt met zijn uiteindelijke nota die was gepland na nieuwjaar, maar de boel lanceert in de pers. We hebben kritiek op de zaken die u voorstelt. Daar was ik mee bezig.

Minister, we weten al lang dat er een spiraal is van een negatieve keuze in het onderwijs en dat tso en bso te vaak worden beschouwd als tweede en zelfs derde keuze, de zogezegde waterval. Maar we denken niet dat u dat probleem oplost door dan maar de beschotten tussen aso, bso en tso op te heffen en te zeggen dat er in de eerste graad geen bso en tso meer is. Wat nu voorligt, is in onze ogen het typisch linkse eenheidsdenken. U lost het probleem – het probleem bestaat en de analyse is juist – niet op door een compleet gelijke behandeling van ongelijke kinderen, of beter gezegd, van kinderen met verschillende capaciteiten, wat die capaciteiten ook zijn. U lost het probleem niet op door alle kinderen in een zak te steken, er twee jaar mee te schudden en dan te zien wat er uitkomt. U lost het probleem niet op door alles wat boven het grasveld uitsteekt, weg te maaien. U lost het probleem niet op door te ontkennen dat jonge mensen nu eenmaal verschillende vaardigheden hebben. U lost het bestaande probleem niet op door het al lang achterhaalde concept op de duur van alles wat en van niets iets, de eenheidsworst dus.

De gewezen rector van de KU Leuven, de heer Oosterlinck, heeft dat in zijn interview van vorige zaterdag in De Morgen perfect samengevat. Ik citeer: “Smet wil de minder goede studenten naar het midden proberen te krijgen, en de goede studenten ook. Dat is twee keer verkeerd.” Minister, u zit met uw oplossing op het verkeerde spoor. Natuurlijk zijn er knelpunten. Die moeten worden weggewerkt. De knelpunten liggen niet bij het aso, maar bij het bso en tso. Daar ligt de oplossing. De oplossing ligt niet in het uitstellen van de studiekeuze, maar in het op tijd detecteren van de capaciteiten en vaardigheden van elke leerling in het basisonderwijs, en die in de juiste richting te oriënteren met flexibele mogelijkheden tot overstap en heroriëntering. Daarbij moeten tso en bso eindelijk als volwaardige keuzes worden beschouwd.

Ik zit al lang in dit parlement en altijd al hoor ik zeggen dat er een opwaardering moet komen van het bso en tso. Met uitzondering van de ambtsperiode van mevrouw Vanderpoorten, hebben er altijd socialisten op Onderwijs gezeten en die hebben daar blijkbaar niets aan gedaan.

Minister, intussen hebt u in het onderwijs wel onrust gecreëerd. Onrust, waarvan de minister-president terecht zegt dat die compleet onnodig is.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Van Hauthem, waar ik heb die hervormingsplannen van het secundair onderwijs in extenso toegelicht? Dat heb ik niet gedaan. Dat is de afgelopen maanden ook een handicap voor mij geweest, omdat ik nooit op opmerkingen ben kunnen ingaan. Wanneer is de onrust opnieuw ontstaan? Begin mei heeft het vrij onderwijs zijn standpunt over de hervorming van het secundair onderwijs op een studiedag bekendgemaakt, na een bevraging van al hun scholen – en dat is 70 procent van alle scholen in Vlaanderen. Ze hebben toen gezegd dat ze onder meer kiezen voor de afschaffing van de onderwijsvormen aso, tso en bso, voor een verbrede algemene graad. U zult gemerkt hebben dat ik mij toen onthouden heb van commentaar. Vorige week was er dan dat interview in De Morgen, waarin ik één zinnetje heb gezegd – een logische deductie omdat De Morgen al een aantal dagen over die B-attesten bezig was –, namelijk dat, als die hervorming van het secundair onderwijs er komt, het logisch is dat je op 13-jarige leeftijd niet meer het klassieke B-attest zult hebben omdat je pas op 14 jaar oriënteert. Meer heb ik niet gezegd. Ik heb dus geen plannen uiteengezet over de hervorming van het secundair onderwijs. Ik heb ook op geen enkel ogenblik de indruk gewekt of willen wekken dat het zo vanaf september zou zijn.

Mijnheer Van Hauthem, elke onderwijsminister – in Vlaanderen of in welk land dan ook – die een hervorming, een vernieuwing of noem maar wat van het onderwijssysteem wil doen, zal vroeg of laat in turbulentie terechtkomen. Elke ervaren piloot kan u vertellen dat, hoe ervaren en hoe goed je ook bent, er altijd onverwachte turbulentie zal zijn. Dat weet iedereen die geregeld vliegt. Dat is wat in dezen ook is gebeurd. Soms is die turbulentie rustig en soms is die hevig. Vandaag is de turbulentie heviger. Waar het op aankomt, is dat we er met deze Vlaamse Regering in slagen om te landen. En daar zullen we in slagen, we gaan landen op de juiste plaats: op onze bestemming. (*Opmerkingen*)

Laat me zeggen wat onze bestemming is. Waarover gaat die hervorming voor mij? Uit PISA-onderzoek ((Programme for International Student Assessment), de enige test die er in de geïndustrialiseerde landen bestaat, blijkt dat in Vlaanderen de sociale afkomst van kinderen het meest bepalend is voor de schoolresultaten. Er blijkt ook iets anders uit, dat mij bijzonder bezorgd maakt: ook onze sterke kinderen beginnen achteruit te gaan. De kopgroep wordt kleiner, maar ook de prestaties gaan achteruit. De mensen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) hebben mij al vaker gezegd dat ik moet ingrijpen. Als we nu niet ingrijpen, is er over tien jaar een fundamenteel probleem. Voor mij is de optie: zwakke kinderen sterker maken en sterke sterker. Ik wil niet de zwakke kinderen sterker maken ten koste van andere, sterke kinderen. Ik kies voor alle kinderen, niet alleen voor diegenen die Latijn studeren. Dat is heel goed dat ze dat doen, maar ik wil ook dat andere kinderen die andere talenten hebben, excelleren. Vooral wil ik, mijnheer Van Hauthem, ouders en kinderen helpen om de juiste keuze te maken.

Peter Adriaenssens – niet een van de minsten – en andere neurologen en kinderpsychiaters zullen u vertellen dat kinderen op 12 jaar nog niet in staat zijn om de keuzes te maken die de rest van hun leven bepalen. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, ik wil toch twee correcties doen. U zegt dat de eerste die gereageerd hebben het vrij onderwijs was, begin mei. De eerste die op uw conceptnota gereageerd heeft, was de CD&V, die een eigen conceptnota heeft gebracht, een gedrukt stuk in het parlement. We waren nog maar net begonnen met de bespreking na de hoorzitting, maar het was de CD&V die als eerste een gedrukt stuk naar voren heeft gebracht. Ze hebben blijkbaar niet zoveel persbelangstelling gekregen als de N-VA.

Minister, u schermt heel graag met wetenschappelijke onderzoeken. Het ene kan weerlegd worden door een ander. U hebt uw stapeltje niet bij dat u wel bij had in Terzake. Ik kan ook wuiven met een paar stapeltjes.

Dat PISA-onderzoek (Programme for International Student Assessment), waar u altijd mee schernt, is deze week nog weerlegd door mevrouw Berx. Maar waarschijnlijk weet de Antwerpse gouverneur niet waarover het gaat. Ze heeft maar zes jaar of zo in de commissie Onderwijs gezeten, maar ze zal het niet goed gesnapt hebben. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De heer Joris Van Hauthem: Minister, we zijn het al niet eens met de oplossingen die u aanreikt en uw plan is bovendien niet gedragen. Zelfs een van uw voorgangers, Luc Van den Bossche, die zeer lang minister van Onderwijs in de Vlaamse Regering is geweest, zegt in De Morgen in dat dubbelinterview met de heer Oosterlinck: “Waarom moet men de studiekeuze uitstellen?” Ook hij zegt – ik neem aan dat hij toch een specialist is in Onderwijs, hij heeft de functie jarenlang bekleed – dat de keuze die u maakt voor het probleem de verkeerde keuze is.

Ik stel vast dat ook de meerderheidspartijen het niet met u eens zijn. Ik stel ook vast dat men op een sluike manier opnieuw richting Vernieuwd Secundair Onderwijs (VSO) aan het gaan is. Dat is trouwens ook wat de CD&V in haar conceptnota als dusdanig heeft geschreven, collega’s. De collega’s van de meerderheidspartijen zijn het niet eens met uw hervormingsplannen, minister. Dat is natuurlijk hun goed recht. Zeker de N-VA heeft nogal met scherp geschoten.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: De heer Van Hauthem heeft onze conceptnota toch niet zo goed gelezen. Ik pleit in dit debat voor bijzonder veel genuanceerdheid. Het gaat over de toekomst van ons onderwijs in de 21e eeuw. Het gaat over onze kinderen. Ik ben het ermee eens dat we dit debat niet moeten voeren met wekelijkse losse flodders, maar evenmin door te zeggen dat heel Vlaanderen moet veranderen, maar dat voor het onderwijs een absoluut status quo geldt. (*Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem*)

Het debat is veel genuanceerder. Ik ben het eens met wie zegt dat je het kind niet met het badwater moet weggooien. Dat is evident. Maar er zijn knelpunten in ons Vlaams onderwijs. Eén op de zeven stroomt te vroeg uit. Er is een gebrek aan technologisch denken in het secundair onderwijs. Er zijn te veel afstudeerrichtingen. De aansluiting op de arbeidsmarkt kan beter. We moeten er blijven voor zorgen dat excellente kinderen maximale kansen krijgen.

Collega’s, dit debat kun je uitsluitend op een verantwoorde manier voeren als je dat doet in de genuanceerdheid. We waren er volop mee bezig in de commissie Onderwijs, maar dat is doorkruist door meerdere elementen. Dat betreurt ik ten zeerste. Ik hoop alleen dat we de sereniteit terugvinden in het parlement, om op een verantwoorde manier over de toekomst van onze kinderen te discussiëren. (*Applaus bij CD&V, sp.a en Groen*)

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer De Meyer, ik heb de nota van CD&V wel gelezen en er staan heel veel goede en genuanceerde dingen in, maar toch moet ik erop wijzen dat het de werkwijze van CD&V is die de planning in de commissie heeft doorkruist. De zwartepiet moet aan jullie worden gegeven. Jullie geloven daar trouwens nog in. (*Rumoer. Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy*)

De heer Van Rompuy wordt er rood van. Ik kan het met feiten aantonen. We waren met alle partijen in de commissie overeengekomen om hoorzittingen te organiseren en dan een nota te maken, waarbij alle fracties een standpunt zouden geven over een aantal knelpunten. Vraag het aan de leden van de andere fracties. We werkten eraan en plots kwam CD&V met haar eigen nota naar buiten, waardoor de andere fracties hebben beslist niet meer voort te doen.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer De Meyer, u pleit voor een sereen debat. Wij hebben in elk geval de sereniteit nooit doorbroken. Als u pleit voor een sereen debat en u daarvoor

applaus krijgt van sp.a, begrijp ik dat niet, want ik dacht dat die opmerking was gericht aan de minister van Onderwijs zelf.

Toen mevrouw Van Steenberge vorige week een actuele vraag stelde over het proefballonnetje voor het B-attest, hebben de fractieleiders van de meerderheidspartijen en niet de onderwijsspecialisten van CD&V gezegd dat het te vroeg was om dit debat in de media te voeren. Dat zegt wel wat. Minister Smet is er helaas niet mee gestopt.

Minister, ik weet niet hoe u – of eventueel de minister-president – dat zult rechtzetten. De sereniteit van het debat is in ieder geval weg, ook door de fout van de N-VA. Het is zelden gezien dat een meerderheidspartij op voorstellen van een minister van de meerderheid die al lang sluimeren in het parlement een persconferentie organiseert, om de eigen voorstellen te lanceren, maar in feite vooral om de voorstellen van de minister van Onderwijs af te schieten. Dat is zelden gezien. De fractieleider van de N-VA zegt dan dat het geen oorlogsverklaring is. Men schiet op een persconferentie wel vijf bazooka's af om een plan aan flarden te schieten, diezelfde avond herleidt de N-VA-voorzitter in Terzake met een welgemikte raketslag de minister van Onderwijs tot een hoop smeulende as, maar, nee, dat is geen oorlogsverklaring. Excuseer, minister-president, collega's van de N-VA, ik zeg niet dat u ongelijk hebt, maar als dat geen oorlogsverklaring is, weet ik het niet meer. Uw euro is wat dat betreft toch wel rijkelijk laat gevallen.

Mevrouw Deckx, het Vlaamse regeerakkoord is inderdaad duidelijk, de beleidsnota van minister Smet is duidelijk. Het uitgangspunt is de nota-Monard, die de tussenschotten tussen aso, bso en tso wil opheffen en naar een brede eerste graad wil gaan. Plots puilt de mailbox van een aantal N-VA-parlementsleden uit. Men ziet dat er onrust ontstaat en haalt de bazooka boven. Maar goed, hoe moet het nu verder?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Voorzitter, collega's, chronologisch was het regeerakkoord er eerst. Daarin staat – en dat is nagenoeg letterlijk overgenomen in de beleidsnota van minister Smet –: “Het secundair onderwijs wordt vernieuwd op basis van een breed draagvlak bij alle stakeholdersgroepen. Het rapport Kwaliteit en kansen voor elke leerlingen: een visie op de vernieuwing van het secundair onderwijs, voorgesteld op de commissie-Monard in april 2009 is een goede basis om de discussie te voeren.” Minister, verder gaat het inderdaad over problemen, zoals ze moeten worden aangenomen.

Minister Smet heeft toen zijn visienota Mensen doen schitteren, een eerste oriëntatienota over de hervorming van het secundair onderwijs gelanceerd. Dat is zijn volste recht, laat dat duidelijk zijn, maar het is zijn visie en geen document van de regering.

Vervolgens was er inderdaad de conceptnota van de CD&V Hervorming secundair onderwijs. Dat is haar legitiem recht. Het zou erg zijn dat politieke partijen, fracties geen standpunten mogen formuleren, toch zeker met betrekking tot zulke belangrijke thema's.

Collega's, we hebben verleden week inderdaad een debat gevoerd, aangezwengeld door een actuele vraag van mevrouw Van Steenberge. De heer Caluwé en ikzelf hebben toen ook het woord gevoerd. Wij konden vrede nemen met het antwoord van de minister. Zaterdag verscheen er nog een opiniestuk, getekend door mevrouw Helsen en de heer Wouter Beke, met betrekking tot de hervorming van het onderwijs. Ook dat was geen probleem voor mij. Het is een partij, een fractie die haar visie verwoordt.

Men vraagt dan wat de N-VA ervan vindt. Dus komen wij met onze visie. Mijnheer Van Hauthem, u zegt dat het Vlaams Belang zich afzijdig houdt. U hebt het wel over de standpunten van de anderen, maar ik zou graag weten wat uw standpunten zijn over wat er moet gebeuren. Als wij met onze visie komen, wordt dat meteen bestempeld als “de N-VA op ramkoers”. De minister weet maar al te goed dat wij ons inschakelen in het engagement van het regeerakkoord. Sommigen zien ons graag vertrekken en zouden onze plaats graag

ingenomen zien door anderen van wie de teksten nagenoeg copy-paste zijn van wat wij zeggen.

Wij wensen ons loyaal te blijven inschrijven. Onze standpunten met betrekking tot de onderwijshervorming zullen straks naar voren worden gebracht door onze commissarissen en woordvoerder inzake Onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Wat u nu doet, mijnheer Van Dijck, is toch wel heel eigenaardig. U slaagt erin om heel sterk te nuanceren wat u maandag allemaal verteld hebt.

Laat het mij nog eens schetsen. Tot aan de krokusvakantie waren wij bezig in een speciale werkgroep, met als doel een gezamenlijke conceptnota over de hervorming op te stellen. De leden van uw fractie hebben daar met zeer veel plezier aan meegewerkt. Ze waren de eersten die in de kantlijn van de nota nog wat opmerkingen hadden. Maar over het uitgangspunt was iedereen het eens. Er waren inderdaad hier en daar nog wat kleine verschillen, maar die zouden we oplossen. En toen zat inderdaad plots het spel op de wagen, sloeg u in paniek, hebt u een aantal mails in uw mailbox gekregen. Uw bocht is enorm en ongeloofwaardig.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer Van Dijck, het nu komen voorstellen alsof de N-VA in de loop van het besluitvormingsproces ook eens op een genuanceerde manier haar voorstel naar voren brengt in verband met de hervorming van het secundair onderwijs, is de waarheid geweld aandoen. Toen we Bart De Wever hoorden in Terzake, was dat geen voorstelling van wat u wou, dat was een regelrechte aanval op de minister van Onderwijs, die in de studio zat. U mag het draaien of keren zoals u wilt, dit was een aanval op de voorstellen en op de minister van Onderwijs zelf, vanwege uw eigen partijvoorzitter. Kom hier dus niet zeggen dat dat geen oorlogsverklaring was. Dat was er natuurlijk wel een.

Wij hebben de nota van de N-VA gelezen. Ik lees en hoor daarin alles wat mevrouw Van Steenberge daar nu al jaren over zegt, en wat in een vorige legislatuur onze gewezen collega, mevrouw An Michiels, daarover heeft gezegd. Ik ben zeer blij dat u ons wat dat betreft volgt. Maar zeg niet dat hier geen politiek probleem is.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Mijnheer Van Dijck, ik was bijna ontroerd door uw genuanceerde uitspraken, maar als ik het goed begrepen heb, zegt u nu dat u niet akkoord gaat met uw voorzitter, die hier niet aanwezig is. Fluit u nu uw voorzitter terug? Zijn uitspraken waren niet zo genuanceerd. Ik zou het graag van u horen, mijnheer Van Dijck. *(Opmerkingen. Gelach)*

De heer Joris Van Hauthem: Collega's: inhoudelijk zijn we het eens met de N-VA, omdat de N-VA het eens is met ons. Laat dat duidelijk zijn.

Maar hoe moet het nu verder, minister-president? U zit opnieuw, voor de zoveelste keer, of u het nu graag hebt of niet, met een reuzengroot probleem. Het gaat nu niet meer over een verkeerd verstuurd mailtje. Het gaat hier over een duidelijke ideologische kloof tussen twee meerderheidspartijen, een ideologische kloof over de fundamentele vraag wat we met ons onderwijs gaan doen.

U kunt er zich niet meer van afmaken, minister-president, met nummer D8 van de jukebox, 'Dit is niet voor herhaling vatbaar'. De vraag is waar men het in deze meerderheid eigenlijk nog over eens is. Ik heb met u te doen. Als u eens rondkijkt, ziet u een slagveld. Geen slagveld van een meerderheid die ten aanzien van de oppositie de politieke strijd wint of verliest, maar een slagveld van vechtende meerderheidspartijen. Dat is het slagveld van de mails, het slagveld van de Oosterweelverbinding, het slagveld van Uplace, en nu opnieuw: het slagveld in verband met het onderwijs. Minister-president, hoe denkt u dit ooit nog recht te kunnen trekken? Uw meerderheid ligt hoe dan ook op apegapen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, ik vind de redenering van de heer Van Dijck vreemd. Hij vindt het volstrekt normaal dat alle meerderheidspartijen hun visie op die hervorming zo maar even in de media gooien. Ze schrijven opiniestukken of houden persconferenties. De discussie in se wordt niet meer in de commissie gevoerd.

Ik stel vast dat dit blijkbaar niet enkel voor het onderwijs geldt. We hebben allemaal kunnen vaststellen dat de bespreking van de wijziging van het Energiedecreet in de commissie Energie niet heeft plaatsgevonden. Ik vraag me af of die discussie dan ook in de media in plaats van in de commissie zal worden gevoerd.

Persoonlijk vind ik dat we onszelf door die discussie in de media te voeren veel oneer aandoen en het Vlaams Parlement degraderen. Die discussies moeten eigenlijk in de commissie worden gevoerd. Ik vind het dan ook jammer dat we dit debat hier vandaag moeten voeren. Een dergelijk debat moet inhoudelijk in de commissie worden gevoerd. *(Applaus bij de Open Vld en LDD)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord. *(Opmerkingen van de heer Marino Keulen)*

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voorzitter, ik ben eigenlijk van mening dat dit debat gedeeltelijk al in de commissie is gevoerd.

Mijnheer Van Dijck, tegenwoordig doen een aantal mensen van een bepaalde partij alsof dit plots uit de lucht komt gevallen en alsof ze hier voor het eerst over een hervorming van het secundair onderwijs horen praten. Zij durven te beweren dat er geen parlementair debat is geweest. Ze doen alsof ze nu voor het eerst over de afschaffing van het watervalstelsel en over de invoering van een brede graad horen praten. Plots beginnen ze zich te verzetten en willen ze zich hiervoor leggen. Ik zal even uitleggen waarom ik dit populistisch, deloyaal en intellectueel oneerlijk vind.

De heer Kris Van Dijck: Mevrouw Meuleman, wie bedoelt u precies?

Mevrouw Elisabeth Meuleman: In 2009, tijdens de vorige legislatuur, is hierover al een discussie gevoerd. De heer Monard heeft toen zijn nota over een visie op de vernieuwing van het secundair onderwijs gepresenteerd. Dat rapport heeft de basis van het huidig regeerakkoord gevormd.

Mijnheer Van Dijck, u hebt het Vlaams regeerakkoord daarnet letterlijk geciteerd: “Het secundair onderwijs wordt vernieuwd”. De nota van de commissie-Monard vormt een goede basis voor de discussie. Er staat letterlijk dat er een vernieuwing komt. Vervolgens staat er ook dat we hiervoor een draagvlak moeten vinden.

De heer Kris Van Dijck: Mevrouw Meuleman, hebt u net verklaard dat de inhoud van de nota-Monard in het Vlaams regeerakkoord staat? In dat geval hebt u een ander regeerakkoord dat het regeerakkoord dat wij hier hebben goedgekeurd.

In het Vlaams regeerakkoord staat dat die nota een zeer valabel en degelijk document is. Daar hebben veel mensen aan meegewerkt. Die nota vormt de vertrekbasis voor de door te voeren hervormingen. Indien u straks geduld en luisterbereidheid zult kunnen opbrengen, zult u van mevrouw Celis de punten horen waarop wij met kracht van vernieuwing een aantal voorstellen mee willen formuleren om samen de pijnpunten in het onderwijs aan te pakken. U moet hier niet voorlezen wat niet in het Vlaams regeerakkoord staat.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mijnheer Van Dijck, in dat geval hebben we het Vlaams regeerakkoord, de conceptnota van de minister en de door u mee goedgekeurde beleidsnota anders gelezen. Er zijn hoorzittingen gehouden. Uw partij heeft actief meegewerkt aan de werkzaamheden van een werkgroep voor de hervorming van het secundair onderwijs. Ik heb hier de verslagen bij me. Er staan een aantal opmerkingen in de marge. Blijkbaar heb ik dat

allemaal anders gelezen. U hebt hier in feite al actief aan meegewerkt. U bent al langer van die brede eerste graad op de hoogte.

Ik vind het veel belangrijker nog even in herinnering te brengen waarom we tot vorige week allemaal van mening waren dat deze hervorming noodzakelijk is. Bijna een op zes leerlingen, namelijk 15 procent, verlaat de school zonder diploma. Dat is een gigantisch maatschappelijk probleem. Daar hoeft ik geen tekening bij te maken.

Er is een rechtstreeks verband tussen het opleidingsniveau en de kansen op de arbeidsmarkt. We zitten met een jeugdwerkloosheidsgraad van 12 procent, waarvan 60 procent laaggeschoolden, 34 procent middengeschoolden en slechts 6 procent hooggeschoolden zijn. De N-VA vindt ook dat de werkloosheidscijfers te zwaar op onze sociale zekerheid wegen. De N-VA wil activeren. Het onderwijs biedt de beste mogelijkheden om dit te bereiken. Dit blijkt zwart op wit uit de cijfers.

Er is tevens een rechtstreeks verband tussen de sociale afkomst en het succes op school. Wie uit een kansrijk gezin met hoogopgeleide ouders komt, heeft 95 procent kans om met een diploma van het aso te eindigen. Wie uit een kansarm gezin met een laagopgeleide moeder komt, heeft 80 procent kans om in het bso te eindigen.

Dat is jammer. Dat is jammer voor die kinderen zelf, want die zijn daar vaak terechtgekomen, niet op basis van hun interesse in techniek, maar nadat ze de waterval hebben doorlopen. Ze zijn gedemotiveerd en ze hebben een laag zelfbeeld.

Het is ook jammer voor die richtingen zelf. Want de industrie roept om goed opgeleide, gemotiveerde arbeiders en technische krachten. We kunnen niet aan die vraag voldoen met het huidige systeem. Het antwoord van de N-VA op deze vraag is dat we het technisch en beroepsonderwijs moeten opwaarderen. Dat zeggen wij al jaren. Dat staat letterlijk in het vorige regeerakkoord, maar we zijn daar nog nooit in geslaagd. Zolang het huidige systeem bestaat met een driedeling waarbij men leerlingen met een B-attest kan doorschuiven naar een zogenaamde zwakkere richting in de perceptie van de mensen, dan zal er nooit iets veranderen op het terrein en in de hoofden van de mensen. We moeten iets doen aan het hiërarchische systeem als we het tso en bso willen opwaarderen. Dan is een structuurhervorming noodzakelijk.

Dus collega's van de N-VA, ofwel meent u het met het opwaarderen van het tso en bso en dan verdedigt u een hervorming, ofwel behouden we de driedeling, maar dan is uw stelling over een opwaardering van het technisch en beroepsonderwijs compleet ongeloofwaardig en enkel windowdressing. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Mevrouw Meuleman, u hebt het over de waterval, het B-attest en afzakken. Dat getuigt van weinig respect voor het onderwijsveld. De deliberaties zijn achter de rug. Een B-attest betekent niet afzakken, een B-attest is een signaal van de leerkrachten en van de klassenraad die denken dat die leerling in een andere richting meer op zijn plaats zit. Dat betekent niet dat zij die leerling daar weg willen of degraderen. De term waterval zult u zelden horen in een lerarenkamer. Dat woord impliceert dat de ene richting minder waard zou zijn dan de andere richting. Dat willen wij absoluut vermijden.

Mevrouw Meuleman, over het B-attest wordt gewikt en gewogen. Ik heb het jarenlang meegemaakt. (*Applaus bij de N-VA, het Vlaams Belang en LDD*)

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mevrouw Vermeiren, u zegt dat er zelden wordt gesproken over de waterval alsof die er niet zou zijn. Maar die waterval is er in de feiten. Weet u wat een B-attest zegt, mevrouw Vermeiren? Een B-attest zegt dat een leerling gebuisd is, tenzij die naar een andere richting gaat. In de feiten installeert u dus een hiërarchie.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Mevrouw Meuleman, wanneer u zegt dat een B-attest wil zeggen dat een leerling gebuisd is maar naar een andere richting mag gaan, dan zegt u dat een andere richting minder waard is.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw Meuleman, u legt in uw visie op de hervorming van het secundair onderwijs altijd enkel en alleen de nadruk op een structurele hervorming. U verwacht daar enorm veel van. Mijn vraag is of u er echt van overtuigd bent dat dit voldoende zal zijn om het knelpunt dat u terecht aanhaalt, effectief op te lossen.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mevrouw Vermeiren, ook ik kom uit onderwijskringen. Ik weet heel goed dat leerkrachten niet zomaar een B-attest geven. Ze springen daar zeer omzichtig mee om. Op dit ogenblik kan dat een heel belangrijk instrument zijn. Maar we gaan hervormen en dus komt er een ander kader.

Als u hier vandaag zegt dat het B-attest geen watervaleffect resorteert, dan begrijp ik er niets van. Dat is in elk geval wat er gebeurt, ook in de perceptie van de mensen. En dat moeten we absoluut vermijden. Die studierichtingen moeten gelijkwaardig worden, niet gelijk maar wel gelijkwaardig. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mevrouw Vermeiren, men kan natuurlijk ook het licht van de zon ontkennen. Er zal in onderwijskringen allicht worden geredeneerd zoals u dat zegt. Ik kom niet uit onderwijskringen. Maar mijn buurvrouw zei me gisteren: “Hij heeft een B-attest. Hij kon het niet aan. Het is spijtig, maar we hebben het hem toch laten proberen in het aso. Je kon nooit weten.” Dat is de realiteit in de samenleving en daaraan moeten we iets doen. Als we daar niets aan doen, dan zullen tso en bso in de ogen van de mensen altijd een ondergeschikte richting blijven. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik vind het altijd enorm jammer dat discussies zo vlug verzanden bij elementen die eigenlijk maar een deelaspect van het geheel vormen. We beginnen over B- en C-attesten, maar natuurlijk gaat het over veel meer dan dat. Het gaat over veel meer dan alleen het secundair onderwijs. Dat is het punt dat ik straks wil maken. We zijn hopeloos te laat als we denken dat er iets moet veranderen vanaf de leeftijd van 12 jaar. Er moet worden georiënteerd vanaf het kleuteronderwijs. Wij pleiten ervoor in eerste instantie in te zetten op het basisonderwijs, op de lerarenopleiding, en dan pas op het secundair onderwijs.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mevrouw Helsen, ik heb gisteren een boek voorgesteld dat daarover gaat. Een van de eerste dingen die ik daarin zeg, is dat we niet alle heil moeten verwachten van een structuurhervorming. Een structuurhervorming alleen zal ons niet redden. We moeten eerst investeren in het basisonderwijs. We zullen ook vooral de leerkrachten mee moeten hebben. Zij zijn de spil van de hele hervorming. Daar begin ik het boek mee. Dat is inderdaad bijzonder belangrijk. Willen we echter het tso en het bso opwaarderen in de hiërarchie van het watervalsysteem, willen we tso en bso de plaats geven die ze verdienen, dan is die structuurhervorming wel noodzakelijk. Daar gaat het om.

Minister, om tot u te komen ... (*Gelach*)

U hebt niet verstandig gecommuniceerd. In het regeerakkoord staat ook dat er een draagvlak moet worden gezocht, dat met de mensen in de klassen, op de scholen moet worden gepraat, dat we hen moeten informeren, dat we hun bezorgdheden mee in overweging moeten nemen. Ooit hebt u me eens, totaal ten onrechte en ongepast, gezegd dat mijn nummertje in de pers het onderwijs geen goed zou doen. Ik kan u echter verzekeren dat het nummertje dat u hebt

uitgevoerd, de hervorming ook geen goed zal hebben gedaan. Dat van die communicatie is jammer.

Ik ben ook bevreesd voor een lauw compromis. Ik geef dat toe. Ik ben bang voor een tweede VSO-geschiedenis. Daar moeten we ons voor hoeden. Door een gebrekkig draagvlak heeft dat gefaald. De leerkrachten waren niet mee. Ze waren ook niet opgeleid. Ik vind de bezorgdheid over differentiëren die nu heerst bij de leerkrachten, terecht. Dat zal niet zo evident zijn. Ik vind ook dat we onze sterke leerlingen voldoende moeten uitdagen. Het boek dat ik gisteren heb voorgesteld, vormt het sluitstuk van twee jaar werken, praten en nadenken, samen met de sector, over die hervorming. In het boek doen we een langetermijnvoorstel: een 4-4-4-structuur met daarna, in het secundair onderwijs, in de tweede en de derde graad, zeer veel ruimte voor maatwerk. Verschillende vakken op verschillende niveaus.

Mevrouw Vanderpoorten, ik was zeer blij met wat ik deze ochtend op de radio hoorde. U hebt het niet letterlijk uitgesproken, maar u zegt ongeveer hetzelfde: een betere aansluiting met het basisonderwijs, vakleerkrachten in de laatste twee jaar, een goede technologische voorbereiding, zodat men beter kan kiezen. Ik denk dat we elkaar kunnen vinden en dat we eigenlijk hetzelfde zeggen.

Minister, u bent er nog niet helemaal. De heer Monard heeft een apolitieke, onderbouwde visie neergeschreven. Die man kent het onderwijsveld door en door. Waar we nu mee bezig zijn, doet zijn inspanningen en die van de hele commissie enigszins teniet. Ik verwachtte een nieuwe nota van u, geen politiek compromis omdat er verkiezingen zijn in oktober, maar een nota met een visie en een duidelijk pad daarheen. Die nota zou er inderdaad zijn in de krokusvakantie. Dat werd Pasen, dan zou ze er vóór de vakantie komen, dan erna, dan na de verkiezingen. Er is echter echt geen ruimte voor politiek gehakketak hierover. We moeten volgens mij terug naar die basis. We moeten opnieuw met de voorstellen van Monard aan de slag, stapsgewijs, maar met een langetermijnvisie. We moeten ophouden aan dagjespolitiek te doen, in functie van de volgende verkiezingen. We moeten een visie hebben voor tien, twintig jaar, om die dan geleidelijk door te voeren, via de lerarenopleiding, door onze infrastructuur stapsgewijs aan te passen, door daar bedachtzaam naartoe te werken.

Minister, er was bij iedereen consensus over de noodzaak van een hervorming, de noodzaak van een nieuwe democratiseringsgolf, de noodzaak om de uitval terug te dringen, om leerlingen te laten kiezen op basis van interesses en ze beter op die keuzes voor te bereiden, de noodzaak van een echte drastische opwaardering van bso en tso. Die consensus is er volgens mij nog, op één partij na, die zich misschien deloyaal opstelt. Maar niet hervormen, en kiezen voor een status-quo, is kiezen voor een systeem dat goed is voor de sterken, maar dat één op de zes leerlingen in de kou laat staan. Die één op de zes leerlingen, dat zijn de kansarmen en allochtonen, een groep die groeit in onze samenleving. De ongekwalificeerde uitstroom zal bijgevolg alleen maar groter worden, zoals we de laatste jaren zien. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) vraagt ons al jaren om iets te doen aan de sociale ongelijkheid via ons onderwijs. De vooruitgangsmeting van Vlaanderen in Actie (ViA) toont nog maar eens dat we daar niet in slagen.

Mijnheer De Wever – spijtig genoeg is hij er niet – zegt zelf een product te zijn van de democratisering in het onderwijs. Hij zegt als arbeiderskind via het onderwijs te zijn opgeklommen tot iemand die nu in het Latijn kan orakelen. Maar op dit moment stokt de democratisering van het onderwijs. Het is vandaag niet meer mogelijk om het onderwijs te gebruiken als sociale lift. Je afkomst bepaalt in Vlaanderen in zeer grote mate je succes op school. Dat zeggen de cijfers van de OESO zwart op wit. Het verhaal van de heer De Wever – “het is bij mij gelukt, dus het systeem is goed” – klopt niet meer. Het gaat vandaag niet meer op. Als u een paar decennia later was geboren uit een arbeidersgezin, mijnheer De Wever, en u had Mohammed of Ronny geheten in plaats van Bart, dat zat u hier nu niet! (*Rumoer*)

Mijnheer De Wever, pleiten voor een status-quo en niet willen veranderen, is een generatie die na u komt, de kansen niet gunnen die u hebt gekregen. Ik vind de positie van de N-VA in dit debat opportunistisch, populistisch, elitair, asociaal en schandelijk. (*Applaus bij Groen en sp.a*)

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw Meuleman, wij mochten u niet onderbreken van de voorzitter.

De voorzitter: Artikel 45 zegt dat als het achtbare lid dat vraagt, hij of zij niet mag worden onderbroken. Mevrouw Meuleman heeft dat gevraagd. (*Opmerkingen van mevrouw Marijke Dillen*)

U kunt dat belachelijk vinden, mevrouw Dillen, maar zo is het reglement.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Dat is haar volste recht, maar dan veronderstel ik dat zij straks ook niemand op het spreekgestoelte zal onderbreken.

Mevrouw Meuleman, u zegt hier een paar keer na elkaar dat er in de commissie een algemene consensus is over hervormingen. Maar u laat uitschijnen dat er een algemene consensus is, buiten de N-VA, over een algemene hervorming. Die consensus is er niet. Ik heb de conceptnota van CD&V wel grondig gelezen. Ik lees meestal de dingen, ook die van anderen. Andersom is het misschien niet altijd zo, maar ik doe dat wel. Uit de conceptnota van CD&V blijkt niet dat zij een consensus hebben zoals sp.a en zoals u, mevrouw Meuleman, over een algemene hervorming van het secundair onderwijs. Zij zeggen, net zoals de N-VA en net zoals wij, dat er eerst een aantal pijnpunten moeten worden aangepakt. U zegt het zelf: de opwaardering van tso en bso. U wilt die schotten de eerste twee jaren afschaffen. Zo'n grote waardering hebt u dan toch ook niet. De lerarenopleiding moet ook worden herbekeken. Men vergeet dat de leraren moeten toepassen wat u zegt.

En dan heb ik nog een vraag voor u, mevrouw Meuleman. Ik denk dat u soms zweeft, dankzij uw e-boek dat u kunt voorstellen. U denkt dat iedereen achter uw voorstellen staat. U zegt – en dat hebt u ook in de pers gedaan – dat u het voorstel om excellente kinderen toch nog Latijn en Grieks te laten volgen, elitair vindt. Vindt u dat elitair?

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mevrouw Van Steenberge, u hebt misschien de nota van CD&V goed gelezen, maar u hebt, denk ik, nog geen tijd gehad voor mijn e-boek. Dan zult u zien dat wij Latijn nog een plaats geven in de eerste graad. Wij vinden het immers belangrijk dat alle leerlingen een basis van Latijn krijgen. Het zit dus voor een deel in het basispakket. De leerlingen die excelleren, hebben daarna de mogelijkheid om zich daarin te verdiepen en te verbreden. U moet dus geen schrik hebben: het zit in onze plannen.

De heer Kris Van Dijck: Mevrouw Meuleman, ik neem akte van de dingen die u ons verwijt: wij zijn populistisch, elitair en schandelijk. Mevrouw Meuleman, wij hebben de voorbije weken en maanden tientallen leerkrachten, directies, schoolbesturen, koepels, professoren en onderzoekers gelezen, gehoord en gesproken. Op basis van een enorm intern overleg met heel wat mensen uit onze partij die uit het onderwijs komen en er ook dagelijks in staan, hebben wij onder de titel 'Slimme maatregelen voor een secundair onderwijs op topniveau' tien punten naar voren geschoven. U noemt dat populistisch. Dan denk ik dat u het verschil niet kent tussen populisme en populair. (*Applaus bij de N-VA*)

De heer Filip Watteuw: Voorzitter, misschien kan ik ten aanzien van de heer Van Dijck zeggen wat ik populistisch vind. Wat ik populistisch vind, mijnheer Van Dijck, is een voorzitter van een partij, die altijd bereid is om de zaken op scherp te zetten, die altijd bereid is om iedereen de les te lezen. Hij heeft de minister van Onderwijs zwaar aangepakt in Terzake, maar waar zit hij nu? Is zijn mandaat niet belangrijk genoeg misschien? Dat hij het hier eens komt zeggen, hé! Dat hij eens deelneemt aan het debat! Terzake is altijd goed, hé. (*Applaus bij CD&V, Open Vld, het Vlaams Belang, sp.a, LDD en Groen*)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, ik vond de opmerking van collega Watteeuw zeer terecht. Ik kijk er ook naar uit dat de heer De Wever in dit debat, waarin hij zich zo profileert, ook zijn mond opendoet hier in het Vlaams Parlement. Maar uiteindelijk is hij maar een voorzitter en de heer Van Dijck maar een fractieleider. Nog belangrijker voor mij, politiek gesproken, is dat ik weet wat de N-VA-ministers vinden over het voorstel. Ik vind het eigenlijk niet kunnen dat de viceminister-president verdwijnt. Ik vind dat hij hier bij het debat aanwezig moet zijn.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ik laat de discussie van wie aanwezig moet zijn in het parlement over aan elke fractie, die wijs genoeg is om daarover te oordelen. Wat de Vlaamse Regering betreft, mijnheer Vereeck, zal ik straks na het debat het woord nemen voor de regering. Wij hebben elkaar daar vanmorgen over geraadpleegd. Ik zal als minister-president het standpunt van de Vlaamse Regering meegeven. Dat lijkt me meer dan voldoende. Trouwens, de beide collega's komen straks terug. Ze hadden nog andere verplichtingen. De afspraak is dat minister Smet en ikzelf heel het debat zullen meemaken.

De voorzitter: Mijnheer Vereeck, artikel 42bis van het reglement zegt: "De plenaire vergadering kan, bij volstreckte meerderheid van stemmen, de aanwezigheid van de leden van de Regering vorderen als een volksvertegenwoordiger dat voorstelt."

De heer Lode Vereeck: Ik stel dat voor.

De voorzitter: Dan moet een meerderheid zich daarover uitspreken en dan moet u zeggen welke minister ik moet vorderen.

De heer Lode Vereeck: De minister-president zegt dat hij namens de regering spreekt. Ik denk dat we de afgelopen weken wel hebben gezien hoe die regering aan elkaar hangt. Heel concreet vraag ik de aanwezigheid van de beide viceministers-presidenten.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Voorzitter, ik kan alleen maar waarschuwen voor het feit dat aan de overkant van de straat wij ook met dergelijke situaties worden geconfronteerd, waar het uiteraard de N-VA is die de aanwezigheid van de ministers vordert als het over de institutionele hervorming gaat en over het gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde. Ik wil alleen maar waarschuwen dat men daar consequent in is. Als men dat daar vraagt, dat men dat hier dan doet. Onze fractie zal dat niet eisen, minister-president. Wij zijn gisteren ook niet ingegaan op die vraag. Ik stel alleen maar vast dat men aan de overkant juist het tegenovergestelde doet dan hier.

De voorzitter: Is er een meerderheid die vraagt dat viceminister-president Lieten en viceminister-president Bourgeois worden gevorderd? Wie daar voorstander van is, mag nu even rechtstaan, dan is dat duidelijk.

De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, deze morgen om half tien waren hier nog maar heel weinig mensen aanwezig; nu de camera's hier zijn, is de zaal al iets beter gevuld. U hebt toen, terecht, als voorzitter het initiatief genomen om de afwezige minister-president te laten opvorderen. Ik stelde vast dat er toen enige aarzeling was bij de weinige aanwezigen om daar echt op in te gaan. Het ging toen 'maar' over een groot Europees dossier. U had de moed om dat toch door te drukken.

Ik zou u nu willen vragen, en we moeten daar niet over stemmen, u als voorzitter kunt die beslissing autonoom nemen, om de viceminister-president van de N-VA te laten komen. Hij was hier daarstraks, u kunt hem nu laten komen op basis van dezelfde argumenten en dezelfde gronden als deze morgen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mijnheer Penris, u dicht me meer macht toen dan ik heb. Ik dank u daarvoor. De plenaire vergadering kan bij volstreekte meerderheid van stemmen de aanwezigheid van de leden van de regering vorderen als een volksvertegenwoordiger dat vraagt. De heer Vereeck heeft dat gevraagd.

Wie vindt dat ik mevrouw Lieten en mijnheer Bourgeois moet vorderen, staat nu recht.

Het is duidelijk: er is geen meerderheid. Ik hoef hen niet te vorderen.

Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, leden van de regering, beste collega's, mevrouw Meuleman zei dat het debat over de hervorming van het secundair onderwijs al heel lang wordt aangekondigd, en dat is juist. Dat gebeurde bij het begin van deze legislatuur en eigenlijk voordien al met de nota-Monard.

Echt gevoerd werd dit debat niet in het parlement. We weten allemaal wat de voorgeschiedenis is en daardoor weten we ook dat het binnen de meerderheidspartijen inzake dit dossier niet boterde. Sta me toe daar toch even iets over te zeggen. Ik treed daarmee bij wat de commissievoorzitter daarstraks al heeft aangehaald.

We hebben inderdaad op een bepaald moment hoorzittingen gehouden op een vrij intense manier. De bedoeling was om na die hoorzittingen te komen tot een voorstel van resolutie van de meerderheid en de oppositie met daarin een aanbeveling aan de minister waarmee hij zijn conceptnota kon afwerken. Dat voorstel van resolutie kwam er niet. *(Opmerkingen van mevrouw Gerda Van Steenberge)*

Mevrouw Van Steenberge, ik heb de uitnodigingen niet verstuurd.

In ieder geval hebben we er een aantal vergaderingen over gehad, en het is niet gelukt. We hebben dan gezegd: laat de meerderheid eerst een voorstel van resolutie uitschrijven, dan zullen we zien of we er mee instappen. De meerderheid is daar niet in geslaagd. Of dat te maken heeft met de conceptnota, met CD&V of met andere meningsverschillen tussen de drie partijen, dat wil ik in het midden laten. In ieder geval kwam de meerderheid duidelijk niet overeen om samen een voorstel van resolutie te schrijven. Toen heeft de minister gezegd dat hij met een conceptnota zou komen voor de paasvakantie. We zijn nu eind juni en de conceptnota is er niet. De minister heeft hier vorige week in de plenaire vergadering gezegd: "We gaan dat nog enkele maanden opschuiven." Drie maanden? Vier maanden? Ik weet het niet. In ieder geval, tot zo lang hebben wij in de commissie eigenlijk geen vragen kunnen stellen hierover. Telkens als er vragen waren over de hervorming van het secundair onderwijs, werd verwezen naar de conceptnota die komende was. Ik vind dat een Vlaams Parlement onwaardig! Het wordt tijd dat hier vanmiddag, al is het dan misschien op een pijnlijke manier, toch een en ander kan worden gezegd over de hervorming van het secundair onderwijs.

Minister, ik weet dat het een moeilijk dossier is. Het is een dossier met heel veel facetten en er moet op veel fronten tegelijkertijd gepraat worden: met het onderwijsveld, met het middenveld, met de koepels en met de vakbonden. Maar u mag het politieke terrein niet vergeten. U vergeet al eens het parlement, maar blijkbaar bent u ook de Vlaamse Regering vergeten. En dat kan toch wel heel eigenaardig overkomen bij iedereen die met politieke besluitvorming te maken heeft. Men kan zich zelfs afvragen of er in het begin tussen de meerderheidspartijen dan wel een akkoord was over het al dan niet hervormen van het secundair onderwijs. Ik vond de discussie daarover tussen u, de meerderheidspartijen, vorige week toch wel heel verbazend en nooit gezien.

Na drie jaar moest hier een ontwerp van decreet liggen, en er is nog geen eerste woord van een conceptnota. Wanneer gaat het ontwerp van decreet er zijn? Een ontwerp aan het einde van de legislatuur, wanneer wordt dat dan uitgevoerd? U zegt dat het maar volledig rond moet zijn in 2020 of zelfs 2025. Minister, dan is er een hele generatie verloren gegaan. Ik zeg

dit niet uit politieke opportuniteit of als lid van de oppositie. Ik zeg dit uit bezorgdheid. Er zijn wel degelijk hervormingen nodig.

Minister Pascal Smet: U zegt dat ik nog niets gedaan heb omtrent die hervorming. U gaat er te gemakkelijk overheen. Er is de afgelopen twee jaar wel degelijk gewerkt ...

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Sorry hoor, maar ik heb niet gezegd dat u niets gedaan hebt. Ik heb gezegd dat u niets ...

Minister Pascal Smet: Ik zal reageren op uw opmerkingen. Juist omdat ik ook in dit parlement al vele keren heb gezegd dat men met kinderen niet kan experimenteren, juist omdat dit zo'n belangrijk dossier is, nemen we onze tijd. Al mijn voorgangers zijn er om allerlei redenen niet in geslaagd om dit dossier af te ronden. Zelfs de grote Luc Van den Bossche is daar niet in geslaagd. Dat even terzijde. Daaruit leid ik af dat we omzichtig vooruit moeten gaan.

We hebben het rapport-Monard gehad. We hebben dat vergeleken met het buitenland. Monard is overal te velde gegaan, bij de scholen, de leerkrachten, de directies. Hij heeft daar een rapport over geschreven. Ik heb mijn discussienota 'Mensen doen schitteren' geschreven om het maatschappelijk debat – zoals het regeerakkoord dat vraagt – daarover te openen. Ik heb nog geen enkel debat ter wereld gekend waarin geen discussie bestond. Dan is er geen maatschappelijk debat. De meningen mogen verschillen. Dat is in dit dossier heel goed. Het moet rijpen.

We hebben adviezen gevraagd aan de SERV. Dat zijn bij mijn weten verstandige mensen. Ze hebben een advies uitgebracht. De beroepssectoren hebben adviezen uitgebracht. We hebben het gemeenschapsonderwijs. Het vrij onderwijs heeft 70 procent van zijn scholen bevraagd. Ze hebben met directies en leerkrachten gepraat. Ook ikzelf en mijn medewerkers hebben dat de afgelopen twee jaar gedaan. Er zijn inderdaad meningsverschillen, maar toch ook heel wat gelijklopende ideeën en zelfs consensus.

Alleen, mevrouw Vanderpoorten, ik heb het al gezegd, hebben wij einde dit jaar, begin 2013 als timing vooropgesteld. Dan moet de Vlaamse Regering een beslissing nemen om tegen het einde van de legislatuur een ontwerp van decreet te kunnen hebben. Als het meezit, raakt dat ook nog goedgekeurd, maar dat staat niet in het regeerakkoord. Dat heb ik u gezegd.

De methode of het tijdstip om dat te doen, is niet zo belangrijk. Ondanks de turbulentie waar we inzitten, gaan we vooruit. U weet beter dan wie ook, als men grondig onderwijsdossiers wil hervormen komt men vroeg of laat in turbulentie terecht. Elke ervaren piloot zal u dat vertellen; dat gebeurt op de meest onverwachte momenten. Daar moeten we leren mee leven. Ook in dossiers als dit. Nogmaals, ik geloof er nog altijd in dat we met de Vlaamse Regering en anderen in dit dossier kunnen landen. Dan zullen we naar u luisteren en naar anderen. We zullen luisteren naar wat u te zeggen hebt, naar de N-VA, CD&V en mijn partij. Veel ideeën lopen trouwens gelijk.

Mevrouw Helsen heeft in de commissie al vaak verwezen naar het basisonderwijs, ik ook trouwens. We moeten in het basisonderwijs niet te veel regelgeving aanpassen, dat weet u ook, want we kunnen dat nu al in het basisonderwijs. Dat is een kwestie van attitude en gewoonte om goede praktijken te delen.

Ik ben het met u eens wat de leerkrachten betreft. U weet dat we het loopbaanpact aan het bespreken zijn. Dat is niet evident. Op dit moment moeten we ons onderwijs grondig bekijken en beslissingen nemen inzake leerkrachtenondersteuning en structuren. Wij willen dat als regering doen. We willen dat doen door te luisteren naar iedereen. We moeten de bezorgdheid en angst van mensen ernstig nemen.

Ik heb in mijn leven al veel veranderd. Het is niet evident om dat te doen. Maar het slechtste wat wij met zijn allen kunnen doen, is inspelen op angst. Begrijp me niet verkeerd: ik zeg niet dat u dat doet.

Wij moeten duidelijk maken wat wij willen: ervoor zorgen dat ouders de juiste keuze voor hun kinderen kunnen maken. Hoeveel mensen hebben of kennen niet een kind dat problemen in het secundair onderwijs heeft omdat het niet goed wordt georiënteerd? Hoeveel ouders weten niet dat de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs voor de kinderen een bijzonder moeilijke stap is? Ik was zelf een van die kinderen waarvoor dat het geval was. Elk jaar zijn er zo in Vlaanderen tienduizend. Wij weten dat en wij moeten dat probleem dus aanpakken. En wij zullen dat via die hervorming doen.

De heer Lode Vereeck: Minister, collega's, u hebt de totstandkoming van het rapport-Monard besproken.

Minister Pascal Smet: Ik heb uiteengezet wat er nadien is gebeurd.

De heer Lode Vereeck: Wat is vandaag de stand van zaken? Is dat rapport een gewone discussienota? Of is de brede algemene graad in de eerste twee jaar al een verworvenheid?

Minister Pascal Smet: Neen, het regeerakkoord zegt dat dit rapport een goede basis is voor een discussie en dat wij moeten proberen een breed draagvlak te vinden. Als minister moet ik dat regeerakkoord uitvoeren. U kunt het mij dan toch niet kwalijk nemen dat ik met wat in dat rapport staat het maatschappelijke debat wil voeren? Dat is toch mijn opdracht? Vandaar dat wij de nota 'Mensen doen schitteren' hebben gemaakt. Die titel is niet toevallig. Die is erop gericht duidelijk te maken dat wij elk kind willen laten excelleren, en niet alleen zij die Latijnse volgen, want die zullen dat van nature wel kunnen. Maar daarnaast zijn er kinderen met talenten die vandaag misschien te weinig worden herkend en erkend.

Wij moeten dus actie ondernemen, niet enkel voor de kinderen die Latijn volgen, maar voor alle kinderen. Dat moet de bekommernis van ons allemaal zijn. Wij moeten het onderwijs zo organiseren dat wij alle ouders en kinderen het beste kunnen aanbieden. Laten wij dus eens luisteren naar mensen als Peter Adriaenssens en andere kinderpsychiaters die ervoor waarschuwen om kinderen te vroeg keuzes te laten maken.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw Vanderpoorten, leest u eens na wat er precies in het regeerakkoord staat. Ik voeg er ook dit aan toe: voor mij is een gedragen visie veel belangrijker dan een goedgekeurd decreet als wij echt willen dat deze hervorming op lange termijn slaagt. Wij moeten ervoor zorgen dat wij de stakeholders mee hebben. Dat staat ook in het regeerakkoord. De scholteams, de directies, de ouders en de schoolbesturen moeten dat project mee dragen. Als zij zich niet achter de onderwijshervorming scharen, dan mogen wij het vergeten.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: U hebt daarvoor ook wel een draagvlak in het parlement nodig, mijnheer De Meyer. Minister Smet kan het heel goed uitleggen. Hij brengt een mooi verhaal en ik geloof vast dat er veel is overlegd met het veld. Maar neemt u mij niet kwalijk wanneer ik zeg dat de uitvallen die in het weekend te horen en te lezen waren, van een andere orde waren. Toen was er van eensgezindheid bij de meerderheid geen sprake. Maar nu is u allen opgedragen om dat toe te dekken en te doen alsof u er wel zult uitgeraken. Maar dat wil ik nog wel eens zien. Want iemand zal op zijn bek gaan, al weet ik nog niet wie. *(Applaus bij de oppositie)*

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, collega's, ik neem aan dat de voorspelling over dat op de bek gaan niet over mij gaat, al kwam dat zo wel een beetje over. Ik wil even nog een toevoeging verwoorden. Minister, u verwijst naar de nota-Monard. In het regeerakkoord staat inderdaad erg duidelijk dat die nota een goede basis is voor de vernieuwing van het secundair onderwijs. Wie aanwezig was op de hoorzitting zal zich herinneren dat de heer Monard zelf zijn nota is komen toelichten.

Het was de heer Monard zelf die op een bepaald moment heeft gezegd dat hij in gesprekken die hij had met koepels en leerkrachten bij het aftoetsen op het werkveld, zelf ook al lichtjes

anders over een aantal stellingen in zijn nota denkt. Dit om aan te geven dat de discussie die nu wordt gevoerd, bijzonder zinvol, maar ook moeilijk is, want bij het vinden van een draagvlak voor zo'n uitgebreide en moeilijke materie gaf zelfs Georges Monard een kanttekening.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dat betwist ik niet, mevrouw Celis. Dat kan best zijn, het is zijn recht en het zal ook wel realiteit zijn.

Ik wil nu komen tot wat Open Vld hierover denkt. Open Vld denkt dat een hervorming in het secundair onderwijs nodig is, maar niet op de manier waarop het nu wordt aangekondigd: geen grote structuurhervorming die dreigt alleen een structuurhervorming te zijn. Het allerbelangrijkste is dat de inhoud mee is, dat we leerkrachten hebben om die hervorming ook waar te maken. Daar zal in de eerste plaats op moeten worden ingezet, op de kwaliteit en de kwantiteit van onze leerkrachten. Daar zullen we het morgen in de commissie nog over hebben naar aanleiding van een interpellatie van mij daarover. Ik wil daar nu niet dieper op ingaan, maar een kwaliteitsvol onderwijs hebben we niet zonder voldoende kwaliteitsvolle leerkrachten. Dat is de eerste zorg van Open Vld. Ook daar minister, kondigt u al lang een pad aan.

Vanaf het begin van deze legislatuur zeggen wij: hervormen ja, geen grootschalige structuurhervorming, maar gericht de knelpunten aanpakken. De knelpunten zijn er in het basisonderwijs, in het secundair onderwijs en in de lerarenopleiding. Over het basisonderwijs zeggen wij een beetje ironisch dat er nu al drie graden gemeenschappelijk zijn. Leerlingen zitten vanaf de eerste kleuterklas tot en met het zesde leerjaar allemaal samen in vrij heterogene groepen. Daar moet de talentontdekking, -ontwikkeling en -oriëntering gebeuren. Leerkrachten moeten sterk worden gemaakt om de talenten van kinderen te ontdekken en te begeleiden.

Voor ons, minister, zijn alle leerlingen sterke leerlingen. Wij maken ook vaak de fout door te spreken over zwakke en sterke leerlingen, over zwakke en sterke studierichtingen. Voor ons heeft elk kind sterke domeinen en sterke belangstellingen. Dat is natuurlijk niet altijd een intellectueel of abstraherend vermogen: het kan op technisch, creatief of sportief vlak zijn. We moeten in ons onderwijs dringend zoeken naar die talenten en sterke punten. Dat moeten we sturen zodat jongeren ook meer vertrouwen hebben en beter gemotiveerd en met een groter welbevinden naar school blijven gaan.

In de derde graad van het basisonderwijs, van de lagere school, zouden vrij gemakkelijk een aantal bijsturingen kunnen gebeuren die de kloof tussen basisonderwijs en secundair onderwijs veel kleiner zouden kunnen maken. Dat is primordiaal; het is het allereerste dat moet gebeuren. Er zijn eenvoudige zaken: zet meer vakleerkrachten in bijvoorbeeld. Het is niet logisch dat één leerkracht in het vijfde en zesde leerjaar, waar kinderen toch al over heel wat kennis en vaardigheden beschikken, goed moet zijn in talen, wiskunde, plastische vorming, muzikale vorming, lichamelijke opvoeding, sociale vaardigheden overbrengen. Dat is praktisch onmogelijk. Ik weet dat het nu al kan, maar u, minister, moet actie ondernemen om meer vakleerkrachten in te zetten, zeker in de derde graad van het basisonderwijs.

Hetzelfde voor de talenkennis. U zegt dat we de talenkennis vervroegen, maar daar kom ik straks nog op terug. Jammer, maar elke onderwijzer of onderwijzeres kan dat niet. Daarom moeten we meer inzetten op vakleerkrachten. Identificatie van talenten in het basisonderwijs in plaats van hiërarchiseren van talenten, speelt ook daar een enorme rol. Meer aandacht voor het remediëren van sociale ongelijkheid. We moeten CLB's een grotere rol geven in de studiekeuze en studiebegeleiding.

Voor ons is het heel belangrijk dat we starten met de verlaging van de leeftijd van de leerplicht of de inschrijvingsplicht. Hoe sneller men begint, hoe minder men later eventueel moet inhalen. Dus inzetten op heel het basisonderwijs, kleuter- en lager onderwijs, is voor ons het allerbelangrijkste.

En dan natuurlijk inzetten op het onderwijzend personeel: meer, veel meer leerkrachten aantrekken en ze ook een beter perspectief geven. Ook daar zijn eenvoudige maatregelen mogelijk, maar ik begrijp dat de vakbonden een duit in het zakje moeten doen. Ook dat mag niet te lang duren want ook daar bent u al jaren mee bezig.

Zijn er dan geen hervormingen aan de orde in het secundair onderwijs? Ja, maar geen grote structuurhervormingen. Een naadloze aansluiting vanuit het basisonderwijs kan, als men de manier van werken in de derde graad van het basisonderwijs bijstuurt. Zijn we als Open Vld tegen een eerste graad? Neen, maar we vragen ons af wat het verschil gaat zijn tussen de eerste graad die u aankondigt en de eerste graad die er nu is. Ook in de huidige eerste graad kan men, als men dat wil, werken met heterogene klassen, kan men aan differentiatie doen, kan men flexibel les geven. Ik weet niet goed wat het verschil is tussen de huidige eerste graad, waar 28 van de 32 uren uit hetzelfde lessenspakket bestaan, en dat wat in het nieuwe systeem gaat worden uitgewerkt. Als men een echte brede eerste graad wil hebben, dan moet men gaan naar autonome middenscholen, maar dat is infrastructureel dan weer onmogelijk. Bespaar u dus die moeite. Stuur bij in de derde graad van het basisonderwijs, laat die naadloos aansluiten bij de eerste graad van het secundair onderwijs, waar een echte, algemene vorming aan iedereen moet worden gegeven. Een algemene vorming is niet meer zoals vroeger wiskunde, wetenschappen en talen, maar bestaat ook uit cultuureducatie, techniek, technologie, creatief zijn, kritisch leren denken en persoonlijk leren denken. Algemene vakken behelzen veel meer dan vroeger.

Uiteraard moet men in de eerste graad leerlingen niet altijd in dezelfde groep houden. Men kan perfect een groep samenstellen voor bepaalde vakken en een andere groep voor andere vakken. Maar ook dat kan nu al. Ik stel mijn vraag dus opnieuw: wat is het verschil tussen de huidige eerste graad en de eerste graad van het nieuwe systeem?

Er zijn veel meer investeringen in ICT nodig: voor de kinderen om de school beter te laten aansluiten bij de leefwereld van de jongeren, voor de leerkrachten om gemakkelijker aan differentiatie te kunnen doen. Minister, het is niet logisch dat een secundaire school van vandaag er nog altijd veel te veel uitziet zoals een secundaire school van 30 of 40 jaar geleden. De maatschappij is enorm veranderd, de leefwereld is enorm veranderd, de school moet dus mee evolueren. Dat lijkt mij logisch.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mevrouw Vanderpoorten, ik neem aan dat de minister straks het verschil duidelijk zal maken. Ik volg uw redenering voor een deel wanneer u zegt dat er nu ook al een belangrijk deel van de lessen gemeenschappelijk is in de eerste graad. Dat klopt, maar een groot verschil met wat we zouden willen dat er gaat komen, is dat op dit moment heel wat scholen zich toch nog profileren op de keuzevakken. Er is een brede eerste graad maar men vult die aan met lessen Latijn of met moderne talen of met handel. Men creëert meteen al bepaalde studierichtingen, wat niet gepland is, maar die zo wel kan worden gehanteerd. Wat mij in de oriëntatienota van de minister en in de nota-Monard toch opvalt, is dat men zegt dat jonge mensen bij de brede vorming ook kennis kunnen maken met verschillende belangstellingsgebieden. Dat is volgens mij nu net het belangrijke onderscheid. Het is belangrijk om kinderen te laten proeven van allerlei dingen en ze niet meteen keuzes te laten maken die al bepalend zijn voor hun toekomst.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik ben het aan de ene kant eens met mevrouw Deckx maar ik denk niet dat het dat is wat ook de N-VA heeft gezegd. U haalt uw schouders op, mevrouw Deckx. Ik weet het ook niet. Ik denk dat niemand het weet. Dat zal de toekomst moeten uitwijzen. We zullen straks horen hoe de minister-president zal reageren.

Ik stel enkel vast dat er een duidelijk verschil in visie is tussen wat sp.a zegt en wat de N-VA zegt over die brede eerste graad. Onze visie is: als men inhoudelijk wil bijsturen, kan dat nu al. Daar is geen hardwarehervorming voor nodig, de software aanpassen is voldoende. Daar zijn wij voorstander van, want onze maatschappij is geëvolueerd en de scholen moeten mee evolueren.

De heer Kris Van Dijck: Mevrouw Vanderpoorten, u zegt dat het niet duidelijk is wat de N-VA zegt. Wij zijn bevreesd voor het volgende. We zeggen ja tegen een brede eerste graad. Ik kan u gerust teksten geven, die niet van de minister komen, waarin onderwijskundige pedagogen ervoor pleiten om die kinderen nog zo veel mogelijk samen te zetten tot 14 jaar. Daar zeggen wij nee tegen. Wij stellen ook vast dat het al begint in het basisonderwijs. Dat was heel wijze taal van u. Leerkrachten van het vijfde en het zesde leerjaar kunnen getuigen dat er op dat moment al kinderen zijn voor wie het te veel is en die op de toppen van hun tenen lopen. Daar detecteer je al problemen.

Wij vragen dat er in de eerste graad een breed pakket is, dat jongeren met veel in aanraking kunnen komen, maar dat je er wel voor zorgt dat in die eerste graad de sterken worden uitgedaagd net als de hele sterken. U hebt een punt dat iedereen vaardigheden heeft en wel goed is in iets. Je mag niet naar een nivellering gaan. Je mag daar niet alle kinderen samen houden.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Zegt u dan dat het voorstel van sp.a dat wel inhoudt?

De heer Kris Van Dijck: Wij hebben nergens gezegd dat wij ingaan tegen de minister. Zo dadelijk zal mevrouw Celis de klemtonen leggen. Wij zeggen enkel dat we niet wensen dat men daar alle jongeren samen zet, maar dat daar ook elk op basis van zijn of haar mogelijkheden en vaardigheden kansen moet krijgen.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mijnheer Van Dijck en mevrouw Celis, wij zien de heer De Wever hier niet vaak, maar ik heb ook niet de indruk dat u veel met hem spreekt. *(Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck)*

Wat hij heeft gezegd in Terzake, is wel iets helemaal anders dan wat u hier zegt. Mevrouw Celis, u zegt Monard met hier en daar aanpassingen. Mijnheer van Dijck, u zegt dat die brede eerste graad wel moet lukken. De heer De Wever heeft gezegd dat hij niets wil veranderen en pleit voor een status-quo: "Ik kwam uit een arbeidersgezin, ik ben naar een jezuïetencollege kunnen gaan. Ik heb daar afgezien, ik haatte de school en nu stuur ik mijn kinderen naar dezelfde school." *(Gelach)*

Lang leve de leerkrachten die daar mogen lesgeven, hoor. Hij haatte de school, maar het is goed geweest en dus gaan we niets veranderen. Dat heeft de heer De Wever gezegd. Het wordt dringend tijd dat u elkaar eens spreekt, hoor, mijnheer Van Dijck. *(Applaus bij Open Vld en Groen)*

De heer Ludwig Caluwé: Omdat ik naar hetzelfde college ben geweest als de heer De Wever, wil ik zeggen dat het geen jezuïetencollege was. *(Rumoer)*

De heer Jos De Meyer: Ik ben het in de commissie soms niet eens met mevrouw Meuleman, maar nu eigenlijk wel. Het sluit aan bij de vraag van mevrouw Vanderpoorten en het is fundamenteel. Wat de heer Van Dijck hier zegt en wat mevrouw Celis in De Standaard heeft verklaard, hebben zij ook meermaals in de commissie gezegd. Sommige van die elementen staan niet zo ver van zaken die mensen van CD&V en andere partijen hebben verwoord. Mijn vraag is wel in welke mate de opmerkingen van de heer De Wever bijdragen om op termijn tot een sereen debat te komen en een visie voor de hervorming van het secundair onderwijs. Daarbij probeer je inderdaad wat goed is te borgen, maar wat kan worden verbeterd effectief te verbeteren.

Vanuit de meerderheid mogen we ook eerlijk onze mening zeggen, denk ik. Ik heb er een probleem mee omdat ik niet zie hoe dit de kwaliteit van ons onderwijs op lange termijn dient. Ik begrijp zijn bezorgdheid voor de kwaliteit van het onderwijs, maar we moeten wel de moed hebben om een eerlijk debat aan te gaan. Ik nodig de heer De Wever uit om regelmatig mee te komen debatteren in de commissie. Ik vind het niet zinvol dat het debat wordt gevoerd met de minister van Onderwijs op televisie enkele dagen geleden. Ook dat draagt enkel bij tot

de polarisatie en niet tot de serene besluitvorming. Laat me toe, voorzitter, dat ik dat met eerlijke overtuiging toch even naar voren breng. (*Applaus bij CD&V, sp.a, Groen en LDD*)

De heer Kris Van Dijck: Voorzitter, collega's, vier N-VA parlementsleden zetelen in de commissie Onderwijs. Ja, mevrouw Dillen, twee effectief en twee als plaatsvervanger. Elke partijvoorzitter mag en kan zeer gelegitimeerd het debat voeren over eender welk politiek-maatschappelijk onderwerp. Als hij gevraagd wordt door een nieuwsprogramma is het zijn recht daarop in te gaan.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijnheer De Meyer zegt dat hij niet vaak overeenkomt met mevrouw Meuleman. Ik kom regelmatig overeen met de heer De Meyer, ook wat het sereen debat betreft. Toch vind ik u hier wat eenzijdig, mijnheer De Meyer. Ik moet hier niemand verdedigen, maar het sereen debat is wel vorige week doorbroken, niet dit weekend door een optreden in Terzake of door andere reacties. Het sereen debat is doorbroken door ballonnetjes die al langer dan vorige week opgelaten worden over die hervorming van het secundair onderwijs.

Minister, u zegt nu wel dat de nota-Monard slechts een basis is. Al jaren wordt er echter gezegd dat die hervorming in het onderwijs er komt. Minister, waarom is er onrust in het onderwijs? Omdat u met uw ballonnetjes in de pers laat uitschijnen dat al die zaken er zullen doorkomen. Dat is het probleem van het debat. Niet alleen die ene persoon die er niet is. De minister van Onderwijs laat steeds ballonnetjes op over onderwijs. Hij heeft het sereen debat van de commissie doorbroken. (*Applaus bij het Vlaams Belang. Opmerkingen van de heer Jos De Meyer*)

Mevrouw Irina De Knop: Mijnheer Van Dijck, u doet een oproep om de eerste graad zoals die er nu is, te behouden. U doet dat op een heel genuanceerde manier. Telkens als ik u hoor, vrees ik echter dat u een dubbele agenda heeft. U zegt er heel bezorgd over te zijn dat sterke leerlingen nog voldoende aan bod zouden komen. Wij vinden dat allemaal belangrijk. Ik hoop dat u onder uw bezorgdheid eigenlijk niet pleit voor een dualisering in het onderwijs, waarbij u bepaalde mensen wel in bepaalde scholen en richtingen wilt en andere mensen duidelijk niet. Want dan hebt u het niet goed voor met het Vlaamse onderwijs. Ik verdenk de N-VA daar heel sterk van.

Het optreden van de heer De Wever is trouwens in die zin. Ik ben het absoluut eens met mensen die dat populistisch vinden. Het gaat samen met een mainstream in de maatschappij en het is intellectueel oneerlijk. (*Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck en van mevrouw Gerda Van Steenberge*)

Minister Pascal Smet: Mijnheer Van Hauthem en mevrouw Van Steenberge, u spreekt graag over het oplaten van ballonnetjes. In alle eerlijkheid, mevrouw Van Steenberge, welk ballonnetje heb ik al opgelaten dat nog niet beslist is door de regering? (*Opmerkingen van mevrouw Gerda Van Steenberge*)

U kunt en zult er geen vinden.

Ten tweede, mevrouw Van Steenberge, heb ik als minister de opdracht gekregen het regeerakkoord uit te voeren. De meerderheid – en u trouwens ook, als u eerlijk bent – heeft mij gevraagd op basis van het rapport-Monard een discussie te voeren over de hervorming van het secundair onderwijs. (*Opmerkingen van mevrouw Gerda Van Steenberge*)

Die discussie ligt al drie jaar op het veld, de discussie over de B-attesten inbegrepen, die op dit ogenblik – daar volg ik mevrouw Vanderpoorten in – niet de essentie van het verhaal is, maar uiteindelijk slechts een logische deductie. Ik ben trouwens niet verantwoordelijk voor de koppen die kranten maken, net zo min als de heer Van Dijck of de minister-president daar verantwoordelijk voor zijn. Ik heb vorige week op geen enkel ogenblik aan die krant gesuggereerd dat die beslissing genomen zou zijn. Ik heb het bovendien in de hervorming ingepast.

Ik stel voor dat u, samen met de hele commissie, eens op bezoek gaat bij de Katholieke Scholengemeenschap Harlindis en Relindis in Maaseik, maar ook bij veel andere scholen in Vlaanderen, die ik vandaag helaas niet hoor, maar die er wel zijn. Ik denk ook aan de vele scholen die gewerkt hebben in de richting van de actie ‘Accent op Talent’ die mevrouw Vanderpoorten opgezet heeft. Er zijn er heel wat die in die richting gewerkt hebben en vandaag nog werken. De parlamentsvoorzitter heeft het ook gehoord: die scholen smeken om aanpassingen en veranderingen. Dat zijn geen scholen met ‘farfelue’ of wilde ideeën. Zij begrijpen de commotie in dezen dan ook niet.

Wat we nu moeten doen, is alle constructieve voorstellen van ons, van de N-VA, van Open Vld, van Groen – van het Vlaams Belang heb ik er vandaag geen gehoord – meenemen en het maatschappelijke debat de komende maanden voortzetten. Dit is, zoals verschillenden hebben gezegd, een heel belangrijk debat. Laat ons daar de komende maanden in landen.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, u hebt mij uitgedaagd om één zo’n ballonnetje te vinden. Ik heb hier het interview van vorige week in De Morgen bij. De interviewer zegt: “Ze kijken naar u, zegt u, voor een oplossing, maar intussen blijven de B-attesten behouden.” U antwoordt daarop met één zinnetje: “Het bestaan van een B-attest in de nieuwe, brede eerste graad wordt overbodig.” Als dat geen ballonnetje is! Mensen die dit lezen, vatten dat op als: er komt een nieuwe, brede eerste graad, waarin de B-attesten overbodig zijn. Dat is een ballonnetje. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Minister Pascal Smet: De toekomst zal uitwijzen wat het zal worden.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Collega’s, het is duidelijk wat Open Vld voorstelt: geen grote structuurhervorming, gericht inzetten op basisonderwijs, lerarenberoep en -opleiding, vooral knelpunten aanpakken in het secundair onderwijs. Wat Open Vld voorstelt, is duidelijk. Wat de meerderheid wil, weet ik tot dusver nog altijd niet. (*Applaus bij Open Vld, het Vlaams Belang en Groen*)

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Waarde collega’s, voorzitter, minister, voorzitter zijn van de commissie Onderwijs is een zeer aangename taak, met al die intelligente en knappe vrouwen en met een heel aangename minister. Het wordt alleen een probleem als het in de plenaire komt, dan gaan de poppen aan het dansen.

Ik betreur dat onze oorspronkelijke aanpak, van fractie tot fractie, mislukt is en dat het doorkruist is door een meerderheids-minderheidsopvatting, want over heel veel punten is er wel een consensus bij de leden van de commissie. Alle leden van de commissie zijn begaan met de kwaliteit en de inclusiviteit van ons Vlaamse onderwijs.

Ik zal niet veel meer zeggen over die partijpolitieke verhoudingen, maar ik wil toch iets opmerken. Er bestaan in de politiek beslissingen die je op een continuüm kunt plaatsen. Geven we 100.000 euro aan iets uit? Geven we er 200.000 euro aan uit? Hoeveel uitzonderingen maken we op regels? Maar er bestaan in de politiek ook binaire beslissingen, ‘discretionary decisions’, zoals men dat in het Engels zegt. En hier is er sprake van zo’n binaire beslissing. Het gaat niet zozeer over de invoering van een gemeenschappelijke eerste graad, want die bestaat al, maar over de afschaffing van de onderwijsvormen aso, tso, bso. Behouden we die of gooien we die overboord? Het is het een of het ander.

Dat betekent dat de beslissing ertoe zal leiden dat een van de twee kampen in de Vlaamse Regering op zijn bek zal gaan. We zullen nog zien welke partij zal moeten toegeven. Er is echter geen gevoel of compromis mogelijk.

Ik wil nu even op de inhoud ingaan. Mijn fractie is blij dat de N-VA op de stopknop heeft gedrukt. Dat is volgens mij wel vrij laat gebeurd. In het Vlaams regeerakkoord staat dat de redenering op de nota-Monard zal worden gebaseerd. De hoeksteen van de nota-Monard is nu net de afschaffing van die drie onderwijsvormen. Het lijkt wel alsof we op basis van de

catechismus over het bestaan van God discussiëren en tot de conclusie komen dat God niet bestaat. Dat is een beetje raar.

In het Vlaams regeerakkoord staat dat de nota-Monard de basis is. Dat betekent dat we deze belangrijke consequentie moeten aanvaarden. De N-VA is dus tamelijk laat. Ik vind het echter een goede zaak dat nu op de stopknop wordt gedrukt.

Ik ben geen voorstander van een totale hervorming. Ik ben voor een reeks gerichte hervormingen. Ik ben onder meer op basis van onze hoorzittingen tot dit inzicht gekomen. Ik nodig iedereen uit om tijdens de vakantie op een strand zonder regen eens de nota van het Instituut Samenleving en Technologie (IST) te lezen. Die nota vormt een heel goede synthese van wat tijdens de hoorzittingen aan bod is gekomen en om welke problematieken het eigenlijk gaat. Ik wil hier evenwel toch drie basisinzichten overlopen.

Ten eerste, ons onderwijs moet grondig worden hervormd omdat het een ongelijkheidsmachine is. Dat is gedeeltelijk waar. Tijdens de hoorzittingen heeft professor Van Houtte met statistisch materiaal aangetoond dat er een sociaal gestratificeerde disproportie is. Proportioneel gaan meer kinderen uit gegoede gezinnen en minder kinderen uit minder gegoede gezinnen naar het aso. Dat klopt. Ik wil dat cijfermateriaal niet betwisten.

Ik vraag me af of dat wel zo erg is. Er is geen totale segregatie. Indien we ons tot autochtone leerlingen beperken, blijkt bovendien uit internationaal onderzoek dat Vlaanderen het met betrekking tot de sociale vergelijking goed doet. In de studie 'Institutional Context of Education Systems in Europe: A Cross-Country Comparison on Quality and Equity' van mevrouw Hofman staat te lezen dat "The outcome makes clear that Austria, Belgium (Flemish), Ireland and The Netherlands show the lowest gap between their native middle-high SES and native low SES students and that in that respect these countries can be assessed as fairly equity-providing education systems".

Volgens professor Van Damme blijkt uit dit citaat duidelijk dat een goede analyse tot genuanceerdere uitspraken leidt dan de stelling dat het Vlaams onderwijs blijk van een zeer grote sociale ongelijkheid en van sociaal gestratificeerde keuzes zou geven.

De problemen situeren zich vooral bij onze leerlingen van allochtone afkomst. Indien we een segregatie willen vermijden, moeten we op dat vlak een serieuze tand bijsteken. Mevrouw Meuleman heeft dit goed verwoord: "Voor Ronny wordt relatief goed gezorgd, voor Mohammed veel minder." Onze oplossingen moeten hierop gericht zijn.

Ten tweede, ons systeem is op segregatie gebaseerd. Soms krijgen we de indruk dat onze leerlingen vanaf de leeftijd van 12 jaar in drie totaal verschillende werelden terecht komen. Dat is niet juist.

Sinds de invoering van het eenheidstype onder minister in Coens in 1989 is de gemeenschappelijke vorming vrij belangrijk. Het gaat om 27 of 28 lessen, aangevuld met vier of vijf keuzevakken. Mevrouw Deckx heeft terecht opgemerkt dat de scholen die keuzevakken gebruiken om zich te profileren. Ik zal daar straks nog op terugkomen. De scholen profileren zich nog veel meer tijdens de tweede en de derde graad. Onze leerlingen in het tso krijgen veel algemene vorming. Een gevolg hiervan is dat ze tijdens de PISA-testen beter scoren dan het Europese gemiddelde.

Bovendien zijn in Vlaanderen middenscholen actief die de eenheidsgraad volledig hebben doorgevoerd. De meeste scholen hebben dit niet aanvaard. Er is echter geen segregatie in ons onderwijs. We moeten het probleem niet opblazen.

Ik wil het ook hebben over het afschaffen en het hertekenen van structuren. Sterft, gij oude onderwijsvormen en gedachten! Dat is een parafrase op de Internationale, minister.

Tijdens de hoorzittingen heeft men gezegd dat ouders vooral voor scholen kiezen, de zogenaamde schoolpoortkeuze. Als in de tweede en derde graad bepaalde richtingen worden aangeboden, zullen ouders een school kiezen in functie van wat er in die tweede en derde

graad wordt aangeboden. Wanneer men de oude onderwijsvormen afschaft en men laat het schoollandschap zoals het nu ongeveer bestaat, dan zal de hervorming grotendeels semantisch zijn. Op dezelfde praktijken zal men andere namen plakken. Het zal dan ook een maat voor niets zijn. Wanneer men dat doortastend wil doen, dan moet men het hele schoollandschap omgooien en grote campussen oprichten waar alle richtingen worden aangeboden. Dan kan de eerste graad de heterogeniteit vertonen die u wenst. Vele sprekers, ook de collega's van Metaforum Leuven hebben dat gezegd. Zij concluderen dat zo'n totale hervorming voorlopig utopisch is en dat men beter mikt op specifieke hervormingen. Het is zoals in de moderne radiotherapie. Men gaat gericht stralen en geen tapijtbombardementen uitvoeren. Ik denk dat die parallel opgaat.

Een van de stappen waarover zeker een consensus kan worden gevonden, is de verdere professionalisering van de leerkrachten die verder moeten worden getraind in het ontdekken van de talenten van kinderen.

Daarnaast moet in alle richtingen een vak wetenschap en technologie worden ingevoerd, ook in het aso, om daar meer leerlingen voor technische HO-richtingen en beroepen te rekruteren. Ook daar bestaat consensus over.

Verder moeten de richtingen in het secundair onderwijs gereduceerd worden. Met het geld dat daarmee wordt bespaard, kan men bijkomende investeringen doen in het tso en bso.

De derde graad basisonderwijs moet worden omgevormd waarbij de keuzebekwaamheid van de leerlingen wordt aangescherpt en ruimte wordt gecreëerd voor technische opvoeding. Ook kunnen hier vakleraars worden ingezet zodat het verschil tussen de laatste graad basisonderwijs en de eerste graad secundair onderwijs kleiner wordt. Ik twijfel eraan of we dat moeten samenvoegen tot een vierjarige etappe, zoals mevrouw Meuleman stelt. Maar we moeten alleszins wel in die richting gaan.

Er is een versterking van het advies van de CLB's nodig zodat verkeerde keuzes vermeden kunnen worden.

De reputatie van het tso en bso moet worden opgekrikt door naamswijziging en actie in de media.

Wat de ongekwalificeerde uitstroom betreft, moet de leerplicht tot 18 jaar voor jongeren die schoolmoe zijn, worden omgevormd tot een coachingperiode van werken en leren met kwalificatieplicht, die modulair kan worden ingevuld. Dat heeft professor Standaert in onze commissie goed uitgelegd. We moeten de studenten niet voor een situatie plaatsen van alles of niets, we kunnen hun modules geven in een diploma zodat ze op de arbeidsmarkt met iets aan de slag kunnen.

Wat tot slot onze leerlingen van allochtone afkomst betreft, moeten we het kleuteronderwijs verplicht maken zoals ook Open Vld stelt, het taalonderwijs nog versterken, naschools toezicht en nablijven desnoods verplicht maken om aan de weinig studievriendelijke omgeving van thuis te ontsnappen.

Mijnheer de minister, mocht u deze hervormingen op uw palmares kunnen schrijven, dan zou u een van de schitterendste onderwijsministers van Vlaanderen kunnen zijn. Stop derhalve met het najagen van het nirwana van de totaalhervorming. (*Applaus bij LDD*)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Onderwijs is in onze samenleving een heel belangrijk thema. Wij begrijpen zeer goed dat leerkrachten, directies en ook ouders na alle verklaringen in de pers van de voorbije dagen en de politieke spelletjes, echt bevreesd zijn voor het toekomstig onderwijs aan hun kinderen. Ouders, wie ze ook zijn, hebben het beste voor met hun kind.

Reeds vele maanden geleden heeft CD&V haar bekommernissen, inzichten en voorstellen met betrekking tot de in het regeerakkoord en de beleidsnota aangekondigde hervorming op

papier gezet. We hebben dit ook ingediend als officieel stuk in het parlement. We hebben zeer duidelijk gesteld dat aan bepaalde randvoorwaarden moet worden voldaan alvorens men het over een concrete hervorming kan hebben. Laten we duidelijk zijn: CD&V wil onderwijs van topkwaliteit in Vlaanderen. Voor onze partij betekent dit dat alle kinderen op school maximale kansen moeten krijgen om te groeien tot sterke personen, die vrij, zelfstandig, kritisch en loyaal kunnen functioneren in onze samenleving. Dat houdt onder meer ook in dat ze hun plaats moeten vinden op de arbeidsmarkt. Voor sommige leerlingen gebeurt die keuze al in het secundair onderwijs, voor andere leerlingen is die aan de orde in het hoger onderwijs. Als jonge mensen zelf hun problemen kunnen oplossen, en mee vorm geven aan de samenleving en aan hun eigen leven, dan is het onderwijs in Vlaanderen geslaagd. Scholen moeten voor ons werven van talent zijn, waar kinderen en jongeren ook om het leerplezier heen gaan. Het secundair onderwijs is geen eiland. Het moet een goede aansluiting verzekeren met het basisonderwijs aan de ene kant en met het hoger onderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving in zijn totaliteit aan de andere kant.

Wij hebben een sterk onderwijs in Vlaanderen, maar CD&V wil de ogen niet sluiten voor de knelpunten. Wij aanvaarden niet dat de Vlaamse overheid 40 procent van de begroting investeert in het onderwijs, terwijl 15 procent van de leerlingen tot 18 jaar op de schoolbanken moet zitten en zonder diploma het onderwijs verlaat. Wij aanvaarden niet dat op de leeftijd van 12 jaar één kind op vijf minstens een jaar achterstand heeft opgelopen, wetend dat die kinderen deze achterstand nooit nog kunnen inhalen. Het zelfvertrouwen van deze leerlingen gaat bij een dergelijke mislukking aan diggelen. De psychische schade ervan mogen we niet onderschatten.

CD&V aanvaardt niet dat ouders erover twijfelen om hun kind in te schrijven in het technisch onderwijs, omdat ze het gevoel hebben dat ze hun kind daarmee onrecht aandoen. Het zit grondig fout met de waardering voor technisch geschoolden in onze samenleving, en dit terwijl de Vlaamse economie smacht naar technologisch opgeleiden. We aanvaarden niet dat er arbeidsmarktgerichte studierichtingen zijn waar de arbeidsmarkt nauwelijks nog naar vraagt. Weet dat een op de vier mannelijke schoolverlaters na de opleiding Kantooradministratie en Gegevensbeheer na een jaar nog steeds werkzoekend is. We stellen ook vast dat leerlingen die na een aso-opleiding niet voortstuderen, zeer moeilijk inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt. Het gaat vandaag over ongeveer 6000 jongeren in Vlaanderen. We aanvaarden niet dat er studierichtingen zijn die leerlingen de indruk geven dat de weg naar de universiteit nog open ligt, terwijl de cijfers aantonen dat hun kansen op slagen veeleer beperkt zijn. De universiteiten hebben al meermaals hun ergernis geuit over het niveau van de leerlingen die instromen. Laten we eerlijk zijn, de afstemming van het secundair onderwijs op het hoger onderwijs en op de arbeidsmarkt moet beter.

Diegenen die vinden dat ons onderwijs het zeer goed doet, verwijzen meestal naar de PISA-testen, waarop onze leerlingen sterke cijfers neerzetten. Dat klopt, maar we moeten ook onder ogen zien dat het onderwijs in Vlaanderen, in vergelijking met andere landen, maar ook ten opzichte van onszelf, achteruitgaat in die resultaten van de PISA-onderzoeken. CD&V aanvaardt niet dat de kwaliteit van ons onderwijs in Vlaanderen er verder op achteruitgaat. Besef goed: in onderwijs stilstaan betekent dat we er in onze samenleving met zijn allen op achteruitgaan.

Onderwijs wordt elke dag opnieuw aangeboden door vele enthousiaste leerkrachten die het beste van zichzelf geven om onze kinderen te ondersteunen en te begeleiden in hun ontwikkeling. En toch verlaat 20 tot 35 procent van de jonge leerkrachten het onderwijs binnen de eerste vijf jaar. Dat is een groot verlies aan talent, talent dat we broodnodig hebben. CD&V legt zich niet neer bij deze vaststelling.

Voorzitter, collega's, CD&V wil het onderwijs niet op zijn kop zetten. Neen, wij willen het onderwijs in Vlaanderen verbeteren. Elke leerling moet maximale kansen krijgen, zowel de kinderen die het gemakkelijkst leren, vertrekkende van concrete ervaringen en via praktische

oefeningen, als de kinderen die eerder theoretisch leren en abstracte leerstof willen verwerken. Voor CD&V zijn alle kinderen gelijkwaardig maar erg verschillend van elkaar. De belangrijkste uitdaging voor ons onderwijs is om met de grote diversiteit op de juiste manier om te gaan. Topkwaliteit in ons onderwijs gaan wij niet realiseren met losse flodders, noch met goedkope slogans. CD&V wil een ernstig debat in de diepte en in de breedte.

Om de knelpunten aan te pakken moeten we heel het onderwijsveld in het vizier nemen. De aanpak ten gronde beperkt zich niet tot het secundair onderwijs. De verbetering van ons onderwijs moet voor CD&V ook gaan over de lerarenopleiding, de professionalisering van leerkrachten en de versterking van onze scholengemeenschappen, om op verschillende vlakken een beleid te kunnen voeren. Als we onderwijs willen verbeteren, strekt de aanpak zich uit van het basisonderwijs tot het secundair onderwijs, de centra voor leerlingenbegeleiding, de pedagogische begeleidingsdiensten en de afstemming met de arbeidsmarkt en het hoger onderwijs. Voor CD&V is het al geruime tijd duidelijk dat een hervorming van alleen de structuur in het onderwijs niet volstaat.

Collega's, wij mogen niet rommelen in de rand. Daarvoor zijn het onderwijs en de toekomst van onze kinderen veel te belangrijk. Wij moeten de discussie voeren op basis van een grondige analyse. CD&V vraagt daarom dat de Vlaamse Regering in nauw overleg met ouders en leerkrachten, met directies en het middenveld, een totaalvisie uitwerkt, een plan van aanpak uitrolt en voorlegt aan het Vlaams Parlement. Sterk onderwijs in de 21e eeuw in Vlaanderen vraagt een stevig inhoudelijk debat. Dit vraagt tijd, maar ook politieke moed. Want met kracht alleen zal er in Vlaanderen niets veranderen.

Uitstel is geen optie als we in de kopgroep willen blijven. Het is nu dat de toekomst wordt voorbereid. Er is degelijk discussiemateriaal voorhanden. Laat ons er gebruik van maken. Dat zijn we aan onze jongeren verplicht.

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseeel: Mevrouw Helsen, ik ben er net als u van overtuigd dat er een breed debat moet worden gevoerd en dat dit niet alleen binnen de regering kan plaatsvinden. U hebt ook het werkveld vernoemd: de ouders, de leerkrachten, enzovoort. Vindt u dan ook niet dat dit debat beter in het parlement kan worden gevoerd en dat het niet voldoende is het enkel in de schoot van de regering te voeren? Toch niet voor een thema dat zo breed maatschappelijk moet worden gedragen?

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw Brusseeel, ik heb heel duidelijk gezegd dat de regering een voorbereiding moet maken en aan het parlement moet voorleggen.

Wij zijn al lang vragende partij om het debat in het parlement ten gronde te voeren. Wij zijn alleen wachtende.

Mevrouw Ann Brusseeel: Dus u bent het niet eens met de minister-president die zegt dat het probleem binnen de regering zal worden opgelost?

Mevrouw Kathleen Helsen: Dit belangrijke thema vraagt een debat in de samenleving, binnen het onderwijsveld, binnen de regering en binnen het parlement.

Mevrouw Ann Brusseeel: Dat vind ik fijn.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, leden van de regering, collega's, de hervorming van het secundair onderwijs is een thema dat ons al lang beroert, en het is nog niet gedaan. We zien hoe de discussie oplaait en dat is gezond. We weten allemaal dat ons Vlaams onderwijs goed is, maar dat wil niet zeggen dat het niet meer moet worden verbeterd.

Waarom moet het verbeterd worden? We scoren nog altijd goed in de PISA-resulaten, maar de aandachtige lezer ziet wel dat we lichtjes achteruitgaan en bijgevolg moeten we erop inzetten. We zien ook nog steeds dat de kloof tussen de best en de zwakst presterenden in

Vlaanderen zeer groot is. Daar moet aan worden gewerkt. In België bestaat de leerplicht tot 18 jaar, en toch verlaat één op zeven jongeren het onderwijs zonder diploma. In een maatschappij waar we evolueren naar een grote nood aan hooggeschoolde arbeidskrachten is dat een bijzonder pijnpunt. Daarenboven belanden net deze jongeren vaak in de werkloosheid en in het ergste geval in armoede. We mogen ons onderwijsmodel dan ook niet afstemmen op de 15 procent best presterenden en blind zijn voor alle anderen.

We hebben het vandaag al gehad over het watervalstelsel. Mevrouw Vermeiren ontkennt dat, maar ik ontken dat niet. Het is een spijtige zaak dat wij als Vlamingen een beroepsgerichte studierichting minder hoog inschatten dan een doorstromingsgerichte studierichting. Dat is een heel spijtige zaak, maar het is helaas een vaststelling. Ons onderwijsstelsel is vandaag nog te veel gericht op selectie. We geven vooral les aan de gemiddelde leerling. Sterke leerlingen worden dikwijls te weinig uitgedaagd, zwakke leerlingen worden dikwijls het slachtoffer van dat watervalstelsel. Negatieve keuzes en jaren van overzitten, demotiveert jongeren. We worden dan ook geconfronteerd met schoolmoeheid en spijbelgedrag.

Onze principes – dan spreek ik over de sp.a-principes, want eerlijk gezegd ken ik op dit ogenblik de meerderheidsprincipes ook niet meer – gaan ervan uit dat alle kinderen sterker moeten worden. Uiteraard moeten de graden van het lager onderwijs daartoe bijdragen, maar ook de eerste graad van het secundair is daar heel erg belangrijk in. De talenten van de kinderen moeten worden herkend en maximaal worden ontwikkeld.

De overgang van basisonderwijs naar secundair onderwijs moet optimaal verlopen. Alle jongeren moeten in een brede algemene eerste graad kennis kunnen maken met hun mogelijkheden en talenten. Jongeren kunnen het best van veel vakken en ook in het bijzonder van techniek proeven. Op die manier leren ze hun talenten kennen en kunnen ze samen met hun ouders de juiste studierichting kiezen.

Wil sp.a eenheidsworst voor iedereen, zoals de heer Van Dijck dat net suggereerde en zoals collega Van Hauthem zei? Neen, er moet worden gedifferentieerd. Dat kan. We hebben in de hoorzitting onder andere de heer Roger Standaert horen zeggen: je kunt differentiële groepen opdelen tot zover de leerkracht dat kan dragen. Daarvoor, beste collega's, moeten we inderdaad inzetten op de opleiding van onze jonge leerkrachten.

We moeten ervoor zorgen dat ze bijzonder goed gevormd zijn. We moeten ervoor zorgen dat we de beste talenten voor het onderwijs aantrekken. En we moeten ervoor zorgen dat ze inderdaad ook blijven.

Moet er gedifferentieerd worden in de eerste graad van het secundair onderwijs? Uiteraard. Remediëren voor degenen die het nodig hebben, verdiepen en verbreden voor anderen. We moeten te allen prijze vermijden dat studiekeuzes te vroeg gemaakt worden en bepaald worden door de sociaal-economische context waarin jongeren opgroeien. Moeten de schotten tussen aso, tso en bso verdwijnen? Wel, het onderscheid, de tweedeling tussen handenarbeid en geestesarbeid is achterhaald.

Ik was gisteren op de proclamatie van mijn dochter, die nu haar diploma van het secundair onderwijs gehaald heeft. (*Applaus*)

Ik heb van de gelegenheid geprofiteerd om met enkele jongeren over de problematiek te praten. Ik hoor hier vandaag dat we met iedereen zullen overleggen, maar ik heb nog maar heel weinig gehoord over de gebruikers van het systeem, de jongeren zelf. De jongeren die ik gisteren sprak, hadden allemaal les gevolgd in een autonome middenschool. Ze zaten met al hun vriendjes samen in de klas. Toen ze aan het einde van de eerste graad gekomen waren, zwermden ze uit naar het derde jaar. De ene groep ging naar het aso aan de ene kant van de campus, de andere groep ging naar het tso en bso aan de andere kant van de campus. Plots mochten ze niet meer op dezelfde speelplaats. Plots mochten ze niet meer aan dezelfde tafel zitten in de refter. Plots leerden ze niet meer met elkaar samenleven. En nu zie ik dat er niet nog één groep is van jonge mensen die opgeleid zijn in alle facetten, maar dat er twee

groepen zijn: de groep uit het aso en de groep uit het tso en bso. En collega's, dat is nu net wat we niet nodig hebben.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw Deckx, u haalt het voorbeeld aan van die school. Daar gaat een differentiatie van richtingen gepaard met een sociale segregatie, men doet geen activiteiten meer samen. Ik vind dat betreurenswaardig, dat is geen goede politiek van die school. Maar moet u daarom de verschillende onderwijsvormen opheffen? In de school kunnen toch voldoende maatregelen genomen worden zodat de kinderen met elkaar blijven omgaan, zodat er een gezamenlijke speelplaats is en er gezamenlijke activiteiten zijn? Dat is eigenlijk geen argument om die onderwijsvormen op te blazen. Het is geen goed voorbeeld.

Mevrouw Kathleen Deckx: En dan was ik enige tijd geleden in het koninklijk atheneum van Geel. (*Opmerkingen van mevrouw Marijke Dillen*)

Ik ben bezig.

En wat zie ik daar? Daar heeft men een andere werkvorm. Daar heeft men bijvoorbeeld een belangstellingsgebied economie waar zowel de leerlingen van economie/wiskunde, van economie/wetenschappen, van economie/talen, van handel, van kantoor en van verkoop in één gemeenschappelijke ruimte lessen volgen en daar bijzonder door geboid zijn. Ze komen tot de conclusie dat ze allemaal hun plaatsje hebben in die les, zoals ze later hun plaatsje zullen hebben in het kantoor, in het bedrijf. Ze leren allemaal op hun niveau wat hun lessenspakket is, maar ze doen dat samen. Ze leren van elkaar en ze worden sterker door elkaar. Dat is wat daar gebeurt, en dat is een prachtig project. Daar moeten wij naartoe, wat er ook van zij.

Daarvoor hebben we inderdaad heel goede leerkrachten nodig. Ik heb met de leerkrachten gepraat en ze hebben mij gezegd: "Tranen met tuiten hebben wij gehuild, de eerste keer dat we hier binnenkwamen, want we wisten niet hoe we met dit systeem moesten omgaan, maar het is voorbij, we hebben het geleerd en we zijn er trots op, we willen ervoor gaan."

En dat is belangrijk, collega's, in ons onderwijs: mensen die samen gemotiveerd zijn om zo veel mogelijk talenten van de kinderen te ontwikkelen, en kinderen die zo veel mogelijk gemotiveerd zijn om hun eigen talenten te ontwikkelen. Voor minder gaan we niet, voor minder willen we niet gaan.

Dan is er nog de hele heisa rond het Latijn. Heeft iemand van ons ooit gezegd dat er geen Latijn meer gegeven mocht worden? Neen.

Moeten die B-attesten blijven bestaan? Als de eerste graad wordt hervormd, zullen ze zichzelf opheffen. In de tweede en derde graad zullen ze wellicht indien nodig, hun nut verder bewijzen.

Minister, ik ga even streng zijn tegen u. (*Gelach. Opmerkingen*)

Ik ga niet zeggen dat u ballonnetjes oplaait in de media. Dat laat ik over aan mevrouw Van Steenberge. Dat is te kort door de bocht. Maar, door de communicatie is er onrust opgetreden in de onderwijswereld. Het is nu aan u, minister, om de rust te doen weerkeren. Daar is grote nood aan. De leerkrachten hebben hard gewerkt het voorbije schooljaar. Ze hebben nu nood aan vakantie en rust. En daar moet u voor zorgen. (*Applaus*)

Minister, ik wil u vragen om verder te gaan met de onderwijshervorming, om geleidelijk te werken en goed na te denken over uw aanpak, om kaders en principes uit te werken, om te beginnen met die eerste graad. Ik denk dat u de kans moet geven aan leerkrachten en ouders om te wennen aan de idee. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, geachte minister, beste collega's, "Goed beleid en goed onderwijs vragen om tijd. Tijd voor een kritische analyse, tijd om zorgvuldig in te voeren, tijd voor omscholing en tijd om zo nu en dan eens achterom te kijken."

Dat zijn niet mijn woorden, dat is een citaat uit het rapport van de commissie-Dijsselbloem. Die voerde een uitgebreid parlementair onderzoek naar de onderwijsvernieuwingen die de Nederlandse overheid in de jaren negentig heeft doorgevoerd. Laat ons ook voor dit belangrijke debat over ons secundair onderwijs de tijd nemen!

De N-VA heeft in zo'n fundamenteel debat uiteraard een mening. Die mening, die visie hebben we maandag uiteengezet. Wanneer we de analyse maken, kunnen we niet om de vaststelling heen dat ons Vlaams secundair onderwijs het erg goed doet. Dat blijkt ook telkens weer uit internationaal vergelijkend onderzoek. Die toppositie willen we graag behouden.

We erkennen dat er een aantal verbeterpunten zijn. De hoge ongekwalificeerde uitstroom, het aantal jongeren dat schoolse vertraging oploopt, het aantal sterke leerlingen dat onvoldoende uitdaging vindt en de onderwaardering van technische en beroepsopleidingen zijn er daar enkele van. Maar ook de taalachterstand en de doorstroom en oriëntering naar het hoger onderwijs vragen onze aandacht.

Ook wij kiezen voor een secundair onderwijs op Europees topniveau. Voor een te grootschalige hervorming van ons secundair onderwijs zijn we echter, of moet ik misschien zeggen daarom, niet te vinden. Daar bestaat volgens ons op dit moment ook geen draagvlak voor. We willen dus geen tabula rasa maken. Wat we wel willen, is een behoedzame en slimme hervorming, die de knelpunten in ons onderwijs aanpakt en gelijke groeikansen garandeert voor elke leerling.

Dat willen we doen door in te zetten op gemotiveerde en gepassioneerde leerkrachten, en hun ook het nodige vertrouwen en waardering te geven. Dat willen we doen door het basis-, secundair, en hoger onderwijs nog beter op elkaar af te stemmen, door taalachterstand aan te pakken, door ouders meer te betrekken bij de schoolloopbaan, maar ook door vanaf de eerste graad in voldoende differentiatiemogelijkheden voor alle leerlingen te voorzien, en door werk te maken van een echte opwaardering van technische en beroepsgerichte opleidingen.

Sta me toe om op die laatste punten nog even dieper in te gaan. Er is heel wat te doen geweest over het voorstel van de brede eerste graad. We zijn het volledig eens met diegenen die stellen dat in de eerste graad van het secundair onderwijs elke leerling een degelijke brede vorming moet krijgen. Vandaag bedraagt de gemeenschappelijke stam in het eerste jaar van het middelbaar onderwijs trouwens al 27 lessen. Dat is niet weinig. Elke leerling moet deze brede vorming kunnen verwerken, met de nodige aandacht voor zijn of haar sterktes en zwaktes. Maar het samenhouden van alle leerlingen voor alle vakken, ongeacht hun profiel, in eenzelfde klas met dezelfde vakken, met dezelfde inhoud en op hetzelfde tempo, is volgens ons niet haalbaar voor de leerkracht en misschien ook geen goede zaak voor elke leerling. Dergelijke algemene eerste graad, met zeer heterogene klassen, zal de kennisoverdracht vertragen en bijgevolg het globale onderwijsniveau voor iedereen doen dalen. En precies dat willen we vermijden.

Een gelijke behandeling van ongelijke leerlingen leidt immers niet tot gelijke groeikansen, misschien wel tot het integendeel. De kwetsbare leerlingen zullen het eerste slachtoffer zijn. Voor leerlingen met meer praktische talenten bijvoorbeeld komt de klemtoon zo te liggen op wat ze minder goed kunnen, wat dan weer kan leiden tot schoolmoeheid. Wij moeten absoluut in het eerste jaar het verschil in niveau tussen leerlingen opvangen. Het lijkt ons daarom verstandiger om leerlingen te groeperen volgens hun profiel en volgens hun talenten. Op die manier kunnen leerlingen maximaal worden uitgedaagd, succeservaringen boeken en zich onderscheiden door wat ze wél kennen en kunnen. Het valt trouwens te betwijfelen of de technische en beroepsopleidingen zelf wel zijn gebaat met een algemeen uitstel van de studiekeuze tot 14 jaar.

Mevrouw Irina De Knop: Mevrouw Celis, u zegt dat het met leerlingen met verschillende niveaus in één klas te moeilijk werken is. Los van de discussie over de voordelen van een

brede eerste graad in het secundair onderwijs: kunt u mij uitleggen waarom dat wél kan in het zesde jaar van het basisonderwijs, en niet in het eerste jaar van het secundair onderwijs?

Mevrouw Vera Celis: Mevrouw De Knop, in het zesde leerjaar – in de derde graad van het lager onderwijs – is dat verschil er ook. U weet even goed als ik dat men op basis van de leeftijd van het vierde leerjaar van het lager onderwijs kan aansluiten bij het secundair onderwijs. Dat kan omdat de verschillen zo groot zijn. In een en dezelfde klas die verschillen opvangen, kan men ook niet in de derde graad van het lager onderwijs. Wij zijn er wél van overtuigd dat in het basisonderwijs – en zeker in de derde graad – veel moet worden ingezet op remediëring en dus op het wegwerken van achterstand van leerlingen. Want de problemen van die leerlingen die uit het basisonderwijs komen, nemen die problemen mee naar de eerste graad van het secundair onderwijs. De remediëring begint in de derde graad van het lager onderwijs.

De heer Kris Van Dijck: Voorzitter, minister, collega's, ik heb een aansluitende bemerking. Dat probleem in het basisonderwijs was zo-even één van basisvaststellingen van mevrouw Vanderpoorten. Ik heb daarbij uitvoerig instemmend geknikt, want zij heeft gelijk. Mevrouw De Knop, u weet toch ook dat er kinderen zijn die het lager onderwijs verlaten zonder een getuigschrift, en enkel met een attest dat zij het lager onderwijs hebben gevolgd? Vervolgens komen zij in de B-stroom terecht.

Dus doen alsof er in het basisonderwijs niets aan de hand is en dat alle kinderen van 12 jaar met een getuigschrift doodleuk naar het secundair onderwijs gaan, dat is een loopje nemen met de waarheid.

Mevrouw Irina De Knop: Dat heb ik helemaal niet gezegd, mijnheer Van Dijck. Het punt dat ik wilde maken, is dat we leerkrachten in staat moeten stellen om te differentiëren. We moeten leerkrachten net sterker maken zodat ze die differentiatie aankunnen. Ik besef dat je dat niet absoluut kunt, maar ik wil wel de kanttekening maken dat we niet alle heil mogen verwachten van alles tot in het oneindige tot homogene groepen te herleiden. Dat is ook niet correct. Trouwens, dat hebben verschillende mensen hier vandaag gezegd. Het is absoluut belangrijk dat we die leerkrachten versterken, zodat ze kunnen differentiëren en verschillende niveaus aankunnen. Ook dat is elementair.

Mevrouw Vera Celis: Dat klopt, mevrouw De Knop. Onze redeneringen liggen heel dicht bij elkaar. We moeten naar meer homogene groepen gaan. Ik heb 28 jaar in het onderwijs gestaan. Je kunt heel gemakkelijk lesgeven in het secundair onderwijs als er beperkte verschillen zijn in een klasgroep. Maar als er enorme verschillen zijn in capaciteit en talent van de leerlingen, dan wordt dat een veel moeilijkere taak.

Het zou te betwijfelen zijn of de technische en beroepsopleidingen zelf wel gebaat zijn bij een algemeen uitstel van de studiekeuze tot 14 jaar. Het zal niet evident zijn om in een kortere periode een even kwaliteitsvolle opleiding aan te bieden, terwijl de arbeidsmarkt net schreeuwt om goed geschoolde stielmannen en technici. Daarnaast moeten we voor de sterke leerlingen in een extraatje durven voorzien. Dat kan bestaan uit bijkomende wiskunde of een vak abstracte techniek, maar zeker ook uit Latijn.

Hoe zit dat dan met die studiekeuze? Het klopt dat een deel van de leerlingen op 12 jaar geen definitieve keuze kan maken. Soms is dat te wijten aan een verkeerde inschatting van het niveau of een veranderende interessesfeer. Ook in de eerste graad van het secundair onderwijs moeten er daarom voldoende dwarsverbanden en overstapmogelijkheden zijn die heroriëntatie mogelijk maken. Leerlingen die vaststellen dat een bepaalde richting toch niets voor hen is, moeten soepel kunnen overstappen naar een andere studierichting. Op die manier kunnen we talenten beter benutten en vermijden we schooluitval.

Zo'n flexibilisering van het studiekeuzemoment draagt bij aan het vinden van de juiste plaats voor de juiste leerling en past bij de erkenning van grote verschillen in talenten.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mevrouw Celis, ik heb vanuit de meerderheid al veel met u gesproken over de hervorming van het onderwijs. Wat u nu zegt, verbaast me ten zeerste, want dat heb ik u voorheen nog niet horen zeggen. Hoe zit het nu? Gaan we er eigenlijk van uit dat de studiekeuze, indien ze vroeg gebeurt, wordt bepaald door de sociaal-economische factoren van het gezin waarin de jongere leeft, of doen we dat niet? Ik begrijp het eerlijk gezegd niet meer.

We hebben heel de tijd gezegd, ook in de commissie, dat het gevaarlijk is wat er nu gebeurt. Jongeren die op 12 jaar een studiekeuze maken, worden beïnvloed door hun sociaal-economische thuissituatie en maken daardoor juist dikwijls de verkeerde keuze. Nu benadrukt u dat we dat zo moeten houden. Ik zou dat heel graag verklaard willen horen.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Gaan we daarvan uit? Daar zijn cijfers over. Zelfs de heer Bouckaert heeft gezegd dat er inderdaad een link is tussen de afkomst, de vraag of je in een kansrijk of kansarm gezin bent geboren, en het succes dat je hebt op school. Dat is wetenschappelijk bewezen. Professor Van Houtte heeft dat gezegd.

De vraag is of we dat erg vinden. De heer Bouckaert heeft duidelijk gezegd dat hij dat niet erg vindt en dat we daar niet per se iets moeten willen aan doen. Wat zegt u, mevrouw Celis? Dat vraag ik me toch af, want ik heb het nog niet gehoord.

Wat ik ook nog niet heb gehoord, is hoe u het tso en bso, dat u zogezegd zo belangrijk vindt, gaat opwaarderen? Dat heb ik nog niet gehoord, mevrouw Celis.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw Meuleman, u liegt. Ik heb niet gezegd dat ik dat niet belangrijk vind. Ik heb gezegd dat voor autochtone leerlingen ons onderwijs, voor wat sociale gelijkheid betreft, vrij goed presteert in internationale vergelijkingen, en dat de achterstelling vooral betrekking heeft op de allochtone studenten en dat we daar een speciale inspanning voor moeten doen.

Ik ben het beu dat u de woorden van andere mensen altijd verdraait. Dat past misschien in uw kraam, maar het is niet prettig.

Mevrouw Vera Celis: Mevrouw Deckx, de achtergrond van leerlingen kan inderdaad meespelen bij het kiezen van een afdeling, en waarschijnlijk is dat niet de juiste afdeling. U hebt net zoveel ervaring als ik in het onderwijs, om te weten dat wanneer leerlingen instappen in een eerste graad, zij evenmin weten of die afdeling de juiste is en wat ze later willen worden. Er zijn er trouwens nog een heleboel die in de loop van het zesde jaar ook nog niet weten hoe ze in het hoger onderwijs willen verdergaan. Dat volledig uitsluiten, lijkt mij bijzonder moeilijk.

Mevrouw Meuleman, ik kom dadelijk aan het antwoord op uw vraag over het tso en bso.

Ook in de eerste graad van het secundair onderwijs moeten er daarom voldoende dwarsverbanden en overstapmogelijkheden zijn zodat heroriëntatie mogelijk blijft. Op die manier kunnen we talenten beter benutten en vermijden we schooluitval. Zo'n flexibilisering van het studiekeuzemoment draagt bij tot het vinden van de juiste plaats voor de juiste leerling en past bij de erkenning van de verschillen in talenten.

Een ander element betreft de onderwaardering van technische en beroepsopleidingen. Het klopt dat er iets moet veranderen aan de onderwaardering van beroeps- en technische opleidingen in het secundair onderwijs. Maar is het afschaffen van de onderwijsvormen aso, bso, tso en kso hiervoor wel de juiste remedie? Voor ons gaat de discussie daar op dit moment eigenlijk nog niet over. Waar het werkelijk om gaat, is het perceptieprobleem dat er vandaag bestaat rond beroepsgerichte en technische opleidingen. Mochten we door een simpele naamsverandering dit perceptieprobleem kunnen oplossen, dan zouden we het meteen doen. Maar we denken dat men ook in een structuur met minder rigide schotten, richtingen zal blijven labelen. Want, of we dat nu willen of niet, labelen, rangschikken en ordenen is 'des mensen'.

De oorzaak hiervan zit niet zozeer in het onderwijs zelf. Het zijn de samenleving en de ouders in het bijzonder die aan de ene studierichting een hoger prestige toekennen dan aan de andere, bijvoorbeeld omdat zij ervan uitgaan dat geestesarbeid nog steeds te verkiezen valt boven handenarbeid. Het is aan die voorbijgestreefde vooroordelen dat er iets moet veranderen. Het is de beeldvorming die we moeten wijzigen. Ook het onderwijs kan een bijdrage leveren. Techniek moet al vanaf het basisonderwijs meer aan bod komen en er moet actief gespeurd worden naar technische talenten onder de leerlingen. Onbekend maakt immers onbemind. Dit zorgt er ook voor dat leerlingen op het einde van het basisonderwijs een beter zicht hebben op technische en praktische competenties. Het advies op het einde van het zesde leerjaar, dat zich vandaag beperkt tot ‘aso’ of ‘niet-aso’, kan op die manier de leerling ook beter oriënteren. Hierdoor wordt de keuze voor een technisch of beroepsgericht studietraject meer voor de hand liggend. Ook de abstracte technische profielen moeten worden opgewaardeerd. In het secundair onderwijs moet er volgens ons daarom ruimte zijn voor een vak ‘abstracte techniek’.

Tot slot dient de combinatie van leren en werken opnieuw een positieve keuze te worden en mag dat niet langer ‘de laatste halte voor de afgrond’ zijn, zoals dat vaak wordt gepercipieerd.

Minister, ik zou u tot slot deze bezorgdheid willen meegeven. Een hervorming kan pas slagen als er een draagvlak voor is. Niet alleen politiek, in dit parlement, maar ook, en dat is nog belangrijker, op het onderwijsveld, bij de leerkrachten en de directies die ze daadwerkelijk moeten realiseren. Ik denk dan ook dat we zeer goed naar hen moeten luisteren. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega’s, minister Smet heeft al veel uitleg gegeven over specifieke punten, dus kan ik kort zijn. Mijn betoog is gedragen, na overleg in de schoot van de Vlaamse Regering, samen met de minister bevoegd voor het onderwijs.

Ik heb zeer aandachtig geluisterd. Ik wil alle sprekers danken. Ik heb begrepen dat in dit halfroond eigenlijk niemand pleit voor een status-quo. Iedereen is ervan overtuigd dat we het secundair onderwijs moeten vernieuwen, hervormen – of welk werkwoord u ook gebruikt.

Ik heb uit dit debat ook geleerd, beste collega’s, dat niemand in dit halfroond het belang van het secundair onderwijs in vraag stelt. Iedereen gaat ervan uit dat het secundair onderwijs in Vlaanderen een heel belangrijk deel is van ons onderwijs, dat heel goed scoort en waarmee we heel zorgvuldig moeten omgaan.

Bovendien onderkent iedereen dat er uitdagingen zijn, knelpunten en problemen in dat secundair onderwijs, die moeten worden aangepakt. Dat vind ik heel positief. Dat is het resultaat van besprekingen in de commissie, denk ik. Het is belangrijk om dat in de plenaire vergadering te onderstrepen.

Er is verschillende keren naar het regeerakkoord verwezen. De meerderheid en deze Vlaamse Regering heeft zich natuurlijk de uitvoering van dit regeerakkoord opgelegd. Tot 2014 doen wij er alles aan om dat ook te realiseren, en wat deze problematiek betreft, geldt dat in het bijzonder voor de minister van Onderwijs. Er staat op pagina 26 van het regeerakkoord: “Het secundair onderwijs wordt vernieuwd op basis van een draagvlak bij alle stakeholdersgroepen.” Er staat dat het rapport-Monard van april 2009 een goede basis is om de discussie te voeren. Vervolgens worden de doelstellingen gegeven. Minister Smet heeft in zijn beleidsnota en nadien in andere documenten resoluut het regeerakkoord niet enkel geciteerd, maar er ook verder aan gewerkt.

Zeker voor de experts hier aanwezig wijs ik erop dat in het rapport-Monard heel duidelijk staat welke de sterke punten zijn van het secundair onderwijs, maar ook de minder sterke punten, die volgens dat rapport moeten worden aangepast. Die punten zijn hier herhaald en aangevuld met nieuwe punten. Het is dan ook logisch dat dat rapport, aangevuld met nieuwe

elementen, de basis is om te komen tot wat we allemaal willen: een verbetering en versterking van het secundair onderwijs.

Het is natuurlijk zo dat wij als meerderheid en Vlaamse Regering duidelijke lijnen moeten trekken. Dat wil niet zeggen dat ik het parlementair debat in de kiem zou durven te smoren. Dat zou zeer onverstandig zijn, ook tegenover de oppositie, die zeer constructieve voorstellen doet, om mee te werken om dit te realiseren.

Ik begrijp dat er wordt gevraagd naar de positie van de Vlaamse Regering en de minister van Onderwijs in het bijzonder. We hebben deze ochtend afgesproken dat we heel duidelijk in de Vlaamse Regering de krijtlijnen en de verdere aanpak zullen definiëren. Er zijn heel wat aspecten. Het vraagt een globale aanpak. Als u een vernieuwing wilt doorvoeren, gaat het niet enkel over het secundair onderwijs, maar ook over het basisonderwijs, over de leraars en de arbeidsmarkt. Het is belangrijk dat we een globale visie hebben en kijken hoe die in de praktijk stap voor stap kan worden ingevoerd, met de nodige voorzichtigheid, om die ook effectief te realiseren.

De Vlaamse Regering zal daar, op voorstel van de minister van Onderwijs, een aantal beslissingen over nemen en die meedelen aan dit parlement. Ze zal ook nagaan hoe we dit parlement daar nadrukkelijk bij kunnen betrekken, zoals vroeger het geval was.

Het draagvlak met alle stakeholders is van essentieel belang. U hebt gelijk dat er onrust is in de onderwijskringen. Die onrust moet zo snel mogelijk worden weggenomen. Dat is de verantwoordelijkheid van de meerderheid, daar hebt u gelijk in. Maar ik hoop – en begrijp uit een aantal betogen – dat de oppositie daar niet alleen zeer bezorgd over is, maar er ook aan wil meewerken om die ongerustheid uit de wereld te helpen. In het belang van de ouders en de leerlingen mag die onrust niet toenemen, maar moet die worden weggewerkt. Het draagvlak is daartoe van essentieel belang. Voorzitter, ik hoop dat we er de volgende weken verder discussie over kunnen voeren hoe de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement daarmee kunnen omgaan en hoe we verdere stappen kunnen zetten.

De finaliteit in de beleidsnota van minister Smet is dat er tegen het einde van deze legislatuur een ontwerp van decreet zou voorliggen. Wij zullen er alles aan doen om dat te realiseren. Tegen het einde van deze legislatuur moet er een ontwerp van decreet zijn. Ik hoop dat dat niet alleen gesteund wordt door de meerderheid, maar dat we erin slagen om ook de oppositie of minstens een deel van de oppositie dit mee te laten ondersteunen en uitvoeren. Ik dank u. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Minister-president, normaal gezien dank ik u altijd voor uw antwoord. U hebt nu in feite echter geen antwoord gegeven. U hebt het regeerakkoord nog eens herhaald, maar dat kennen we. U hebt gezegd dat de nota-Monard de basis wordt voor een verdere discussie. Ook dat wisten we. U zegt dat u het parlement zijn werk zult laten doen. Dat zou er nog maar aan mankeren. Ten slotte zegt u dat de onrust moet worden weggenomen, ook door de oppositie. Excuseer, minister-president, maar het is niet de oppositie die de onrust in het onderwijsveld heeft gecreëerd. Dat is enkel en alleen de verantwoordelijkheid van de meerderheid. Daar is de onrust ontstaan, niet vanuit de oppositie. Toch roept u ons op om de onrust die gecreëerd werd, weg te werken.

U hebt ook gezegd dat u uw best zult doen om voor het einde van deze legislatuur met een ontwerp van decreet te komen dat de hervormingen zou moeten implementeren. U zult uw best doen. Dat zegt eigenlijk heel veel. U engageert zich er niet toe en kunt dat wellicht ook niet als minister-president te beloven dat dat ontwerp van decreet er ook effectief komt.

Minister-president, u klinkt nu wel zeer gematigd. In de pers was u veel scherper voor diegenen die de onrust en de verdeeldheid hebben gezaaid en volgens u “het dossier hebben

laten ontsporen”. U hebt niet geantwoord op de vraag hoe het nu zit met de meerderheid. U hebt gezegd dat we zullen zien en dat er misschien een ontwerp van decreet zal komen.

Het is goed dat dit debat in het parlement heeft plaatsgevonden, maar het debat heeft niet kunnen verhelen dat deze meerderheid niet meer aan elkaar hangt en dat op den duur elk dossier goed is om elkaar te bestoken.

En daar zit u tussen. De kogels en obussen vliegen van de ene kant naar de andere, en de CD&V zit daar tussenin en weet niet meer waar kijken, links of rechts.

U hebt hier geen antwoord gegeven op zo'n fundamenteel dossier. Het gaat niet over een verkeerd gestuurd mailtje. U hebt geen antwoord gegeven op de verdeeldheid binnen de meerderheid. Maar dat de verdeeldheid binnen de meerderheid er is, staat hoe dan ook als een paal boven water. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister-president, u hebt zeer veel gezegd, u hebt gesproken over het lager onderwijs, de leerkrachten, de arbeidsmarkt – een hele woordenbrij. Maar wat de positie nu eigenlijk is, is mij niet helemaal duidelijk.

Als mevrouw Lieten een misstap begaat, bent u wel zeer duidelijk en aarzelt u niet om te zeggen dat het absoluut niet voor herhaling vatbaar is. Maar Bart De Wever mag blijkbaar ongestraft zeggen dat er niets moet gebeuren. Zelfs uw eigen minister Bourgeois, lees ik nu net op De Standaard Online, zegt dat er niets over in het regeerakkoord staat, dat er geen keuzes in het regeerakkoord staan. “Er staat niet dat we het onderwijs moeten hervormen”, zegt hij. Waar bent u, minister-president? Laat u dit toe? Dat begrijp ik niet.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik heb nog een inhoudelijke vraag aan minister Smet. Ik heb die daarstraks al gesteld, maar heb er geen antwoord op gekregen.

Het is mij nog altijd niet duidelijk wat de definitie is van de brede eerste graad, in verschil met het huidige systeem. Ik vang daar verschillende signalen over op. Ik zou daar graag een antwoord op krijgen. Ik vind dat essentieel in het debat, omdat ik daar van de meerderheidspartijen verschillende definities over krijg.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Dat is het voorwerp van debat. Dat debat zullen we ook voeren. U mag dat met ons mee voeren.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Iedereen praat over de brede eerste graad, maar men weet eigenlijk nog niet wat dat is.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, ik citeer uit de beleidsnota van mijn collega: “Voor het einde van de legislatuur wil ik een ontwerp van decreet voorleggen. Deze wil wordt gedeeld door heel de Vlaamse Regering.” Dat is duidelijk. Dat is niet ‘ik ga eens proberen mijn best te doen’. Dat is een duidelijk engagement. We zijn nog niet 2014.

Het regeerakkoord is heel duidelijk. We gaan resoluut voor een vernieuwing van het secundair onderwijs. *(Opmerkingen van de heer Filip Watteeuw)*

Dan moet De Standaard Online nu even luisteren en mogelijk een bijsturing doen. We gaan voor een vernieuwing van het secundair onderwijs, zo staat in het regeerakkoord, met als discussietekst het rapport-Monard. Dat is duidelijk.

Collega's, op dit moment is daar in de schoot van de Vlaamse Regering nog niet over gediscussieerd. *(Opmerkingen)*

Dus aan diegenen die zeggen dat er verdeeldheid is in de Vlaamse Regering: er is afgesproken dat we dit op voorstel van Pascal Smet, die dan de nodige verdere stappen zal

zetten, in de schoot van de Vlaamse Regering zullen bespreken. En dat is normaal. De oppositie kan vragen wat de visie van de Vlaamse Regering is en hoe we dat gaan aanpakken. Dat zal gebeuren, en we zullen dat ook aan het parlement overmaken. Dat is een goede manier van doen.

Aangezien het dossier zo belangrijk is – ik heb ook al tweets gelezen, mijnheer Tommelein, dus u moet daarmee opletten, communicatie gaat vrij snel – ga ik ervan uit dat het onverstandig zou zijn om vanuit de meerderheid geen rekening te houden met correcte inbrengen die ook vanuit de oppositie komen. Dat is een aanbod, een oproep, maar als u zich daar onwennig bij voelt, hoeft u daar niet per se op in te gaan. Ik heb begrepen dat een aantal partijen constructief willen meewerken, maar wij zijn mans genoeg om dit vanuit de meerderheid, mocht dat nodig zijn, alleen te klaren.

De voorzitter: De heer van Rouveroj heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroj: Voorzitter, in het belang van onze kinderen gaan we graag op het aanbod van de minister-president in. Dat is het punt niet. Dit aanbod is echter bijzonder vrijblijvend. Daarnet heeft mevrouw Vanderpoorten een heldere en directe vraag gesteld. Wat bedoelt minister Smet nu precies met die brede eerste graad? Het antwoord was evenwel bijzonder ontwijkend. De minister heeft zijn microfoon afgezet. Aangezien ik dicht genoeg zit, heb ik kunnen horen wat hij vervolgens heeft gezegd. Hij heeft gesteld dat hij het natuurlijk weet, maar dat hij het nu niet wil zeggen. Ik vraag me af op welke wijze we nog met elkaar kunnen dialogeren. Het is blijkbaar zelfs onmogelijk deze informatie te delen. Moet ik hieruit afleiden dat er een spreekverbod heerst om het meningsverschil binnen de Vlaamse Regering op een of andere wijze in te dijken?

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer van Rouveroj, ik heb begrip voor al uw vragen en ik heb veel respect voor de oppositie en voor een gewezen minister van Onderwijs. We bevinden ons nu in een bepaalde situatie. De oppositie vraagt de Vlaamse Regering waar ze, buiten het Vlaams regeerakkoord en de beleidsnota, staat en waar ze voor gaat. Dit zal nog aan bod komen. De minister van Onderwijs zal dit eerst met de Vlaamse Regering bespreken. Dit zal binnenkort gebeuren.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister-president, mevrouw Meuleman heeft het over een woordenbrij gehad. Aangezien ik beleefd ben, zal ik die term niet gebruiken. Uw engagement houdt echter bijna niets in.

U zult voor het einde van de legislatuur met een ontwerp van decreet komen. We gaan met betrekking tot ons onderwijs echter niet op die manier te werk. We werken meestal met nota's. De minister van Onderwijs heeft dit tot nu toe heel correct gedaan. Ik denk dan onder meer aan de talennota en aan de spijbelnota. Die nota met inhoudelijke opties worden in de commissie besproken. We gaan na of er een consensus is. Vervolgens gaan we over tot de technische decretale verwoording.

Een goed engagement lijkt me het antwoord op de vraag wanneer we de conceptnota krijgen. Wanneer krijgen we een tekst die de visie van de minister en misschien van de Vlaamse Regering weerspiegelt? Dan kunnen we met volle kennis van zaken debatteren.

Minister-president, ik zet even een paar zaken op een rijtje. We hebben Uplace en de miserietaks gehad. Nu is het dit weer. Ik vraag me af of we de term 'Vlaamse Regering' niet door de term 'Vlaamse debatclub' moeten vervangen. Dat zou een wereldprimeur zijn. We zouden dan het eerste land ter wereld zijn dat door een debatclub wordt geleid.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, het is een goede zaak dat de minister-president alle oppositiefracties heeft gevraagd in debat te treden. Wij zullen hier zeker op ingaan en constructief mee debatteren over de toekomst van het secundair onderwijs. Mevrouw

Meuleman heeft al een paar voorstellen klaar. Ik hoop dat die voorstellen op hun merites zullen worden beoordeeld.

Het is voor het Vlaams Parlement echter belangrijk te weten waar de andere gesprekspartner, de Vlaamse Regering, staat. De minister heeft vandaag een en ander verklaard. Ik merk echter dat minister Bourgeois in vergelijking met de verklaringen van de heer Van Dijck en mevrouw Celis dan weer een stap achteruit zet. Eerst heeft de heer De Wever alles geblokkeerd. Dan heeft de N-VA gesteld hierover te willen praten en een aantal hervormingen mogelijk te achten. Vervolgens zet minister Bourgeois weer een stap achteruit. Het is voor het Vlaams Parlement vervelend op die manier te moeten debatteren. *(Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck)*

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik wil toch nog even op die brede eerste graad terugkomen. Vooral over dat punt is er veel ruzie. Dit is het discussiepunt bij uitstek tussen sp.a en N-VA, met CD&V ergens in het midden. Ik wil weten waarover die discussie juist gaat. Het is onmogelijk dat een discussie wordt gevoerd over een begrip dat niet is gedefinieerd.

Ik zie dat de mensen op de regeringsbanken zitten te schuifelen. De leden van de Vlaamse Regering zitten met die vraag verveeld. Waar over gaat het nu eigenlijk? Dat is een van de kernpunten van het debat over de hervorming van het secundair onderwijs. Wat is nu precies die brede eerste graad waarover nu al drie jaar wordt gediscussieerd?

Minister Pascal Smet: Ik denk dat we dat vandaag niet moeten uitpraten. Ik stel voor dat we dat later doen. Mijnheer van Rouveroj, men kan dat niet snel doen aan het slot van een debat over iets dat zo fundamenteel is en waar ook in uw fractie verschillende meningen over bestaan.

Ik heb intussen ook gekeken wat minister Bourgeois heeft gezegd. Ik zie daarin geen tegenspraak met wat wij hier hebben gezegd en ook geen stap achteruit. We zitten in turbulentie. Dat geldt voor elke Onderwijsminister, waar ook ter wereld, die begint aan een onderwijshervorming. Het komt erop aan om nu het vliegtuig te doen landen. Het is belangrijk om te weten waar we zullen landen. We zullen dat binnen de Vlaamse Regering uitmaken. We zullen landen voor het einde van de legislatuur.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Moties

De voorzitter: Door Groen, door Open Vld, door het Vlaams Belang en door LDD werden tot besluit van dit actualiteitsdebat moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk om 17.15 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de lastenverdeling inzake de Europese klimaat- en energiedoelstellingen tussen de verschillende Belgische bestuursniveaus en de perspectieven op een snel akkoord in de Nationale Klimaatconferentie

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Minister, collega's, enkele jaren geleden heeft men binnen de Europese Unie een akkoord bereikt over het zogenaamde 20-20-20-programma dat de doelstelling heeft om de uitstoot van broeikasgassen binnen de Europese Unie met 20 procent

terug te dringen tegen 2020. Tegen die datum moet ook de energievraag met eenzelfde percentage worden verminderd en moet 20 procent van het energieverbruik worden afgedekt met hernieuwbare energiebronnen.

Binnen de Europese Unie is die doelstelling verdeeld tussen de 27 Europese lidstaten. Mijn vraag gaat over de verdeling van de Belgische doelstelling tussen de verschillende overheidsniveaus in ons land: de federale overheid en de drie regio's. Wij willen een herhaling van de geschiedenis vermijden. In Kyoto in 1997 engageerde Europa zich tot een daling van de uitstoot van broeikasgassen tegen 2012 met 8 procent. Men heeft er toen binnen de Europese Unie, toen nog 15 lidstaten, zes maanden over gedaan om die doelstelling tussen de landen te verdelen. Men heeft er toen binnen ons land zes jaar over gedaan om de Belgische doelstelling van 7,5 procent minder broeikasgassen tussen de verschillende entiteiten te verdelen.

Minister, deze keer hebben we niet zo veel tijd, al was het maar omdat we in 2013 opnieuw moeten rapporteren aan de Europese Unie over de stappen die we al hebben gezet met het oog op de 15 procent vermindering van CO₂ tegen 2020. Tegen 2013 moeten wij rapporteren welke maatregelen wij hebben genomen om die 13 procent hernieuwbare energie die we in ons land moeten halen, effectief te halen.

Volgende week was er een Nationale Klimaatcommissie gepland. We horen nu dat Wallonië en Brussel aandringen op uitstel. Wat is de stand van zaken? Is er een perspectief op een snelle lastenverdeling tussen de verschillende overheidsniveaus in ons land?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Martens, ik ben blij dat de e-mailcommunicatie binnen uw partij goed heeft gewerkt. Gisteren hebben we een e-mail gestuurd naar de raadgever op het kabinet van minister Lieten om te melden dat de federale overheid en het Waalse Gewest expliciet een uitstel hebben gevraagd van de Klimaatconferentie omdat zij niet klaar zouden zijn om dat te bespreken.

U weet dat wij ook niet stilzitten. We zijn hier al sinds 2009 mee bezig. Toen is binnen de Nationale Klimaatcommissie een werkgroep opgericht. Die heeft ondertussen het technische werk afgerond. Er was inderdaad wat vertraging, omdat er federale verkiezingen zijn geweest. De bedoeling was dit volgende week ook politiek op te helderen binnen de Nationale Klimaatcommissie. Wij zijn klaar. Het is jammer dat de federale en de Waalse overheid nu uitsel vragen. Ik kan dat alleen maar vaststellen en hopen dat alle partijen die ook op die niveaus zijn vertegenwoordigd, net zo goed klaar zijn en hopen dat er ook snel duidelijkheid komt. Dat is ook altijd onze houding geweest. We blijven ook in de lijn van wat er in het Vlaams regeerakkoord staat, en die lijn zullen we ook aanhouden.

De heer Bart Martens: Minister, weet men waarom Wallonië en de federale overheid aandringen op uitstel? Is er een perspectief om tot een akkoord te komen binnen de Nationale Klimaatcommissie? De tijd dringt immers: eind 2012 moeten we klaar zijn met onze aanmelding bij Europa. Begin 2013 beginnen we met de veiling van emissierechten voor die bedrijven die onder het Europese emissiehandelssysteem vallen. Tegen dan moeten we dus klaar zijn. Het lijkt me geen goede zaak heel die discussie over het reces heen te tillen, laat staan over de datum van de gemeenteraadsverkiezingen. Dan wordt het wel heel kort dag, denk ik, om nog een gedegen akkoord rond te krijgen.

Minister, is er nog perspectief op een landing voor het einde van dit jaar, zodat in 2013 elke overheid in ons land weet waar ze aan toe is en hoeveel werk er op de plank ligt om die doelstelling met betrekking tot hernieuwbare energie en de vermindering van CO₂ te bereiken?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuynne: Voorzitter, de vraag van de heer Martens heeft ook mij wat verbaasd. Enkele weken geleden hebben we hier een gezamenlijke klimaatambitie uitgesproken, met het voorstel van resolutie dat we hebben goedgekeurd. Ondertussen stellen we vast dat de minister bezig is met de uitvoering van het beleid dat we hebben afgesproken. Enkele dagen geleden werd het Klimaatfonds opgericht, een belangrijk vehikel om het klimaatbeleid straks vorm te geven. Mijnheer Martens, we kunnen alleen maar vaststellen dat Groen, haar zusterpartij en ook uw zusterpartij, die een belangrijke rol hebben in dit debat, achterwege blijven en het debat op die manier voor een deel wordt vertraagd. Deze vraag zou men beter stellen in het Waalse en het Brusselse parlement. Ik hoop dan ook dat u uw zusterpartij oproept om effectief werk te maken van het klimaatbeleid en het debat niet langer te vertragen. Ik hoop dat ook de heer Sanctorum dat zal doen tegenover zijn zusterpartij.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Voorzitter, minister, geachte leden, voor ons is er uiteraard een goede manier van samenwerken nodig tussen de gewesten. Dat is enkel mogelijk indien er resultaatsgerichte afspraken worden gemaakt, waarbij elk gewest zich ertoe verplicht een bepaalde klimaat- en/of energiedoelstelling te halen. Uiteraard moet het ene gewest zich ook betrokken voelen bij het andere, en vice versa. Het is dus belangrijk dat er concrete afspraken worden gemaakt. Die moeten dringend worden gemaakt. Het is inderdaad betreurenswaardig dat er nu uitstel wordt gevraagd. Minister, ik hoop dat hier snel werk van wordt gemaakt. Dit is niet uw schuld, maar ik ga ervan uit dat u er bij uw collega's op aandringt hier snel samen werk van te maken.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, de heer Martens durft het aan om hier e-mails te gebruiken die tussen kabinetten zijn verstuurd. U begrijpt dat wij dat zeker nooit zouden doen. We hebben daar niet zo'n goede ervaring mee.

Alle gekheid op een stokje, iedereen weet dat de N-VA allang vragende partij is voor een correcte verdeling tussen de gewesten. Minister, het is in elk geval belangrijk dat daar snel werk van wordt gemaakt en dat we op heel korte termijn duidelijkheid krijgen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, ik hoop op de eerste plaats dat Vlaanderen een billijk aandeel zal nemen in deze klimaatdiscussie. Ik weet immers zeer goed dat het schoentje vaak daar knelt, dat Vlaanderen niet bereid is om een degelijk aandeel op zich te nemen en er een soort race to the bottom wordt georganiseerd, ondanks het feit dat meer klimaatambitie en meer klimaatbeleid ook economische voordelen heeft voor Vlaanderen. U weet dat hier inderdaad een voorstel van resolutie is goedgekeurd.

Minister, in de resolutie die een tijdje geleden werd goedgekeurd, staat letterlijk dat de opbrengst van de veiling van de emissierechten moet terugvloeien naar groene investeringen in de gewesten, in de eerste plaats in het kader van de realisatie van het Vlaamse klimaatbeleidsplan, en dat ze moeten worden aangewend om ontwikkelingslanden te ondersteunen in hun strijd tegen klimaatverandering. Minister, bent u het ermee eens dat die opbrengst daarvoor voor 100 procent wordt ingezet?

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum en mijnheer Martens, wij zijn klaar. Wij kunnen het gesprek aangaan. Ik kan alleen maar vaststellen dat het federale niveau en het Waalse Gewest niet naar de Klimaatconferentie wensen te komen. Mijnheer Sanctorum, u kunt ons dat moeilijk verwijten. Dit heeft niets te maken met het feit dat wij niet bereid zouden zijn om daarin een billijk aandeel te nemen. Integendeel, het standpunt van Vlaanderen is duidelijk: er moet inderdaad een billijke verdeling zijn en dat moet snel en goed gebeuren. U moet uw collega's, die ook vertegenwoordigd zijn in het Waalse Gewest, wijzen op het feit dat het niet wijs is om verstek te laten gaan en niet eens te wensen

aanwezig te zijn op de Klimaatconferentie. Mijnheer Sanctorum, ik hoop dat u daar dezelfde toon aanneemt als hier. Het klopt niet dat dit aan ons zou liggen. We zijn bereid, we zijn klaar, we hebben een standpunt. Mijnheer Sanctorum, ik verwijs hiervoor ook naar het regeerakkoord. Daarin staat heel uitdrukkelijk dat wij alle interne maatregelen zullen nemen die haalbaar, betaalbaar en aanvaardbaar zijn. Die lijn houden wij aan.

U vraagt wat er gebeurt met de opbrengsten van de veiling van emissierechten. Daarvoor verwijs ik naar de oprichting van het Klimaatfonds. Dat werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering en besproken in de commissie Leefmilieu. Dat is een goed instrument om in de toekomst een sterk klimaatbeleid te voeren.

U weet allemaal dat wij ondertussen niet stilzitten. Ik herhaal nog eens, mijnheer Martens, dat wij volop werken aan het opstellen van een nieuw klimaatbeleidsplan voor de periode vanaf 2013. Ik hoop dan ook dat iedereen er voluit aan zal meewerken en dat wij in de Vlaamse Regering een goed plan kunnen uitwerken en ten volle onze verantwoordelijkheid opnemen voor sectoren die het soms moeilijker hebben om die ‘targets’ te halen – collega’s van uw partij dragen daarin ook verantwoordelijkheid.

De heer Bart Martens: Het is inderdaad niet de schuld van Vlaanderen dat er volgende week geen bijeenkomst zal zijn van de Nationale Klimaatcommissie. Ik heb dat ook zo gezegd. Het ligt aan Wallonië en aan de federale overheid.

Mijnheer Bothuyne, ik wil gerust mijn federale en Waalse en Brusselse collega’s daarop aanspreken. Maar ik vraag mij af of dat veel indruk zal maken. Het zou veel beter zijn indien minister Schauvliege een schrijven zou richten aan de federale overheid en de andere gewesten met een verzoek om toch nog voor het zomerreces opnieuw samen te komen, zodanig dat van uitstel geen afstel komt en wij eind 2012 de landing kunnen inzetten en weten waar Vlaanderen aan toe is voor de opmaak van zijn eigen Vlaamse klimaatbeleidsplan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de kennis van het Frans bij Vlaamse tieners en de mogelijkheid om lessen Frans vanaf het derde jaar lager onderwijs te verplichten

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega’s, vorige week werd een onderzoek voorgesteld over de talenkennis van jongeren. De kennis van het Engels is goed, maar de kennis van het Frans is helemaal niet goed, vooral in de groep van eerste vreemde talen. Dat verwonderde ons niet, zeker wat betreft de verhouding tussen het Engels en het Frans. Minister, in uw reactie zei u dat u versneld meer zult inzetten op talenkennis. Dat had u vroeger ook al gezegd in de commissie. Maar toen zei u dat u zou inzetten op het vroeger aanleren van een vreemde taal, vanaf het derde leerjaar. En dat verwonderde mij toch wel. Daar ben ik op zich heel blij mee.

U weet nog dat Open Vld een voorstel van decreet heeft ingediend in die zin. Bij de bespreking ervan heeft de meerderheid het weggeveegd. De argumentatie was dat men niet wilde verplichten dat er vanaf het derde leerjaar een vreemde taal werd gegeven, maar dat de scholen daarin vrij zouden zijn. Het zou dus niet ‘moeten’ zijn, maar ‘kunnen’. Ik heb toen opgemerkt dat daardoor een verschil in scholen zou ontstaan.

Minister, nu vraag ik mij af wat u bedoelde toen u vorige week zei dat u ging inzetten op een vroeger taalonderricht in het lager onderwijs.

Blijft u erbij dat het een ‘kunnen’ zal blijven, of zal het een verplichting worden? Als het geen verplichting wordt, is het volgens ons een maat voor niets.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: We hebben de talennota goedgekeurd en ik blijf bij wat we in de talennota hebben goedgekeurd, namelijk dat het een ‘kunnen’ zal zijn. Vandaag kan er Frans worden gegeven vanaf het vijfde leerjaar. Wij hebben beslist dat het in de toekomst vanaf het derde leerjaar zal kunnen. De school kan dat aanpassen op basis van haar leerlingenpopulatie en op welke wijze ze vindt dat ze best de eindtermen kan behalen of de doelen voor vreemde talen die ze zichzelf stelt.

U mag niet vergeten dat de school de vrijheid krijgt om vanaf de kleuterklas met taalinitiatie te beginnen, in Frans maar ook in Engels en Duits wat ons betreft. U weet dat we ondersteunend willen werken voor de scholen om een programma aan te bieden.

Je mag ook niet vergeten dat twee weken geleden de Vlaamse Regering een eerste lezing van een besluit heeft gedaan, waarbij we de uitwisseling tussen leerkrachten van beide gemeenschappen willen vergemakkelijken. Dat wil zeggen dat een leerkracht van de Franse Gemeenschap bij ons kan komen en omgekeerd, met behoud van zijn statuten, namelijk een soort verlofstelsel of opdracht om les te geven in een andere gemeenschap. Dat zal het voor basisscholen gemakkelijker maken om beter Frans aan te leren in de scholen. We denken dat het een belangrijke mogelijkheid is om ondersteunend te werken. Dat sluit ook een beetje aan bij wat u zelf ook al hebt gezegd en daarstraks in het debat hebt herhaald om meer met vakleraren, bijvoorbeeld voor Frans, te werken, ook in het basisonderwijs.

Onze stelling is niet veranderd. Laten we het mogelijk maken dat men het vanaf het derde leerjaar doet. Dat zal heel wat scholen aanzetten om het te doen. Laten we de scholen ondersteunen, onder andere door de maatregel van uitwisseling van leraren mogelijk te maken, maar ook andere praktijkuitwisselingen mogelijk te maken. We denken dat we dan een heel belangrijke stap zullen zetten, als we het ook nog eens combineren met de taalinitiatie vanaf de kleuterklas te bevorderen.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dan denk ik dat u toch een verkeerd signaal de wereld hebt ingestuurd, minister. Zoals het klonk op de radio leek het alsof alle scholen vanaf het derde leerjaar verplicht zouden zijn om het vanaf het derde leerjaar te geven. Ik zou dat logisch vinden, want ik vraag u nog eens of u dan niet bevreesd bent voor een verschillende snelheid en een zekere concurrentiepositie. Leerlingen die vanaf het derde leerjaar Frans hebben gekregen en naar een andere school gaan in het vijfde leerjaar, moeten dan opnieuw beginnen. Dat lijkt me geen goede en geen logische oplossing.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Voorzitter, zoals wij tijdens de bespreking van de talennota in de commissie hebben gezegd, zijn wij geen voorstander van het vervroegen naar het derde leerjaar van les in de tweede taal, in casu het Frans, zeker niet als plichtvak. Voor ons is het meer dan voldoende dat de eerste vreemde taal wordt aangeboden vanaf het vijfde leerjaar. Dat mag dan zelfs de keuze tussen Engels en Frans zijn. Voor het vijfde leerjaar zou men eerst fatsoenlijk het Nederlands moeten leren. Dat is nodig voor elke leerling, zeker die met een andere moedertaal.

Ik wil in dit verband nog een vraag willen stellen aan de minister die een pleidooi houdt voor uitwisselingsprojecten. Ik heb begrepen dat dat in de praktijk niet echt werkt. Er zijn wel een paar honderd Vlaamse leraren bereid om in Wallonië les te gaan geven, maar het omgekeerde is hoegenaamd niet het geval. Minister, waar ziet u de slaagkansen van een dergelijk uitwisselingsproject?

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik ben er wel grote voorstander van om zo snel en zo vroeg als mogelijk een vreemde taal aan te leren. Het feit dat scholen dat kunnen doen vanaf het derde leerjaar vind ik al een grote stap vooruit.

Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Van Dijk over de uitwisseling van leerkrachten. Vroeger hadden we een systeem met partnerscholen die dan elkaars leerkrachten konden uitwisselen. Men is daarvan afgestapt en heeft een ander systeem gevonden met een projectbegeleider, als ik het goed heb begrepen. Ik had graag van de minister meer concreet gehoord hoe dat in de praktijk zal verlopen vanaf volgend schooljaar.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Vanderpoorten, ik denk niet dat het een verkeerd signaal is als men zegt dat het in de toekomst vanaf het derde leerjaar kan en het nu maar kan vanaf het vijfde leerjaar. Bovendien moet het de scholen de vrijheid geven om te bekijken hoe en wanneer ze starten, rekening houdend met de context van de school, om ervoor te zorgen dat de kinderen op twaalfjarige leeftijd voldoende Frans kunnen spreken. Als sommige scholen vinden dat ze dat op twee jaar kunnen en andere scholen vinden dat ze daar vier jaar voor nodig hebben, dan moeten we die vrijheid aan die scholen geven. We gaan een heel stimulerend beleid voeren om niet te wachten tot het derde leerjaar. We zullen daarover wel wat campagnes doen.

Er kan daarvoor met taalinitiatie begonnen worden. En u weet dat er enige grensoverschrijding mogelijk is tussen taalinitiatie, taalstimulering en echte taallessen.

Wat de uitwisseling van leerkrachten betreft, wil ik heel duidelijk zijn. Dat lukt nu niet omdat er een heel administratief gedoe met planlastgegevens is in verband met partnerscholen en het statuut van de leerkrachten. We hebben met de Vlaamse Regering, in de traditie om naar planlastvermindering te gaan, eigenlijk een beetje gedaan wat de Duitstalige Gemeenschap – waar ik trouwens vorige week op bezoek ben geweest – al heeft gedaan. Daar heeft men een soort verlofstelsel gecreëerd waarbij een leerkracht zijn statuut behoudt, maar gewoon verlof krijgt om in een andere gemeenschap taallessen te geven. In ons geval kan men in de Franse of de Duitstalige Gemeenschap Nederlands geven. We hebben daar een voorwaarde aan geplakt: als er één leerkracht van ons naar een andere gemeenschap gaat, moet er van die andere gemeenschap ook een leerkracht naar ons komen. Uiteraard willen we daarmee verhinderen dat we het lerarentekort nog groter maken. Het is de enige voorwaarde die we eraan gekoppeld hebben. Ik heb gemerkt dat de Duitstalige Gemeenschap er bijzonder in geïnteresseerd is om dit met ons te doen. De Franse Gemeenschap is ook akkoord gegaan, maar moet de regelgeving nog aanpassen. Het kan mijns inziens een heel belangrijke bijdrage zijn.

Voorzitter, ik meen dat de piste die we met de regering hebben afgesproken, om scholen echt te stimuleren om sneller te beginnen en om het decretaal mogelijk maken vanaf september 2013, de goede weg is. We zullen dit evalueren en als later de nood zou blijken om iets stringenter op te treden, moeten we dat na de evaluatie bekijken. We denken dat we met de mogelijkheid om het met twee jaar te vervroegen, een heel belangrijk signaal geven. We geloven in dezen in de kracht van de basisschool.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik vind de campagnes natuurlijk goed voor de taalinitiatie, en ook over de uitwisselingsprojecten zijn we het volmondig akkoord. Maar ik denk dat het een gemiste kans is om niet te verplichten vanaf het derde leerjaar. We zullen dit uiteraard opvolgen en mee evalueren.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake een hogere responsabiliseringsbijdrage van de deelstaten voor de ambtenarenpensioenen

ACTUELE VRAAG van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake een hogere responsabiliseringsbijdrage van de deelstaten voor de ambtenarenpensioenen

ACTUELE VRAAG van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake een hogere responsabiliseringsbijdrage van de deelstaten voor de ambtenarenpensioenen

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister-president Peeters.

De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, minister-president, u moet het ene brandje na het andere blussen. Ik denk dat er weer een communautair getint budgettair brandje te blussen valt, want we vernamen gisteren via De Tijd dat er nu meer informatie zou zijn over de responsabiliseringsbijdrage die de Vlaamse Regering zou betalen met betrekking tot de ambtenarenpensioenen.

U weet dat er een drietal communautaire budgettaire uitdagingen op ons afkomen: ook nog de usurperende volgend jaar en dan de grote staats hervorming in 2014. Ik heb u daarover al eens ondervraagd. Nu gaat het dus heel concreet over de responsabiliseringsbijdrage. Er wordt ook een getal genoemd. Het is een getal dat al eerder is opgedoken in een aantal simulaties, die we ook al hebben besproken.

Aangezien het feit dat de publicatie in De Tijd toch iets te voorbarig leek, is mijn vraag wat nu de stand van zaken is en meer bepaald wat de houding is die u gaat aannemen op 4 juli wanneer het Overlegcomité opnieuw zal samenkomen. Als het de cijfers zouden zijn zoals ze ondertussen al zijn besproken in het Overlegcomité, maar als dit ook de definitieve beslissing zou zijn, gaat u die cijfers dan aanvaarden? Is dat dan de uiteindelijke bijdrage die u zult betalen? En wat vraagt u daarvoor in ruil?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Minister-president, mijn vraag is ook gebaseerd op De Tijd die aankondigde dat er vorige week een akkoord zou zijn geweest in het Overlegcomité. Dat is inderdaad voorbarig. Ik had de vraag ook in de commissie ingediend, maar goed, ze werd nu vandaag bijkomend geagendeerd.

Ik zie hier geen communautaire discussie in. De pensioenbijdrage werd hier al een aantal keer op tafel gelegd. Het gaat over 61,5 miljoen euro. Dat bedrag zou voor het einde van het jaar moeten worden overgemaakt aan de federale pensioendienst.

Die is niet gepland in de begrotingscontrole. Dat kon ook niet. Minister-president, klopt het wat daar in de krant stond? Volgende week is er Overlegcomité. Zijn die bedragen juist? Hoe gaat u dat opvangen in de begroting? Wellicht moet dat nog dit jaar gebeuren. Klopt dat? U hebt gezegd dat het maar een jaar later zal kunnen ingaan.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, minister-president, mijn vraag gaat natuurlijk in dezelfde richting. Welk standpunt zult u op 4 juli innemen in het Overlegcomité? We kennen de agenda van die vergadering. Daar staat een ontwerp van bijzondere financieringswet op. Ik neem aan dat u de inhoud kent van dat ontwerp. Als de krantenberichten kloppen, dan zou de

responsabilisering van de Vlaamse ambtenaren 61,5 miljoen euro kosten, aan de Franse Gemeenschap zou dat 40 miljoen euro kosten en aan het Waalse Gewest 2,6 miljoen euro.

We hebben het daar al verschillende keren over gehad, onder meer op 21 maart. We hadden toen het lijstje van federaal minister van Begroting Chastel bij. U zei dat we dat lijstje mochten scheuren, het was van tafel. Ik heb het echter niet verscheurd.

Los van de usurperende bevoegdheden en wat andere zaken stond de responsabiliseringsbijdrage daar op voor 54 miljoen euro. Nu zou het 61,5 miljoen euro zijn. Hoe komen we aan die bedragen? Waarom is dat zoveel? Hoe komt het dat het bedrag verhoogd is?

U sprak bijkomend over garanties voor het statuut van onze ambtenaren, onder het motto: wie betaalt, bepaalt. Wat is uw standpunt over de verhoogde bijdrage en over de zeggenschap over het statuut? Wat zal het standpunt zijn van de Vlaamse Regering op 4 juli?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, de berichtgeving in De Tijd was voorbarig. Dat is spijtig. Maar goed, dat kan hier worden rechtgezet. Het Overlegcomité heeft nog niets beslist. U hebt gelijk, dit staat op de agenda van het Overlegcomité van 4 juli. We bereiden dat zoals gewoonlijk voor binnen de Vlaamse Regering, meer bepaald aanstaande vrijdag.

Het is niet de eerste keer dat over dit punt vragen worden gesteld. Er is het debat over de usurperende bevoegdheden en alles wat daarbij komt kijken, en er is de responsabiliseringsbijdrage voor de pensioenen van de ambtenaren. Het verschil tussen die 61,5 en die 54 miljoen euro, is dat wij nu al 7 miljoen euro bijdragen. 61,5 min 7 miljoen euro is ongeveer 54 miljoen euro. Het bedrag is niet verhoogd. We leveren nu al een beperkte bijdrage. Beide bedragen kloppen dus.

Kan men in 2012 een bijdrage vragen op basis van de huidige wet? Die vraag is hier al aan bod gekomen. Ik heb toen 'neen' geantwoord. Het KB moet worden genomen in het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de bijdrage gevorderd wordt. Daar kan een akkoord over worden gesloten. Dat is eigenlijk beter. Men wijzigt nu artikel 10 van de wet van 2003. Door die wijziging kan men dit jaar nog een bijdrage vragen voor 2012. Federaal minister van Pensioenen Van Quickenborne zei dat ik betreffende die wetwijziging misschien niet alles begrepen had, maar we hebben het zelf aangekondigd. Over die wetwijzigingen hebben zich enkele werkgroepen gebogen. Wij hebben daar op zich juridisch-technisch geen probleem mee. Over het KB wordt verder gesproken.

Betalen is bepalen. Wij betalen natuurlijk niet het volledige bedrag. Het bepalen zal wel of niet gradueel stijgen in de mate dat de bijdragen groeien. Daar moet de Vlaamse Regering vrijdag nog over praten. We zullen daarover op het Overlegcomité verder van gedachten wisselen.

Wat de laatste vraag van de heer Van Rompuy betreft, over de wijze van financiering, is het zo dat er twee mogelijkheden zijn. Er is een pensioenfonds. De reserves van het Vlaams Pensioenfonds bedroegen op 31 december 2011 200.469.000 euro. De ESR-problematiek moet verder worden uitgeklaard. Een tweede mogelijkheid vloeit voort uit het feit dat wij in 2012 provisies voor meer dan 100 miljoen euro hebben aangelegd. Hierover moet de Vlaamse Regering een debat voeren, want wij willen natuurlijk op een aantal vlakken meer duidelijkheid verwerven. De economische groei is nu iets beter, maar dat kan vrij snel omslaan. Ook de vertraging van de inflatie kan wijzigen. Er zijn dus fondsen waar wij kunnen uit putten. Vrijdag en ook nadien zal de Vlaamse Regering daarover discussiëren. Wij zijn bereid om die bijdrage voor de uitbetaling van de pensioenen te leveren. Dankzij een wetsaanpassing kan dit ook voor het jaar 2012 gebeuren. Wij willen wel een discussie voeren over onder meer onze inbreng voor en de inspraak over de pensioenen van onze ambtenaren.

De heer Lode Vereeck: Minister-president, het is toch wel jammer dat bijna elk antwoord op een vraag – of het nu gaat over de onderwijshervorming of de responsabiliseringsbijdrage – erop neerkomt dat u daarover nog in de regering een debat zult voeren. Zo komt er hier nooit een deftig debat waarop wij onze argumenten op tafel kunnen leggen.

Als dat uw antwoord is, dan kan ik wel het volgende zeggen. Wat het zuiver budgettaire luik betreft, is het zo dat voor de provisies daartegenover nogal wat verplichtingen en risico's zullen staan. Het is dus niet zo evident dat u daartoe de nodige bedragen zomaar zult kunnen weghalen. Er is een werkgroep over de usurperende bevoegdheden opgestart. Kunt u daarover een stand van zaken geven, aangezien u over de responsabiliseringsbijdrage nog niet veel kunt zeggen?

De heer Eric Van Rompuy: Minister-president, ik kan u niet danken voor uw antwoord, want dat komt er pas volgende week. Ik laat wel opmerken dat in de commissie Financiën de oppositie zegt dat de Vlaamse Regering te veel geld heeft. De miserietaks hoeft niet meer, zeggen de heren Vereeck en van Rouveroj. De economie groeit weer. Eigenlijk zit de Vlaamse Regering op rozen en wil ze de mensen pijn doen voor geld dat zij niet nodig heeft. Hier echter vraagt de heer Vereeck zich af hoe u dat wilt financieren. In de commissie hoorde ik echter een ander geluid. (*Opmerkingen van de heer Vereeck*)

Mijnheer Vereeck, ik zeg gewoon wat u in de commissie hebt gezegd.

Minister-president, u zegt dat in het pensioenfonds nog reserves zijn en er ook nog provisies beschikbaar zijn. Ik vertrouw erop dat de financiering in orde komt. Ik zie echt niet in wat het politiek-communautaire spanningsveld daarbij komt doen.

De heer Joris Van Hauthem: Minister-president, wat het politiek-communautaire spanningsveld betreft, heb ik een bijkomende vraag. Toen wij het daar de vorige keer over hadden, leek u nogal uitbundig over dat koninklijk besluit. U zei toen in feite dat de Federale Regering zich vergist en dat de zaak niet meer in 2012 kan worden gerealiseerd. U was nogal wat triomfalistisch. U zei dat er voor 2012 geen geld zou nodig zijn. Maar vandaag zegt u dat een wetswijziging ervoor zal zorgen dat het wél in 2012 kan. Het verwondert mij dat u daarmee wilt instemmen. Waarom zult u dat doen? Men gebruikt dus 'de truc van luie Charel' en u bent er nog blij mee ook. Ik begrijp dat niet.

De voorzitter: De heer van Rouveroj heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroj: Minister-president, tijdens de Septemberverklaring sprak u de gevleugelde woorden: "We moeten ook het onverwachte kunnen verwachten." U zult zich herinneren dat ik toen heb gezegd: het zou misschien al goed zijn, mocht u ten minste het verwachte verwachten. Dit was verwacht. We hebben het aangekondigd in de commissies en bij de eerste begrotingsaanpassing. Elke keer hebben we gezegd dat er een akkoord is over het bedrag, en dat blijkt nu ook formeel juist te zijn. Er was nog wat onduidelijkheid over het tijdstip waarop kon worden betaald, maar u was op geen enkel moment bereid, naar alle waarschijnlijkheid omdat uw N-VA-minister van Begroting niet bereid was om die gelden uit te trekken, die 54 miljoen euro ook te financieren in de eerste of in de huidige tweede begrotingsaanpassing. Natuurlijk wil de NV-A dat niet omdat het een deel is van de zesde staatshervorming en het zou bovendien ook de federale overheid helpen, en dat past niet in het grote kader.

Minister-president, het is heel jammer dat u niet bent ingegaan op de waarschuwing die we hebben verstrekt. Is er ook een akkoord over het groeipad?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Het is goed dat er eindelijk schot in de zaak komt. Dat vragen we al heel lang. Als er al een communautair spanningsveld is, dan gaat het inderdaad niet over het principe. Ook de N-VA wil wel degelijk de verantwoordelijkheid voor de pensioenen van haar ambtenaren op zich nemen. Dat hebben we hier al herhaaldelijk gezegd.

Het probleem zit bij de modaliteiten. Wie betaalt, bepaalt. Dat hebt u zelf ook al gezegd. Dan gaat het onder andere over de voorstelling van de pensioenleeftijd, de berekeningswijze, eventueel loopbaanvoorwaarden en dergelijke. Daar zal waarschijnlijk wel nog discussie over zijn. Het zou een goede zaak zijn dat we zoveel mogelijk uit de brand kunnen slepen.

Die verantwoordelijkheid kunnen we maar ten volle nemen als we ook zelf kunnen bepalen wanneer onze ambtenaren met pensioen gaan en onder welke modaliteiten. Dat is het spanningsveld waarop we absoluut moeten inzetten.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Vereeck, het is een traditie dat het Overlegcomité wordt voorbereid op de vergadering van de ministerraad van de Vlaamse Regering op de vrijdag voorafgaand aan dat Overlegcomité. Dat is gebruikelijk. U kunt zeggen dat ik weer niet heb geantwoord, maar dat komt omdat u nog niet in een regering hebt gezeten. Anders zou u weten dat het een traditie is om dat daar voor te bereiden. Als ik niet kan antwoorden, is dat omdat ik het overleg in de Vlaamse Regering afwacht. Dan moet u volgende week uw vraag opnieuw stellen, maar dan is het misschien niet meer actueel.

Mijnheer Van Hauthem, we hebben altijd gezegd dat we een bijdrage zullen leveren voor onze ambtenaren. Dat is het uitgangspunt geweest dat ik hier verschillende keren heb verwoord. Wij maakten de opmerking dat de federale overheid er te snel van uitging dat het zou kunnen voor 2012, omdat we die wet zeer aandachtig hadden gelezen en hebben vastgesteld dat er een probleem was. We hebben federaal minister Van Quickenborne daar heel voorzichtig attent op gemaakt, maar we blijven consequent.

Wanneer men de wet wijzigt om alsnog in 2012 een bijdrage te vragen, dan gaan we niet zeggen dat we geen bijdrage meer gaan leveren. Het is al bij al politiek, dat men die wet dan aanpast en voor 2012 een bijdrage kan vragen. We blijven dus consequent. Een volwassen deelstaat zoals we zijn, hebben we ons geëngageerd tot een bijdrage. Ook vorige regeringen hebben dat gedaan, want het is al bezig sinds 2003. We zijn sportief. Als men dat aanpast voor 2012, zullen we dat ook sportief oppakken.

Mijnheer van Rouveroi, het groeipad is een heel interessante vraag. Daarover moeten we verder discussiëren omdat – en nu wordt het wat complexer – er een samenloop is tussen het groeipad dat was gepland in de wet van 2003 en de nieuwe Financieringswet die zal worden goedgekeurd en waar rekening is mee gehouden. Dat gaan we verder even uitklaren, ook aan de federale overheid, omdat er veel voor te zeggen valt om een regeling te treffen tot de nieuwe Financieringswet in werking treedt en dan te kijken wat het effect is op dat groeipad. Daarom moet dat punt nog verder worden uitgeklaard.

Mijnheer Diependaele, ik heb al gezegd dat wij aan de federale collega's een aantal keren duidelijk hebben gemaakt dat als we een bijdrage leveren – dat was ook de vraag van de heer Van Hauthem – en die bijdrage neemt toe, we ook meer willen 'bepalen' inzake de pensioenen van de ambtenaren. Vrijdag zullen we daar binnen de Vlaamse Regering verder over discussiëren om aan de Federale Regering duidelijk te maken wat 'bepalen' voor ons kan inhouden, rekening houdend met het bedrag dat gaat stijgen. Het 'bepalen' kan dus ook gradueel worden opgevoerd naarmate onze bijdrage groter wordt.

De heer Lode Vereeck: Dan kijken we natuurlijk uit naar het debat in de commissie – we zijn allemaal commissieleden – waar de vraag ook geagendeerd stond. We zullen dan misschien meer informatie krijgen.

Mijnheer Van Rompuy, het is natuurlijk een bekende maar erg steriele debattechniek om alles op een hoopje te gooien. (*Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy*)

Dit heeft natuurlijk niets met de scheidingstaks te maken, tenzij u last hebt van dyscalculie. Het is 61 miljoen euro voor de responsabiliseringsbijdrage en 16 miljoen euro voor de scheidingstaks. Die twee getallen – '6 en 1' en '1 en 6' – lijken nogal sterk op elkaar, maar voor alle duidelijkheid, het zijn twee verschillende dossiers.

Minister-president, ik wijs u en de leden van de meerderheid er wel op dat – in tegenstelling tot wat de collega net heeft gezegd en los van de 16 miljoen euro voor de scheidingstaks, waarvan ik echt hoop dat u ze elders vindt – de Vlaamse begroting natuurlijk structureel ongezond is. Dat zeggen wij niet, dat zegt de SERV, en dat heeft te maken met uw eenmalige maatregelen. Volgend jaar valt er voor 215 miljoen euro aan eenmalige maatregelen weg.

U zegt dat er een pensioenfonds is van 200 miljoen euro. Het groeipad is gekend, mijnheer van Rouveroij. Het is 61 miljoen euro nu, 69 miljoen euro volgend jaar, 76 miljoen euro in 2014. Uw fonds is vrij snel op, en u hebt geen enkele buffer.

De heer Eric Van Rompuy: Minister-president, ik ben het helemaal eens met uw antwoord. Mijnheer Vereeck, ik wil nog eens citeren uit de commissie. Er wordt daar voortdurend gezegd dat er geld genoeg is. We hebben die miserietaks niet nodig. De begroting dit jaar zal zelfs meer genereren dan wij gedacht hadden wat inkomsten betreft, ook vanwege de economische groei.

Mijnheer Diependaele, ik hoop dat het antwoord van de minister-president u heeft gerustgesteld.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Lieven Dehandschutter tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de beleidsconclusies uit de Belfius-studie betreffende de gemeentefinanciën

ACTUELE VRAAG van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de beleidsconclusies uit de Belfius-studie betreffende de gemeentefinanciën

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, minister, collega's, we hebben gisteren kennis genomen van de resultaten van de jaarlijkse financiële enquête van Belfius in verband met de gemeentefinanciën. Het interessante was dat men een vergelijking maakte met het budget 2011 van de gemeenten, maar ook dat men een studie heeft gemaakt van de financiële evolutie in de steden en gemeenten gedurende de lopende bestuursperiode. Wat opviel, was dat naast de stijgende ontvangsten met 3,4 procent in 2011-2012, de uitgaven merkelijk meer gestegen zijn. In de voorbije vijf jaar is die stijging ook geaccelereerd. Vorig jaar bedroeg ze 4 procent.

Belfius stelt vast dat de kosten van de politiehervorming blijven stijgen. Men zegt vaak dat die afgekocht is. Ook de personeelskosten lopen op evenals de kosten voor de OCMW-dotatie, vooral in Brussel en in de grote steden, wat door de crisis en de sociale gevolgen daarvan niet verrassend is. Men stelt ook vast dat er tekorten zijn bij zeven van de tien Vlaamse gemeenten; in Wallonië is dat maar in vier op de tien gemeenten.

Belfius zegt dat de problematiek nog zal toenemen en men wijst op een viertal factoren die de problematiek de volgende zes jaar nog zullen doen verscherpen. Ten eerste is er de brandweershervorming, ten tweede de demografische evolutie, ten derde de consequenties van het Stabiliteitspact en ten slotte de pensioenlast die zwaarder zal wegen op de begroting van steden en gemeenten.

Minister, wat kunt u daaruit concluderen? Welke aanbevelingen hebt u voor onze steden en gemeenten?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: De onvolprezen inleiding van de heer Dehandschutter maakt het mij gemakkelijk om daarbij aan te sluiten. Ik heb dezelfde inleiding. Minister, het is eigenlijk eenvoudig: we hebben een stijgende kost, die sneller stijgt dan de inkomsten stijgen. De spanning neemt dus steeds toe. Ik wil niet dramatiseren en doen alsof we morgen voor semifailiete gemeenten staan, dat is ook niet waar. Wel wijs ik op dividenden die verminderen, de economische crisis, lagere belastinginkomsten enzovoort. Het is een reeks die de druk op de gemeenten groter maakt.

We kunnen zeggen dat we even de adem moeten inhouden, omdat er straks gemeenteraadsverkiezingen zijn. Maar ik denk, minister, dat er een structurele oplossing moet komen voor een aantal problemen. Er moet minstens over worden nagedacht. Vlaanderen moet daarin een eigen rol spelen en mag de verantwoordelijkheid niet helemaal op het lokale niveau laten rusten. Subsidiariteit is soms een vals begrip. U had het gisteren over structurele maatregelen van de gemeenten.

Minister, voelt u een ‘sense of urgency’ en meent u dat u vanuit Vlaanderen initiatieven kan nemen, liefst met de VVSG samen, om na te denken over de beste manier om de druk op de lokale besturen te verlichten? In eerste instantie is de pensioenlast van de statutaire ambtenaren een verstikkend fenomeen. Welke maatregelen kunt u nemen?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Caron, ik heb uw vraag nu begrepen, maar toen ik ze las, was het veel moeilijker. U moet eens lezen wat u hebt ingediend. Ik veronderstel dat het in het Nederlands is. Ik ken u als iemand die probeert correct Nederlands te schrijven en te spreken. Nu is het voor mij duidelijk wat u vraagt, maar wat ik lees, is een rommeltje, dat waarschijnlijk op het laatste moment bij elkaar is geflanst.

Wat Belfius gisteren heeft gebracht, is niets anders dan de waarschuwendende boodschap die ik al een hele tijd breng, aan de hand van de cijfers van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur (ABB). De cijfers van Belfius verschillen in bepaalde mate van die van het agentschap, omdat Belfius, denk ik, niet over alle informatie beschikt die wij hebben, maar de tendensen zijn dezelfde. Ik baseer me altijd op de cijfers van het agentschap.

Collega’s, de begrotingen van onze Vlaamse gemeenten eigen dienstjaar zijn negatief. Daarentegen zijn de algemene begrotingsresultaten van onze Vlaamse gemeenten positief. Het laatste cijfer voor 2012 is 13 procent positief. Dat betekent: eigen begroting met het saldo van de vorige dienstjaren. De rekeningen eigen dienstjaar zijn tot nu toe positief. De laatst gekende rekening in 2010 was 7 procent positief. De algemene rekeningresultaten, rekening eigen dienstjaar met daarbij de saldi van de vorige jaren, zijn zeer sterk positief: 30 procent in het laatste gekende dienstjaar 2010.

Maar uit de cijfers van Belfius en ook uit onze cijfers blijkt dat het negatieve saldo van het eigen begrotingsjaar slechter wordt of toeneemt. In 2010 was dat min 1 procent, in 2011 min 3 procent en in 2012 volgens de cijfers van ABB min 4 procent. Belfius komt aan min 5,3 procent.

Wat zijn de oorzaken daarvan? De Brusselse en de Waalse gemeenten hebben op het eigen dienstjaar minder tekorten dan onze Vlaamse gemeenten. Ik denk dat de meeste Waalse gemeenten – waarvan een groot deel onder curatele staat – en ook de Brusselse gemeenten secuurder begroten op het eigen dienstjaar. Het algemene begrotingsresultaat in Vlaanderen is groter dan dit van de Waalse en Brusselse gemeenten, maar op het eigen dienstjaar zie je dat daar correcter en secuurder wordt begroot.

Hoe gaan we dat opvangen? U weet dat de beleids- en beheerscyclus (BBC) in werking treedt. Het loopt al in een aantal gemeenten en steden. Vanaf 2014 wordt het algemeen. Daarin moet je op kasbasis een evenwicht hebben. We werken dan ook met de autofinancieringsmarge. Zes jaar vooruit moet je bewijzen dat je investeringen kunt doen met

een begroting in evenwicht op het eigen dienstjaar en op het einde van de bestuursperiode nog drie jaar. Op dat moment gaan onze steden en gemeenten volgens mij ook secuurder begroten.

Dit gezegd zijnde, zie ik dat de structurele uitgaven in de gemeenten sneller stijgen dan de ontvangsten, en dat moet een alarmlichtje doen branden.

Ik geef u de reële cijfers. In 2006-2010 bedroeg de gemiddelde stijging van de ontvangsten 0,5 procent. In dezelfde periode stegen de personeelskosten met 2,1 procent, de werkingskosten met 3,2 procent, de uitgaven voor politie met 1,5 procent en voor OCMW met 3,5 procent. Die vier posten zijn goed voor 70 procent van de uitgaven van onze gemeenten.

Deze cijfers moeten aanzetten tot actie. Een eerste actie is secuur begroten. Een tweede actie is dat je efficiëntieoefeningen moet doen, want vroeg of laat loopt dit slecht af. We hebben altijd positieve saldi gekend doordat we de saldi van de vorige dienstjaren meerekenen. Als de discrepantie tussen ontvangsten en uitgaven blijft zoals ze nu is, kom je onvermijdelijk in de problemen. Daarom vraag ik de steden en gemeenten om efficiëntieoefeningen te doen, zoals de Vlaamse overheid heeft gedaan, om de personeelskosten en werkingskosten te beheersen en om ook de andere kosten in de gaten te houden. In sommige politiezones is 25 procent van het personeel administratief personeel, in andere zones is dat maar 13 procent. Dat zijn heel grote verschillen.

Men moet secuur begroten en geen loze beloftes doen, zeker met het oog op de nieuwe bestuursperiode. Men moet ervoor zorgen dat men correcte verwachtingen stelt, die kunnen worden betaald, en prioriteiten stellen bij de uitgaven.

De heer Lieven Dehandschutter: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Er is inderdaad waakzaamheid geboden, maar we moeten niet spreken over rampscenario's. We merken trouwens op dat de huidige besturen veel voorzichtiger zijn wat investeringen betreft dan in de vorige bestuursperiode op lokaal vlak. Dat vertaalt zich ook in het feit dat de schuldevolutie wat dat betreft positief is. Maar op vlak van personeels- en werkingskosten zit men inderdaad met een evolutie die zeer sterk moet worden bewaakt.

Vanuit mijn lokale ervaring in Sint-Niklaas kan ik ook beamen dat de rekeningcijfers doorgaans veel beter meevallen dan de begrotingscijfers en de rekeningprognoses die we tussendoor maken.

De heer Bart Caron: Minister, ik heb mijn actuele vraag daarnet even herlezen en ik geef toe dat de automatische spellingverbeteraar van de iPads niet te vertrouwen is. (*Opmerkingen van minister Bourgeois*)

Mea culpa.

Wat u zegt, is juist. Maar toch zou ik willen dat de Vlaamse overheid ook een initiatief neemt – al is het na de verkiezingen – om structureel met die gemeenten te praten en erover na te denken daar iets aan te doen. U schuift heel de verantwoordelijkheid eigenlijk af op de lokale besturen. Een aantal kosten die op de gemeenten afkomen zijn mede het gevolg van federale of lokale, Vlaamse, beleidskeuzes: de politiezones en de problematiek van veiligheid, de toekomst van brandweerzones, de problematiek van pensioenen. Ik vraag u die sense of urgency te vertalen in een initiatief op het terrein.

U hebt gezegd dat de gemeenten hun begroting vaak overschatten en op het einde van het jaar minder inboeken. Ik betwijfel dat.

De voorzitter: De heer Vanlerberghe heeft het woord.

De heer Jurgen Vanlerberghe: Minister, het klopt dat er beter begroot wordt met de nieuwe beleids- en beheerscyclus. Dat ondervinden wij in onze stad in de praktijk. Dat zal wel iets

oplossen naar de statistieken toe. Efficiëntieoefeningen zijn zeker en vast nuttig en nodig. Maar daarmee zal het hele probleem niet worden opgelost.

De pensioenproblematiek is een van de grootste kostendrijvers. De bijdragevoeten voor politiezones stijgen van 27,5 procent naar 41,5 procent in 2016. Dat zijn fenomenale bedragen. Overweegt de Vlaamse overheid om een stuk van die pensioenlast over te nemen? Ik denk dat andere regionale besturen die inspanning ook overwegen. Of wilt u dat echt bij de gemeenten laten?

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het beeld dat u schetst van de gemeentefinanciën in het algemeen, komt overeen met het beeld dat ik heb gekregen door zelf eens een aantal gemeentelijke begrotingen en rekeningen na te kijken. Ik vond uw verhaal erg representatief voor wat ik zelf heb gemerkt.

Ik wil één bezorgdheid meegeven, aanvullend bij wat u net hebt gezegd. De cijfers waarover uw Agentschap Binnenlands Bestuur beschikt met betrekking tot de schuld, hebben enkel betrekking op de schuld van de gemeenten zelf, en niet de schuld ten behoeve van derden. Ik verklaar mij nader. De gemeenterapporten die u in Het Laatste Nieuws hebt gezien over de schuld van gemeenten, waren redelijk positief, maar brachten eigenlijk niet de volledige schuld in kaart, zoals ik die in de rekeningen heb kunnen terugvinden, omdat de schulden ten lasten van derden niet zijn opgenomen in de cijfers waarover uw administratie beschikt. Ik geef u dat maar mee als een zorgpunt.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Minister, iedereen maakt zich zorgen over de toekomst, vooral rond twee dossiers: de pensioenen en de hervorming van de brandweer. We mogen echter niet vergeten dat de lokale besturen in ons land maar verantwoordelijk zijn voor ongeveer 7 procent van alle belastinginkomsten, terwijl wij uiteindelijk meer dan 50 procent van de openbare investeringen voor onze rekening nemen. En dus is het belangrijk dat wij blijven investeren in die lokale machine, om onze economie in stand te houden, om die werkgelegenheid te blijven creëren. Want dat komt uiteindelijk de economie ten goede.

In een aantal artikels in de media staat – het kwam uit uw mond – dat burgemeesters geen loze beloftes mogen doen in de aanloop naar de verkiezingen. In de marge van het artikel hebt u dat uitgebreid naar alle lijsttrekkers. Ik weet niet wat u precies gezegd hebt, maar als ik zie wat voor beloftes er vandaag gedaan worden op lokaal niveau, moet elke partij zijn politieke verantwoordelijkheid opnemen en aan de lokale mandatarissen zeggen dat ze rustig en sereen moeten blijven en geen al te grote beloftes mogen doen die achteraf niet inlosbaar blijken te zijn.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: De Belfius-studie toont inderdaad aan dat onze Vlaamse steden en gemeenten voor dit jaar een begrotingstekort hebben van om en bij de 374 miljoen euro. Zeven gemeenten op tien gaan in het rood. Minister, zowel in de commissie als in de plenaire vergadering hebben wij er vanuit de Open Vld-fractie al dikwijls voor gewaarschuwd dat die gemeentelijke financiën altijd maar achteruitgaan en de factuur steeds hoger oploopt, meer bepaald met betrekking tot het financieringssysteem voor de pensioenen, zowel voor de statutairen als de contractuelen. En dan komt daar nog de brandweershervorming bij – het is allemaal al gezegd.

Dat burgemeesters en lijsttrekkers geen loze en onbetaalbare beloftes mogen doen, lijkt mij logisch. Ik denk dat men dat beter nooit doet.

Minister, u hebt gezegd dat gemeenten die het financieel moeilijk hebben, structurele maatregelen zullen moeten nemen. Ik ben het er volledig mee eens dat zij dat in de eerste plaats doen, maar u weet dat dat niet zal volstaan. Welke bijkomende concrete maatregelen

zult u op korte termijn nemen om onze Vlaamse steden en gemeenten bij te staan bij de grote financiële uitdagingen die heel binnenkort op hen afkomen?

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, mijn oproep gold voor alle kandidaten. Ik heb me niet tot de burgemeesters gericht. Ik heb alle kandidaten opgeroepen om realistische programma's te brengen. Wat daarover gezegd of geschreven wordt, is mijn zaak niet. Ik weet wat ik verklaard heb: alle kandidaten moeten realistische verwachtingen scheppen.

Het is belangrijk dat de steden en gemeenten blijven investeren. Je kunt erover discussiëren of ze 45 procent van de publieke investeringen doen of meer. Het doet er niet toe. Ze zijn in elk geval de grootste publieke investeerders. De heer Dehandschutter zegt dat ze voorzichtiger zijn geworden. Ik neem dat aan, maar je mag niet alleen kijken naar de gemeentelijke investeringen op zich die in de rekeningen staan. Er zijn heel veel investeringssubsidies, en die gaan de laatste jaren steeds meer naar de autonome gemeentebedrijven, die tal van investeringen doen, en naar de intercommunales – denk maar aan de 'multi-utility-intercommunales', die rioleringen aanleggen, plus de wegen, plus de voetpaden, plus de openbare verlichting en noem maar op.

Ik heb gemerkt dat er in de periode tussen 2006 en 2010 een daling van de gemeentelijke investeringen in de rubriek 91 met 4,9 procent is geweest. Tegelijkertijd bedragen de overdrachten in rubriek 90 met betrekking tot de investeringssubsidies 12,2 procent.

Het is nodig het hele plaatje in beeld te brengen. De beleids- en beheerscycli worden vanaf 2014 ook van toepassing op de autonome gemeentebedrijven. Dat zal ons toelaten om in het licht van het Europees Stelsel van Rekeningen (ESR) conclusies te trekken. Ik sluit trouwens niet uit dat de gewaarborgde leningen in toepassing van Europese verplichtingen in kaart zullen moeten worden gebracht. Dit geldt ook voor de investeringsschulden van autonome gemeentebedrijven. We bereiden ons hier momenteel op voor. We zullen op tijd klaar zijn.

Ik blijf erbij dat structurele maatregelen een zaak van de gemeenten en de steden zijn. Er is de gemeentelijke fiscale autonomie. De Vlaamse overheid zal niet dicteren wat moet gebeuren. Elk gemeentebestuur moet zelf de verantwoordelijkheid nemen.

Ik blijf beklemtonen dat de situatie niet dramatisch is. Er wordt niet secuur begroot. Dat is geen verwijt. Het is een gewoonte. Gemeentebesturen schrijven in de buitengewone dienst bepaalde werken in. Ze zien dan wel wat het eerst klaar is. De cijfers geven me echter gelijk. Er is een tekort op het budget voor het eigen dienstjaar. Voor 2010 geven de verrekeringen een positief saldo van 7 procent weer. Dit bewijst dat de uitgaven wordt overschat. Misschien worden ook de ontvangsten onderschat. Dit is in elk geval een constante.

Ik heb in de commissie al herhaaldelijk verklaard dat het verschil tussen ontvangsten en uitgaven me verontrust. Uit de cijfers blijkt dat 70 procent van de uitgaven naar werkingskosten, personeel, OCMW en politie gaan. Het verschil stijgt sterk. De uitgaven groeien vier tot zes keer sterker dan de ontvangsten. Dit moet ons bekommeren. Er moeten maatregelen worden genomen.

Dit is mijn boodschap aan de gemeenten. Ze moeten naar efficiëntie streven. Mijn agentschap noch ikzelf hebben een studie van de politiezones uitgevoerd. Ik beweer ook niet dat er geen verklaringen zijn. Ik heb lukraak enkele politiezones online bekeken. In bepaalde politiezones voert bijna 26 procent van de personeelsleden administratieve of logistieke functies uit. In andere zones is dat slechts de helft. De gemeenten moeten hun verantwoordelijkheid nemen en nagaan hoeveel overheadkosten en hoeveel administratieve kosten in die politiezones schuilgaan. Indien die oefening stelselmatig voor het hele gemeentelijke apparaat zou worden gemaakt, zou dit zeker tot meer efficiëntie leiden.

De heer De Meulemeester en de heer Vanlerberghe hebben me gevraagd wat ik zal doen. Zal ik, bijvoorbeeld, de pensioenlasten of andere lasten overnemen? Ik heb daar echter geen centen voor. Dat staat niet in het Vlaams regeerakkoord. We leven in moeilijke tijden. Het is

al bijzonder knap dat we de begroting in evenwicht kunnen houden. Het Gemeentefonds stijgt gecumuleerd met 3,5 procent. Het gaat nu al om 2,1 miljard euro. We hebben echter niet meer middelen.

Ik heb er al herhaaldelijk op gewezen dat de gemeenten een leeftijdsbewust personeelsbeleid moeten voeren. Bij de Vlaamse overheid gaan mensen gemiddeld op de leeftijd van 61,6 jaar met pensioen. In de steden en gemeenten gaan personeelsleden vaak op de leeftijd van 60 jaar met pensioen. Ten gevolge van federale maatregelen wordt dat in 2014 62 jaar. Niets verhindert de gemeenten hun ambtenaren te stimuleren om op dit schema voorop te lopen. Hierdoor zouden de gemeenten minder zware pensioenlasten moeten betalen.

De heer Lieven Dehandschutter: Ik dank de minister voor de aanvullende antwoorden en informatie. Ook in financieel, economisch en sociaal moeilijke tijden hebben de gemeenten de opdracht om zuinig en zorgzaam om te gaan met de middelen waarover ze beschikken om op een optimale manier op de maatschappelijke noden in te spelen. Daarbij moeten ook lokaal efficiëntiewinsten worden nagestreefd.

Ik ben het eens met de mensen die hebben verklaard dat voldoende in onze steden en gemeenten moet worden geïnvesteerd. De economische neveneffecten hiervan mogen immers niet teloorgaan.

De heer Bart Caron: Ik heb een dubbel gevoel bij de oplossing van de minister. Als het om de investeringen van de lokale besturen gaat, heeft de heer Verfaillie absoluut gelijk. In tijden van crisis en noodzakelijke relance zijn de gemeenten een belangrijke partner voor de ontwikkeling van die relance.

Wat de opmerkingen van de heer Vanlerberghe en de heer De Meulemeester betreft, hoop ik dat de houding van de N-VA ten aanzien van die bijkomende kosten zal veranderen zodra de partij na 14 oktober in Vlaanderen in talloze meerderheden zal zetelen. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wat het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie betreft
– 1606 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wat het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, dit is eigenlijk een voorloper van een hele reeks decreten die we hier nog zullen krijgen voor het zomerreces betreffende het hoger onderwijs. Dit ontwerp van decreet is beperkt tot het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie. Ik wil daar even bij stilstaan, om twee redenen. De eerste reden is dat hier een novum wordt ingevoerd, namelijk de instellingsreview. Tot nu toe hadden we alleen accreditaties van opleidingen in het hoger onderwijs. Nu komt daar een instellingsreview bij. Die wordt vanaf het academiejaar 2015-2016 verplicht voor alle hogescholen en universiteiten. Dat is iets helemaal nieuws bij ons en sommige mensen hebben daar dan ook schrik van. De commissie die er komt – het is immers geen papieren review – zal ook het beleid van de instelling bekijken, de beleidsdoelstellingen en de middelen die worden ingezet om die doelstellingen

te bereiken. Ik denk dat dit een goede zaak is waar men geen schrik moet van hebben. Mits dit instrument nuttig wordt ingezet, kunnen onze instellingen daar alleen wel bij varen

Een tweede reden waarom ik daar de aandacht wil op vestigen, minister, is om u even te herinneren aan een belofte die u hebt gedaan in de commissie. Ik zeg niet dat u een kort geheugen hebt. Daar bent u nog te jong voor, hoop ik voor u. Wat de erkenning van buitenlandse accreditaties en de gelijkwaardigheid van diploma's betreft, zult u in het najaar met een initiatief komen om daar vooraf overleg over te plegen met het parlement. Ik twijfel er niet aan dat u dat zult doen maar ik wilde u daar toch nog even aan herinneren. Dat is heel belangrijk, niet alleen vanuit onderwijsstandpunt, maar ook omdat het economische leven en het beroepsveld daar vragende partij voor zijn. Er zijn een hele reeks knelpuntberoepen die men wil laten invullen. Het is dan ook belangrijk dat mensen met buitenlandse diploma's geen maanden of jaren moeten wachten voor die worden erkend.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik zal mijn belofte nakomen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1606/3*)

– *De artikelen 1 tot en met 50 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten – 1553 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 6

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Het voorliggende ontwerp van decreet heeft tot doel het Eredienstendecreet van 2004 te verbeteren en te verfijnen.

We vinden dat het ontwerp de bestaande noden lenigt en invulling geeft aan de engagementen die de minister in zijn beleidsdocumenten op zich heeft genomen. Het is positief dat dit ontwerp na uitgebreid overleg tot stand is gekomen. Zo is er ook een noodzakelijk draagvlak gecreëerd.

Het ontwerp bevat geen fundamentele wijzigingen aan de principes van het Eredienstendecreet. Met het decreet van 2004 werd al een grote stap gezet in de richting van de modernisering van de kerkfabrieken en hun aanpassing aan de maatschappelijk en

bestuurlijke realiteit. Dat was nodig en die doelstellingen werden ook bereikt. Ook de relaties tussen de religieuze en de lokale autoriteiten verlopen meer gestructureerd.

De N-VA wil de aandacht vestigen op een aantal voor haar belangrijke aspecten van het ontwerp. Zo wordt de rol van de centrale kerkbesturen versterkt, en eigenlijk veralgemeend. Tot nu toe werd er pas een centraal kerkbestuur opgericht als er vier kerkfabrieken actief waren binnen een gemeente. Nu gebeurt dat vanaf twee kerkfabrieken. Dat zal dus de facto zo zijn voor alle steden en gemeenten. Dat lijkt me een goede zaak. Op die manier zal de knowhow van de vrijwilligers die de centrale kerkbesturen en de kerkfabrieken bevolken worden gegroepeerd en beter gevaloriseerd.

Ook vinden we het heel positief dat aan kerkfabrieken de mogelijkheid wordt gegeven om overheidsopdrachten te delegeren aan het centraal kerkbestuur. Dat centraal kerkbestuur kan ook afspraken maken namens de onderliggende besturen. Onderliggende besturen die dat wensen, kunnen daar weliswaar tegen in beroep gaan, mochten ze zich daar niet volledig in kunnen herkennen.

Ook – en dat is heel belangrijk voor onze gemeentefinanciën – krijgen steden en gemeenten nu de mogelijkheid om de meerjarenplannen van de kerkfabrieken te amenderen, terwijl die tot nu toe alleen konden worden goed- of afgekeurd. Dat zal de kerkbesturen verplichten om verstandig en doordacht met hun reserves om te gaan en om, zoals het ontwerp voorschrijft, ervoor te zorgen dat die optimaal worden aangewend.

Ten slotte stellen we vast dat, door het samenvoegen van erkende parochies, het aantal kerkfabrieken evenredig wordt verminderd. Dat is eigenlijk al deels een voorafname op de uitvoering van de nota van de minister over de toekomst van de Vlaamse parochiekerk.

Dat waren onze aandachtspunten. We zullen dit ontwerp goedkeuren.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister, geachte leden, heel wat van mijn aandachtspunten zijn dezelfde als de punten die de heer Dehandschutter daarnet heeft belicht. Ik zal me dus beperken tot twee punten. Er zijn twee wijzigingen aangebracht aan het oorspronkelijke ontwerp. De gemeentebesturen konden niet verplicht worden om bij te dragen aan investeringen in gebouwen van de eredienst. Dat leek allemaal heel logisch, maar daarmee ging men wel voorbij aan een aantal situaties op het terrein. Na bespreking en reflectie in de commissie is er uiteindelijk een regeling uit de bus gekomen analoog aan die in het onderwijs: als er sprake is van een langdurig zakelijk recht, kan een gemeente toch worden verplicht die tegemoetkoming op zich te nemen, zoals in een situatie van echte eigendom.

Over het andere punt is er heel wat discussie geweest. Dat ging over het gebruik van de reserves. Er was een amendement van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Ten slotte heeft de wijsheid gezegevierd. Het is nieuw dat reserves goed moeten worden beheerd. Er zal worden gecontroleerd dat ze ook renderen, dat ze op een degelijke manier worden belegd. Dat is een nieuw element, een positief punt van deze decreetswijziging. Men slacht de kip met de gouden eieren niet. Mochten de reserves snel worden aangesproken, dan zou dit op vrij korte termijn de gemeenten alleen maar op kosten jagen, dachten we.

Deze beide punten, die nogal wat discussie met zich mee hebben gebracht, werden in goede zin afgerond in de commissie, lijkt me.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, minister, geachte leden, dit ontwerp vloeit voort uit de conceptnota 'Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk', die het gevolg was van een studiedag met alle belanghebbenden, waaruit een aantal werkgroepen zijn ontstaan.

De hoofdbekommernis van de voorliggende wijziging is: in een ontkerkelijkt Vlaanderen het patrimonium veiligstellen en het lokale overleg versterken. Tot zover de uitgangspunten.

Uiteraard bevat dit ontwerp een aantal praktische verbeteringen waar niemand iets tegen kan hebben, zoals de mogelijkheid voor het centraal kerkbestuur om bindende afspraken te maken namens de betrokken kerkbesturen, het invoeren van een rapporteringsverplichting voor het centraal bestuur ten aanzien van de kerkbesturen, het invoeren van de mogelijkheid tot overleg met de gemeenteraad over het meerjarenplan van de kerkfabrieken, het expliciteren van de coördinerende rol van de centrale besturen, en de mogelijkheid van delegatie van overheidsopdrachten aan het centrale bestuur.

Collega's, wij kunnen ons niet van de mening ontdoen dat deze wijziging geenszins fundamenteel is. Ze rommelt een beetje aan in de marge. En dat is niet alleen onze mening. De Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (Vlabest) betreurt eveneens dat er geen ambitieuzere vernieuwingen worden doorgevoerd, zoals het verplicht instellen van één kerkfabriek per gemeente. Het onderscheid dat plots gemaakt wordt tussen de rooms-katholieke godsdienst en de andere godsdiensten wat betreft de verplichting om al bij twee kerkfabrieken een centraal kerkbestuur op te richten, strookt onzes inziens bovendien niet met het gelijkheidsprincipe. Het excuus dat iets dergelijks voor de andere godsdiensten een "erg complexe oefening" zou zijn, houdt weinig steek: moeilijk gaat ook.

We moeten ook vaststellen dat een aantal aanbevelingen van de voorbereidende werkgroepen niet werden overgenomen, bijvoorbeeld: het niet schrappen van de verplichting voor de kerkraadsleden om ingeschreven te zijn in de gemeente van de gebiedsomschrijving van de parochie, het niet opnemen van een aansprakelijkheidsregeling voor de leden van de bestuursorganen van de besturen van de erediensten, het niet uitwerken van een tuchtprocedure, en het niet verlengen van het mandaat in het centraal bestuur tot zes jaar. Dit is dus allemaal weinig ambitieus.

Collega's, wat voor ons echter het moeilijkst ligt, is het invoeren van een expliciete bepaling dat de gemeente de kerkfabriek niet kan verplichten om de reserves te gebruiken voor investeringen in het kerkgebouw. Dit is onzes inziens veel te expliciet. Het gaat niet op dat de kerkfabriek reserves opbouwt om dan de kosten van eventuele renovaties aan het kerkgebouw af te wentelen op de gemeenschap. Hiervoor dienen bij uitstek eerst de eigen reserves te worden aangesproken. Ook hierin worden we bijgetreden door de VVSG, de voorzitter van de VVSG, Luc Martens, en door Vlabest.

Collega's, er wordt terecht gesteld dat het privaat patrimonium en de reserves van de kerkfabrieken moeten worden beheerd op een zodanige wijze dat ze een zo hoog mogelijk rendement genereren. Maar het doel hiervan moet wel zijn dat deze middelen moeten worden aangewend voor de exploitatie van de kerkfabrieken, zodat de bijdrage van de gemeenten en dus de belastingbetaler beperkt kan worden. Onze fractie heeft dan ook voorgesteld om deze bepaling te schrappen, waardoor steden en gemeenten vrijer en autonomer zouden zijn om te beslissen wat ze willen: de gemeenten die zelf meer willen bijdragen en de kerkfabrieken hun reserves laten houden, kunnen dat immers zonder probleem doen. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat gemeenten werken aan hun eigen gebouwen moeten uitstellen bij gebrek aan middelen maar toch verplicht moeten worden om bij te springen bij het onderhoud van kerkgebouwen, terwijl de kerkfabriek over een reserve beschikt die dan niet mag worden aangesproken. In een dergelijk geval dienen de gemeenten de kans te krijgen om, in overleg met de kerkfabrieken, zelf te beslissen of het al dan niet wijs is om de reserves te gebruiken. Dit moet niet centraal vanuit Brussel worden bepaald, en dat is ook de reden waarom wij een amendement hebben ingediend in deze plenaire vergadering. Het zal straks, voorzitter, ter stemming worden voorgelegd.

Bovendien is het een gemiste kans dat van de hervormingen geen gebruik wordt gemaakt om het in de praktijk mogelijk te maken dat de kerkfabriek en het centrale kerkbestuur de rol van patrimoniumbeheerder ook daadwerkelijk op zich nemen. Patrimonium blijft in het

voorliggende ontwerp van decreet gelijkgeschakeld met financiële middelen, terwijl de kerkcraden uiteraard ook verantwoordelijk zijn voor een heel andere vorm van patrimonium: de kerk met haar kerkschatten, de pastorie, een kapel ergens te velde en ga zo maar door.

In functie van een optimaal beheer is het belangrijk dat de kerkraad met kennis van zaken optreedt, bijvoorbeeld door te voorzien in regelmatig onderhoud, door tijdig restauratiedossiers op te starten, door te voorzien in een goed uitgerust depot voor archief en kunstschatten.

Open Vld is ervan overtuigd dat het onmogelijk is om op het niveau van elke kerkfabriek iemand in de rangen te hebben die op dat vlak voldoende beslagen is. Op het niveau van het centrale kerkbestuur zou het wel mogelijk, wat ons betreft zelfs verplicht moeten zijn dat er iemand zetelt die op de hoogte is van de regelgeving rond Onroerend Erfgoed en die ervoor kan zorgen dat er bijvoorbeeld een draaiboek voor het uitvoeren van onderhoudswerken of een gespreide planning voor de restauratieplannen in de verschillende parochies kan worden opgemaakt. Dat is meer dan ooit nodig, zeker omdat deze Vlaamse Regering ondertussen de onderhoudspremie voor lokale besturen grotendeels heeft afgeschaft en er daardoor een reëel gevaar dreigt om werken uit te stellen of niet tijdig uit te voeren.

Collega's, het ontwerp van decreet stelt in zijn aanhef dat het de bedoeling is antwoorden te vinden op de toenemende ontkerkelijking en de problemen met betrekking tot de overtollige kerkgebouwen die deze evolutie met zich meebrengt. Nergens wordt echter in dit ontwerp ook nog maar een begin gemaakt van een oplossing voor een andere invulling en onderhoud van deze leegstaande kerken, laat staan met een oplossing voor de oplopende financieringskosten ervan.

De conceptnota heeft het voordeel dat ze de discussie heeft opgestart. We moeten echter actie ondernemen om ervoor te zorgen dat het geen lege doos blijft. Zo wordt er bijvoorbeeld geen onderscheid gemaakt tussen beschermde en niet-beschermde kerken, wat voor de herbesteding een wereld van verschil betekent. In beschermde kerken is vaak ook een deel van de inboedel, kunstvoorwerpen of decoratie als patrimonium beschermd. Dit levert natuurlijk problemen op voor de herbesteding of voor medegebruik, wat inhoudt dat de kerk haar functie als religieus gebouw deelt met andere functies. Een kerk kan ook niet zomaar voor van alles en nog wat herbestedd worden. Daar zijn de vorm en de karakteristieken te specifiek voor. Alleen de functionele gedeelten, waaronder het koor, het schip, de zijbeuken en de sacristie, zijn doorgaans herbestedbaar, maar zelfs dan met beperkingen door de hoge muren en dak of onvoldoende lichtinval. Ook inzake brandveiligheid zijn er vaak voorschriften die heel wat vormen van gebruik of bestemming uitsluiten. In navolging van het internationale Burra Charter is mijn fractie er ook van overtuigd dat de beste herbesteding van een monument een nieuwe opdracht is in lijn met de oorspronkelijke functie. Kerken zouden dus het gemakkelijkst herbestedd kunnen worden als religieuze gebouwen, bijvoorbeeld voor de groeiende nieuwe evangelische kerken, of als gebouw voor burgerlijke ceremoniële plechtigheden zoals een huwelijk of een samenlevingscontract.

De minister heeft gesteld dat er in het uitvoeringsbesluit zorg voor zal worden gedragen dat de visies die tot stand moeten komen, er ook daadwerkelijk zouden komen en wil dit koppelen aan de financiering. Uiteraard hebben wij niets tegen dat uitgangspunt, onder voorwaarde dat dit niet voor gevolg zal hebben dat de gemeentebesturen hiervoor zullen mogen opdraaien.

Voorzitter, minister, collega's, hoewel in dit ontwerp een aantal verbeteringen in de marge zijn opgenomen, gaat het voor mijn fractie niet ver genoeg en brengt het geen fundamentele hervorming tot stand. Daarenboven weegt de bepaling rond de onaanraakbaarheid van de reserves van de kerkfabrieken zwaar genoeg door opdat onze fractie dit ontwerp niet zal goedkeuren.

■

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Ik wil even een praktische mededeling doen. Ik wil niemand uit de plenaire vergadering weggagen maar de pauze is gepland tussen 18 en 19 uur. Er wordt u een maaltijd aangeboden in het zelfbedieningsrestaurant. Ik laat dit punt even doorlopen, zodat we het aanschuiven een beetje kunnen spreiden in de tijd.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten – 1553 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 6

Algemene bespreking (*Voortzetting*)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten.

De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, ik wil kort van op de bank iets zeggen over dit ontwerp van decreet. We kunnen in grote mate de intenties die in het ontwerp staan, volgen. Zoals de heer De Meulemeester zegt, is het een aanzet. Minister, ik heb het in de commissie ook al gezegd en ik herhaal het.

Het is een heel voorzichtige aanzet. Er wordt bijvoorbeeld nog altijd niet uitgegaan van een kerkfabriek per gemeente. Er blijven fundamentele verschillen bestaan tussen de verschillende erediensten en zo meer. Het is een stapje vooruit, zoals dat traag gaat met het leven in een land met een grotere religieuze pluraliteit dan ooit tevoren. Tegen dat we er echt mee kunnen omgaan, hebben we blijkbaar vele decennia nodig. Ik stel vast dat we tijd nodig hebben om dat te verteren.

Ik sluit me aan bij het amendement dat de collega's hebben ingediend. Het gaat over de reservevorming of het gebruik van reserves die in kerkfabrieken aanwezig zijn en die de kerkfabrieken al dan niet moeten gebruiken. Vandaag moeten ze ze niet inzetten, de gemeenten kunnen ze daar niet toe verplichten. Het feit dat het opnieuw zo wordt in het ontwerp van decreet, dat feit zelf dat het opnieuw uitgesloten wordt – en we zeggen niet dat het per se moet, er moet geval per geval worden afgewogen – doet nog altijd vermoeden dat deze regering heel erg veel schrik heeft om met de reserves van kerkfabrieken om te gaan.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, mijn fractie zal zich onthouden. We stemmen niet tegen omdat we niet tegendraads willen zijn. Er zitten inderdaad een aantal bestuurlijke verbeteringen in dit ontwerp van decreet zoals de versterking van het lokaal overleg en de verbetering van de rechtszekerheid.

We stemmen eigenlijk ook niet voor om dezelfde reden als de heer Caron en de heer De Meulemeester. Dit ontwerp van decreet luidt eigenlijk geen verandering in ten opzichte van de archaïsch geworden napoleontische wetgeving ter zake waarbij men uitging van een

integraal katholiek land waar het evident was dat de bidplaats in elk dorp – er was er maar één, de katholieke – werd gesubsidieerd. Dat is een deal uit de tijd van Napoleon, ik zal dit nu niet uitleggen, want daarvoor heb ik een half uur nodig, maar het is toch interessant om dat eens na te lezen.

We vinden dat er inderdaad werk moet worden gemaakt van een andere filosofie, dat kerken moeten worden beschouwd als culturele monumenten, dat ze in dien hoofde moeten worden beschermd en dat de voorrangsregeling van katholieke kerken langzaam zou worden afgebouwd. Dat moet niet bruske gebeuren, we moeten niemand op droog zaad zetten en zo meer.

In de culturele bescherming kan men heel ver gaan. Men moet niet per se alleen romaanse en gothische kerken willen beschermen. Ik denk nu aan – en de heer De Meulemeester zal het graag horen – de mooie moderne kerk van Kerselare op de berg boven Oudenaarde. Daar kun je ook snoep kopen om de verkiezingen te winnen, bijvoorbeeld. Het is daar nu een kermis. Ik ging daar altijd met mijn vriendin snoep kopen om te slagen in de examens, vandaar dat ik heel goede herinneringen heb aan de kerk van Kerselare. Het is een prachtig modern bouwwerk, en dat kan ook een cultureel monument zijn.

Ik vind dat hier geen wending wordt gegeven in de meer moderne richting die past bij een pluralistische samenleving.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, ik zal toch nog een korte repliek geven alhoewel ik eigenlijk geen nieuwe fundamentele argumenten heb gehoord ten aanzien van de bespreking in de commissie. Ik dank de heren Kennes en Dehandschutter voor hun analyse en hun steun aan dit ontwerp van decreet.

Ik hoor de opmerkingen vanuit de oppositie die er in eerste instantie op neerkomen dat wordt gezegd dat dit geen fundamentele wijziging is, dat dit geen breuk met het verleden is. Ik heb dat woord niet letterlijk gehoord, maar dit is toch een beetje de kritiek. We hebben van meet af aan gezegd dat we het Eredienstendecreet, dat pas onder de vorige regering tot stand is gekomen en dus heel recent is, niet fundamenteel zouden wijzigen, dat we het niet over een andere boeg zouden gooien. We brengen wel een aantal fundamentele wijzigingen aan die verstrekkend zijn inzake de bevoegdheden van de gemeenten, meer bepaald met betrekking tot de overeenkomsten met de kerkfabrieken. Er komt één aanspreekpunt voor de gemeente. Er is een mogelijkheid voor de gemeente om de budgetten niet goed te keuren, om dus prioriteiten te leggen, om afspraken te maken met dat ene centrale kerkbestuur. We professionaliseren ook de kerkfabrieken en we gaan ervoor zorgen dat een visie wordt ontwikkeld.

Wat de visie betreft, ben ik het eens dat dit niet met zo veel woorden in het ontwerp van decreet staat, dat hebben we ook niet beoogd. Het is de bedoeling dat de visie gekoppeld wordt aan de financiering. Gemeenten waar niet een visie ontstaat in samenspraak met de kerkfabriek over de toekomst van de kerken van de parochies, over de herbestemmingen, de nevenbestemmingen en het hergebruik, die zullen niet in aanmerking komen voor subsidiëring. Dit is een gevolg dat we geven aan de afspraken en de aanbevelingen uit de diverse werkgroepen. Ik kan u zeggen dat dit zal leiden tot een heel andere ontwikkeling op lokaal vlak.

De kritiek op het onterechte onderscheid of de discriminatie in vergelijking met de andere erediensten heb ik in de commissie overvloedig beantwoord. Dit is onjuist. Er is geen discriminatie.

Ten eerste, de organisatorische situatie tussen de katholieke kerk en de andere erediensten is fundamenteel verschillend. Ik heb de cijfers gegeven. Ik wil ze nog even herhalen. We hebben 1789 rooms-katholieke parochies, de anglicaanse eredienst heeft er 7, de islamitische

heeft 24 gemeenschappen, de Israëliëse 6, de Grieks-orthodoxe 12 en de protestantse 42. Bovendien zijn de publiekrechtelijke overheden niet dezelfde. Het is voor de andere erediensten niet per definitie de gemeente, het kan ook de provincie zijn. Dat is een verschillende situatie waar we uiteraard verschillende oplossingen mogen uitwerken. Dat doen we hier dus ook. De kritiek van discriminatie is volstrekt ongegrond. Het zijn andere denominaties, andere overheden, andere organisatorische situaties.

Op het punt met betrekking tot de reserves verschillen we met een aantal oppositieleden fundamenteel van mening. Wij zijn van oordeel dat de activa van de kerkfabrieken optimaal moeten renderen. We staan gemeentebesturen toe om begrotingen niet goed te keuren als dat niet het geval is. Als er slapende activa of slechte beleggingen zijn, kan het gemeentebestuur beslissen om de begroting niet goed te keuren. Dan moet de kerkfabriek haar activa beter beleggen ofwel verkopen en herbeleggen in een beter renderende belegging. We gaan niet mee in de redenering dat men de reserves moet kunnen verkopen om de opbrengst daarvan onmiddellijk te herinvesteren, precies omdat we willen dat die activa bijdragen over jaren heen aan de exploitatiekosten van die kerkfabriek. Men kan activa verkopen, te gelde maken en de opbrengst in één keer aanwenden of misschien over twee of drie jaar gespreid aanwenden. Daarna stijgt die factuur voor de lokale besturen.

Dat is niet onze optie. We zetten een zeer revolutionaire stap. Ik heb dat uitgebreid toegelicht in de commissie. De besturen kunnen weigeren om die begroting goed te keuren omdat de activa niet genoeg belegd zijn. Dat is het spoor dat wij volgen. Dat zal leiden tot verandering.

De herbestemmingen worden natuurlijk niet decretaal geregeld. Dat is geregeld via de aanbevelingen van de werkgroepen. Dit zit op het spoor. Ik durf met een klein beetje trots toch zeggen dat deze regering dit systematisch op gang brengt. Dit loopt in alle bisdommen, er zijn veel dialogen. Dit loopt in alle gemeentebesturen, neem ik aan.

Er moet een visie worden ontwikkeld op de bestaande kerken. Elke stad, elk gemeentebestuur moet dat doen in samenspraak met de kerkelijke overheden. Er zullen kerken verdwijnen. Er zullen kerken herbestemd worden. Er zullen kerken een andere functie krijgen, in het kader van erediensten of iets anders. Dat laat ik open. Er zijn herbestemmingen in functie van kantoren, van huisvesting, van hotels, toeristisch onthaal, concerten, tentoonstellingsruimte, noem maar op. We zijn daar volop mee bezig.

Dat is een ander debat, mijnheer Bouckaert, dan dat over de beschermde kerken. We hebben heel veel beschermde kerken. Ik ben het uiteraard met u eens dat het geen romaanse of gotische kerk moet zijn om beschermd te worden. Er zijn overigens voorbeelden van recente, 20e-eeuwse kerken die beschermd zijn. Er zijn in het verleden misschien wat te veel kerken beschermd die niet uniek zijn en die behoren tot stijlen die al in grote mate beschermd zijn, vaak omwille van de grotere subsidiëringmogelijkheden via Erfgoed.

De beschermingsprocedure is één zaak. Die staat hier volkomen buiten. De herbestemming loopt. Nog eens, dat zal niet leiden tot revolutionaire resultaten, maar er zullen stelselmatig in alle Vlaamse steden en gemeenten oplossingen komen. Steden als Antwerpen en Gent, maar ook andere, zijn daar voorloper in. Ze maken daar goed werk van.

Voor het eerst werkt de kerkelijke overheid daar graag aan mee, en dat gebeurt dus in elk bisdom. Dat gebeurt het best zonder al te veel commotie. Er moet eerst een kerkrechterlijke beslissing zijn. Een parochie opheffen en een kerk desaffacteren zijn kerkrechterlijke beslissingen. We willen dat niet forceren. Dat zou alleen maar leiden tot groot protest, tot grote moeilijkheden. Nu gaat dat geleidelijk. Nu loopt dat op een manier die tot resultaten zal leiden.

Dit vindt u niet met zo veel woorden in de tekst van het ontwerp van decreet, maar wordt in het subsidiebesluit geregeld. Maar in de praktijk loopt het goed, want in de werkgroepen is met alle betrokkenen – met de VVSG, de kerk, de Vlaamse Bouwmeester en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur – overeenkomsten gesloten. En dat is nog veel belangrijker.

De heer Bart Caron: Ik treed u bij wat betreft het tweede punt van de herbestemming van de beschermde en de niet-beschermde kerken, zowel wat het belang als wat de aanpak betreft. Wat de beschermde kerken betreft, is er ook nog een achterstand, en er zijn zware, heel dure dossiers bij. Aan de hand van de nota wordt er over de parochiekerken nagedacht. Ik stel vast dat dit in een aantal gemeenten effect begint te krijgen. Wij moeten daarmee doorgaan. Er is een relatief trage overgang naar het plurale. Sommige godsdiensten worden niet door de gemeente geregeld, omdat zij te klein zijn of omdat er nog veel erkenningen moeten gebeuren. Er gebeuren nog inhaalbewegingen.

Wat de reserves betreft, wil ik vooreerst benadrukken dat ik geen heilige oorlog voer. Ik ben noch vrijzinnig, noch gelovig, noch pro, noch contra. Ik vind dat de katholieke eredienst, zoals de andere erediensten, het verdient om gesubsidieerd te worden. Laat dit duidelijk zijn. Maar ik vind het jammer dat wij onze OCMW's kunnen verplichten om reserves aan te spreken om hun werking te betalen, maar dat wij dat niet aan de kerkfabrieken durven opleggen. U stelt dat het aanwenden van de reserves of het omzetten van het patrimonium in geld ervoor zal zorgen dat de kerkfabrieken inkomsten verliezen. Die bedenking geldt even goed voor het patrimonium van gemeenten en OCMW's. Ik ga ervan uit dat lokale besturen zo verstandig zijn om in volle openheid een goede beslissing te nemen. Vlaanderen moet in dat verband geen beperkingen opleggen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1553/5*)

– *De artikelen 1 tot en met 27 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 28. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1553/6*)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 29 tot en met 77 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 18.21 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 19.12 uur.*

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 28 april 1998 betreffende het Vlaamse integratiebeleid en het decreet van 30 april 2009 tot wijziging van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden
– 1560 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 28 april 1998 betreffende het Vlaamse integratiebeleid en het decreet van 30 april 2009 tot wijziging van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1560/1*)

– *De artikelen 1 tot en met 24 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET betreffende de machtiging tot oprichting van een Vlaamse vereniging voor ICT-personeel
– 1608 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de machtiging tot oprichting van een Vlaamse vereniging voor ICT-personeel.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1608/3*)

– *De artikelen 1 tot en met 6 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid**– 1582 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 7****Algemene bespreking**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Kindt heeft het woord.

Mevrouw Els Kindt: Als uitgangspunt van dit ontwerp van decreet staat het Planlastendecreet met de uitdrukkelijke opdracht om de gemeenten zo ruim mogelijk in het lokale beleid te laten invullen en anderzijds de spelers op het veld, die toch wel de bezorgdheid delen dat hun deeldomein in de toekomst ook nog voldoende aan bod zal komen. Er zijn vier beleidsprioriteiten vastgelegd op het niveau van de gemeente, waarbij we toch enkele bezorgdheden formuleerden, onder andere de sportgekwalficeerde ambtenaar, en het verdwijnen van het aparte sportbeleidsplan.

Op het niveau van de provincie werd het ontwerp van decreet aangepast aan de principes van het witboek. De provincie krijgt zes taken toebedeeld met een beleidsprioriteit gehandicaptensport. We pleiten verder voor permanente dialoog, zodat de transitie in een goede verstandhouding kan verlopen met zo weinig mogelijk problemen voor de betrokken organisaties en instellingen. Of het een goed decreet wordt, hangt absoluut af van de uitvoeringsbesluiten. Daar vragen we heel veel aandacht voor. De verantwoordelijkheid zal heel groot zijn bij de gemeenten en de provincies. Het zal dus belangrijk zijn om in oktober voor de juiste mensen te kiezen.

De voorzitter: Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Voorzitter, minister, collega's, vorig jaar werd het zogenaamde Planslastdecreet goedgekeurd door het Vlaams Parlement. De implementatie van dat decreet impliceerde ook een aanpassing van het huidige 'Sport voor Allen'-decreet. Het voorliggende ontwerp van decreet zorgt ervoor dat de lokale besturen meer autonomie krijgen voor het ontwikkelen en realiseren van hun lokaal sportbeleid. De planlast vermindert, men moet niet meer voldoen aan allerlei betuttelende erkenningvereisten, waardoor de lokale besturen zodoende meer autonomie verwerven om hun lokaal sportbeleid eigenhandig vorm te geven.

De plannen van dit ontwerp van decreet zorgen wel voor veel kritiek binnen de sportwereld en ook de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) en de Vlaamse Sportraad hadden een aantal kritieken die overwegend terug te brengen zijn naar de vrees voor kwaliteitsverlies binnen het lokaal sportbeleid. Hun vrees is zeker niet ongegrond en zelfs begrijpelijk. Onder het huidige decreet moest er een sportgekwalficeerde sportambtenaar zijn, een aparte sportdienst, het afzonderlijk sportbeleidsplan valt weg enzovoort.

Onze fractie draagt een kwaliteitsvol, professioneel sportbeleid hoog in het vaandel, op elk niveau, of dit nu op Vlaams of op lokaal niveau is. Het is dan ook begrijpelijk dat een aantal sportgerelateerde instanties het wegvallen van die erkenningvereisten voor het lokaal sportbeleid opwerpen als een mogelijk gevaar voor een kwaliteitsvol lokaal sportbeleid.

Ik begrijp dat deze stap die Vlaanderen neemt, risico's inhoudt, maar ik wil daar toch bij opmerken dat er een amendement ingediend en goedgekeurd werd om toch de kwaliteit van het lokaal sportbeleid iets meer houvast te bieden. Ik vind dat we deze beslissing moeten durven te nemen als we effectief willen streven naar meer autonomie, vrijheid en lastenverlaging voor onze lokale besturen. De gemeente moet zelf kunnen nagaan, op basis van een kosten-batenanalyse, wat het beste is voor hun gemeente en in hoeverre een afzonderlijke sportdienst of sportfunctionaris hen meer opbrengt dan dat het hun kost. In die

zin is het dan ook een oproep naar onze Vlaamse steden en gemeenten om hun gezond verstand te gebruiken, hun sportwerking voort te zetten en geen mensen te ontslaan die werk leveren met een maatschappelijk meerwaarde.

Ten aanzien van de gemeenten worden nu vier beleidsprioriteiten Sport voor Allen bepaald. Ze ontvangen hiervoor 2,4 euro per inwoner. Collega's, onze fractie vindt dit een goede werking om vooraf beleidsprioriteiten te bepalen en ook inhoudelijk lijken ze voldoende evenwichtig te zijn. In de andere decreten, zoals dat over het lokaal jeugdbeleid, bestaat het gevaar dat er nog bijkomende beleidsprioriteiten opgelegd kunnen worden door de Vlaamse Regering. In dit ontwerp van decreet is dat niet zo en dat steunt onze fractie ten volle. Als je weet dat de Vlaamse gemeenten ongeveer 250 miljoen euro besteden aan hun lokaal sportbeleid, waarvan Vlaanderen 'slechts' 15 miljoen euro subsidieert, dan kan je alleen maar beseffen dat de Vlaamse overheid hier enige terughoudendheid moet vertonen en niet te ver moet gaan in het bepalen van prioriteiten voor de lokale besturen.

De middelenverdeling bij de vier beleidsprioriteiten werd niet in het ontwerp van decreet opgenomen. De discussie hierover wordt hierdoor verschoven van het ontwerp van decreet naar de uitvoeringsbesluiten. Wij betreuren dit. Onze fractie hoopt dan ook dat de sportsector ruim geconsulteerd zal worden bij de totstandkoming van de uitvoeringsbesluiten, maar dat hebt u ook al bevestigd in de commissie. Het lijkt ons zinvol om de bestedingspercentages na twee of drie jaar te evalueren, in functie van de effectiviteit.

In het voorliggend ontwerp van decreet worden zes taken naar voren geschoven voor de provincies, waarvan één als Vlaamse beleidsprioriteit, namelijk het gehandicaptensportbeleid. Voor deze beleidsprioriteit worden de provincies ook gesubsidieerd, met 0,06 euro per inwoner. Onze fractie is enigszins tevreden dat de taakstelling van de provincies inkrimpt, maar deze finetuning mag maar een tussenstap betekenen in de volledige afschaffing van de provincies als tussenbestuur. Zolang de provincies bestaan, kunnen we er ook maar beter mee werken.

Ter afronding kan ik zeggen dat onze fractie dit ontwerp van decreet zal goedkeuren omdat het ontwerp van decreet resulteert in een vermindering van de lasten voor de lokale besturen en in meer autonomie voor de lokale besturen om zelf hun sportbeleid in te kleuren. Onze fractie vindt dat steden en gemeenten krachtige spelers kunnen en moeten zijn, die zelf hun verantwoordelijkheid moeten nemen om een deugdelijk sportbeleid uit te stippelen. De Vlaamse overheid kan een aantal impulsen leveren, maar de grote beslissingen moet men lokaal nemen. Minister, wel moet u aandacht besteden aan een evenwichtige verdeling van de bestedingspercentages voor de beleidsprioriteiten. Wij zullen dit dan ook in het oog houden.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, collega's, ik heb een ambigu gevoel over dit ontwerp van decreet. Er zitten heel positieve dingen in. De sectorale subsidie voor sporten kunnen we enkel toejuichen, dat blijft ook zo. Het is een oefening die de beslissingsbevoegdheid van de lokale besturen versterkt. Er wordt gestreefd naar geïntegreerde plannings. Dat is een uitdaging. Dat kan sport, zeker in gemeenten waar dat nu al vrij sterk aanwezig is in het beleid, nog versterken, doordat sport meer wordt gekoppeld aan andere beleidsdomeinen zoals welzijn, cultuur, jeugd en zelfs enkele ruimtelijke en sociale thematieken in de vorm van buurtsport. Dat zijn interessante uitdagingen, die we ook kunnen volgen.

Toch is er ook ongerustheid, minister, omdat je de instrumenten of de 'middelen', zoals dat heet in het Planlastendecreet, niet meer in sectorale decreten kunt schrijven, zoals de aanwezigheid van een sportfunctionaris. Door de meeste sectoren wordt dat als een heel delicate oefening ervaren. Ik deel die ongerustheid een beetje, omdat het decreet met betrekking tot de sportfunctionarissen en de verplichtingen die erbij horen, jong is. Het is anders dan het openbarebibliotheekwerk, waar je na een heel aantal jaren opbouw de normen

weghaalt omdat er voldoende draagvlak is in de samenleving. Daarover heb ik enige aarzeling. Daarom ben ik blij dat we samen met de meerderheid toch het principe van deskundig personeel, zonder dat te preciseren in exacte voorwaarden, hebben aangehaald.

Ik bekijk het ontwerp van decreet met gemengde gevoelens, aan de ene zijde heel positief en aan de andere zijde twijfel. De prioriteiten staan in het ontwerp van decreet, minister, dat kunnen we wel toejuichen. Merkwaardig is, zoals bij jeugd overigens, dat tijdens de hoorzitting bleek dat niemand vragende partij was voor een nieuw decreet. In dit parlement spreken we zo graag over draagvlak en het middenveld, maar als het middenveld dan zegt dat het geen vragende partij is voor een nieuw decreet, zet Vlaanderen toch door. Uiteraard moet hier het Planlastendecreet worden geïmplementeerd.

Ik zie uitdagingen en kansen, maar ook risico en gevaar, vooral in die gemeenten die vandaag ook al niet in de spits van het sportgebeuren staan. Het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid (ISB), de Vlaamse Sportfederatie (VSF) en uw diensten, minister, hebben de opdracht om de gemeenten die aarzelen, twijfelen, afhaken of nog niet mee zijn, met een paar helpers mee te trekken naar het peloton, opdat ze een lokaal sportbeleid zouden kunnen uitbouwen.

We gaan akkoord met de inhoud en uw beleidsprioriteiten, minister: sportparticipatie, toeleiding, kansengroepen betrekken, clubs ondersteunen. Het accent ligt op de clubwerking als motor van het lokale sportwerk. Die ideeën ondersteunen we volledig. Toch gaan we niet helemaal akkoord met de methode, omdat het onduidelijk is hoe de financiering van die lokale besturen gaat evolueren en hoe het zal gaan met die sportfunctionarissen. Er zijn onzekerheden, ook met betrekking tot die deskundigheid.

Ik geef één voorbeeld. Wij halen alle voorwaarden met betrekking tot de leiding van een sportdienst weg, vanuit het idee dat er geen middelen meer zijn. We stellen geen voorwaarden, laat staan diplomavooraan. Wel stellen wij in het ontwerp van decreet dat we de lokale jeugdsport belangrijk vinden. We stimuleren de gemeenten dus eigenlijk om aan die jeugdtrainers en coördinatoren wel voorwaarden op te leggen qua kwaliteit. Dat is toch merkwaardig. Onze sportdiensten laten alles los, maar wij verwachten wel dat die clubs aan kwaliteitsvereisten voldoen. We zijn niet altijd even consequent.

Ik heb er trouwens geen probleem mee dat wij met betrekking tot de jeugdsport in kwaliteit investeren. Laat dat duidelijk zijn. Ik zeg u dat ik het inhoudelijk eens ben met het ontwerp van decreet.

De minister-president zei een paar uren geleden dat wie betaalt, de voorwaarden stelt. Hij zei letterlijk: “Wie betaalt, bepaalt.” Wel, bij dit ontwerp van decreet betaalt Vlaanderen wel, maar bepaalt het zeer weinig. Ik denk dat we dus niet helemaal op de goede weg zijn.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik ben het ermee eens dat we een aantal zaken op een goede manier moeten aanpakken. Er is echter een groot verschil: ik geloof in het nemen van de verantwoordelijkheid door de gemeenten. Als we nu geen sportverantwoordelijke meer opleggen, heeft dat onder meer te maken met diplomaveren. 285 van de 308 gemeenten hebben ingetekend op de huidige situatie. Ik ben ervan overtuigd dat die 285 gemeenten zich bewust zijn wat de meerwaarde is van een sportverantwoordelijke in hun gemeente. We mogen de vier beleidsprioriteiten bepalen, aangezien we ze betalen. Wie is er beter in staat om te zeggen hoe die doelstellingen moeten worden bereikt dan de sportverantwoordelijke?

Ik haal een voorbeeld aan uit een van mijn andere bevoegdheidsdomeinen. Ik zal de VDAB niet vertellen hoe hij zijn beheersovereenkomst moet uitvoeren. Ik zal zeggen wat hij moet bereiken, maar ik ga ervan uit dat hij zelf bepaalt hoe hij dat doet. Ik geloof dat de gemeenten dat ook zelf kunnen. Ik wil dat ze hun eigen verantwoordelijkheid nemen omdat ik ervan overtuigd ben dat dat haalbaar is, gezien de ervaring die ze hebben. U bent misschien wat

onzeker. Mevrouw Werbrouck heeft gevraagd dat te evalueren. We zullen dat ook doen. We moeten toch ook erkennen dat we vanuit Brussel niet alles moeten opleggen aan de gemeenten.

De heer Bart Caron: Ik had als laatste zin bij dit onderwerp in mijn schrift genoteerd: “Vertrouwen? Bah ja, maar misschien is stimuleren nog beter.” In Vlaanderen leeft de traditie van medebewind: Vlaanderen en de gemeenten bepalen elk een stukje beleid. Die samenhang moeten we stimuleren en dan weer loslaten. Denk aan het Participatiedecreet. Voor duursporten zullen we meer bepalen dan voor een sportdienst omdat het nieuw en jong is. Hopelijk laten we het na een tijdje weer los.

Minister Philippe Muylers: Ik ben het daarmee eens. U hebt er zelf een amendement voor ingediend dat we vanuit de meerderheid mee hebben gesteund. Op die manier hebben we de slinger die volgens u te ver doorsloeg naar een bepaalde richting, bijgesteld. We hebben minstens een signaal gegeven. Daar ben ik het wel mee eens. Maar je kunt de vier beleidsprioriteiten die we opleggen, niet realiseren als je geen deskundigheid hebt. Dat benadrukken we nog eens.

Mijnheer Caron, u moet samen met mij vertrouwen hebben in de gemeenten. Dan zouden we dit ontwerp van decreet samen moeten kunnen goedkeuren.

De heer Bart Caron: Minister, het gebeurt niet vaak dat ik van op het spreekgestoelte zeg dat ik hoop ongelijk te hebben. Ik hoop dat ik ongelijk heb wat mijn ongerustheid betreft over de risico's die met dit ontwerp van decreet worden genomen door het loslaten van een aantal dingen. Ik hoop dat u gelijk krijgt en ikzelf ongelijk. Dat hoop ik uit de grond van mijn hart. Dat wijst op een volwassen relatie tussen Vlaanderen en de lokale besturen.

Heel wat politicologen en bestuurskundigen hebben de voorbije maanden de waarschuwing geuit dat we bij de vertaling van het Planlastendecreet in sectorale decreten moeten vermijden dat de opeenstapeling van beleidsprioriteiten die Vlaanderen aan gemeenten oplegt en waar gemeenten op kunnen intekenen, niet leidt tot een nieuwe vorm van planlast, tot rapportageplichten die groter zijn dan dat het initieel het geval was. Ik hoop dat we dat door de nieuwe prioriteitenregeling zeker vermijden. Bloso heeft wat dat betreft geen vlekkeloze reputatie. Er moet een beleidsomslag gebeuren. Het moet leren die lokale bestuurders te vertrouwen. Daar is het niet zo sterk in. Ik hoop dat dat gebeurt.

Minister, vandaag overheerst mijn ongerustheid. Daarom zullen wij ons onthouden. Ik hoop echter dat ik ongelijk heb.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mijnheer Caron, ik wil om te beginnen even verwijzen naar het debat dat vanmorgen is gevoerd. Deze decreetswijziging met betrekking tot het sportbeleid past in het beleid dat deze regering en deze meerderheid voeren om de planlasten van de gemeenten te verminderen en derhalve binnen de sectoren aan te passen. Wie er vanmorgen niet bij was, zal het misschien niet begrijpen, maar ik wil bij dezen bewijzen, mijnheer Caron, dat wij ook andere teksten kunnen fabriceren. *(Gelach)*

Collega's, de minister stelt in dezen vier beleidsprioriteiten voorop, waar wij ons ten volle in kunnen vinden. Ten eerste: het ondersteunen van de kwalitatieve uitbouw van de sportverenigingen via een doelgericht subsidiebeleid. De doelstelling is hier niet louter subsidiëren, maar ook aansturen.

Ten tweede: het stimuleren van sportverenigingen tot professionalisering. Dat is in het sportlandschap een evolutie die is ingezet, ook door initiatieven uit voorgaand beleid. We wensen die professionalisering nu voort te zetten, omdat goede begeleiding van jonge sporters primordiaal en essentieel is. Er moet een goede basis gevormd worden. Het wordt wel vaker gezegd: de beste trainers moeten bij de jeugd zitten, de toppers kunnen het vanzelf, bij wijze van spreken.

Ten derde: het voeren van een activeringsbeleid met het oog op een levenslange sportparticipatie, via een anders georganiseerd laagdrempelig beweeg- en sportaanbod. Dat is een element dat in het bijzonder door de gemeenten kan en moet worden ingevuld.

Ten vierde: het voeren van een beweeg- en sportbeleid met aandacht voor transversale samenwerking, zodat kansengroepen gelijke kansen krijgen om actief te participeren in sport.

Daarstraks werd ook een debat gevoerd over de provincies. Wij hebben ons in dit verband ook ernstig gebogen over de vraag wat hier nog de rol van de provincies kan zijn. We zijn ervan overtuigd dat wat in dit ontwerp van decreet staat, niet alleen het zoeken is van een invulling voor de provincies. Ik verwijs naar de G-sport, waar je over een groter gebied een aanbod moet verzorgen. Het aanbieden van G-sporten is duidelijk complementair met het grotere geheel dat een provincie is. Dat is een win-winsituatie voor eenieder.

Dit ontwerp van decreet blijft ook opleggen dat als gemeenten gebruik willen maken van Vlaamse middelen, ze er ook mee in moeten investeren. Het is niet alleen Vlaanderen dat zijn portemonnee opentrekt, ook de gemeente moet mee investeren. Het is derhalve ook een teaser opdat men dat beleid zou voeren. Geen beleid, geen centen. En van hen geen centen, van de Vlaamse overheid ook geen centen. De gemeenten moeten dus hun verantwoordelijkheid blijven nemen.

Ook voor de planlasten geldt het evenwicht. Men is op weg naar meer autonomie, en daar zijn wij wel degelijk believers van.

Met dit ontwerp van decreet worden inderdaad een aantal zaken losgelaten, maar ik ga ervan uit dat gemeenten op een kwaliteitsvolle manier werken. We hebben een amendement van de heer Caron aangenomen, waarin we spreken over deskundig personeel. Wij hebben dat erin geschreven, maar ik wil de kantbemerking maken dat wij ervan uitgaan dat een gemeente, wanneer ze een aanwerving doet met de bedoeling een bepaalde doelstelling te bereiken, net als elk ander niveau voor deskundigheid kiest. Je gaat voor de juiste man of vrouw op de juiste plaats. Wij verwachten dan ook dat de gemeenten al die posten zullen bevolken met professionele mensen die van aanpakken weten. Geen enkel bestuur heeft er baat bij om onbekwame mensen aan te duiden.

Dit lijkt me een perfecte stap in de richting die we in verband met het lokaal beleid ten aanzien van verschillende sectoren willen zetten. We zijn dan ook zeer tevreden dat dit met betrekking tot het beleidsdomein Sport op een deftige en snelle wijze zal kunnen worden geïmplementeerd.

De heer Bart Caron: Ik zou de minister en de heer Van Dijk nog een vraag om verduidelijking willen stellen. We hebben het voorbije jaar een echte zoektocht naar provinciale bevoegdheden gehouden. Ik heb dat in een andere context ook al verklaard. Er is geen hechte harmonie tussen de vrijetijdssectoren. Ik beweer niet dat cultuur, jeugd en sport elkaars exacte spiegelbeeld moeten vormen. We kunnen daarover van mening verschillen.

Er is in dit ontwerp van decreet sprake van sportinfrastructuur. Er zou de provincies op dit vlak een specifieke taak worden toebedeeld. Hoe belangrijk is die taak dan? Gaan we er dan van uit dat de Vlaamse overheid geen inspanningen voor zwembaden met banen van 50 meter, voor wielerpistes, voor kunstgrasvelden of voor Finse pistes meer levert? Ik geef mijn voorbeelden van groot naar klein. Is het de bedoeling die verantwoordelijkheid bij de gemeenten en de provincies te leggen? De provinciale taakstelling blijft vrij open. Op zich ben ik daar niet tegen. Die taakstelling is echter met nogal veel flou artistieke omgeven.

Minister Philippe Muylers: We gaan uit van de ene opdracht die de Vlaamse overheid geeft. We vertrekken vanuit de schaal waarop dit nu al gebeurt. Die taak wordt nu al op een behoorlijke wijze uitgevoerd. Die opdracht betreft de gehandicaptensport. De rest moet in provinciale bestuursakkoorden en in overleg met de gemeenten tot stand worden gebracht.

In de provincie van de heer Caron heeft het provinciebestuur alles met betrekking tot turn- en gymnastiekzalen in overleg met de gemeentebesturen enigszins naar zich toegetrokken. Op die manier kan het provinciebestuur nagaan wat waar kan en hoe een goede spreiding tot stand kan komen.

Indien er nood is aan een zwembad met banen van 50 of 100 meter, aan turnzalen of aan gymnastiekzalen, zullen een aantal aspecten het gemeentelijk bestuursniveau overstijgen. Indien het gemeentebestuur van mening is dat dit best op het niveau van het provinciaal bestuur kan worden geregeld, zie ik geen reden om dat niet te doen.

Dat betekent niet dat de Vlaamse overheid niets kan doen. De heer Caron heeft zelf een aantal voorbeelden gegeven. Ik denk dan aan kunstgrasvelden, Finse pistes of nieuwe sportvloeren. Er is zeker een grote nood aan infrastructuur die topsporters in staat stelt hun sport op de juiste manier te beoefenen. Ik heb het daar al vaak met mevrouw Werbrouck over gehad. Dit lijkt me op het eerste zicht geen provinciale opdracht. We moeten nagaan wat op welk bestuursniveau moet gebeuren. Het provinciebestuur kan de coördinerende rol op zich nemen. Dat gebeurt momenteel al.

Het is echter niet de bedoeling dat elke gemeente over een Olympisch zwembad zou beschikken. In dat geval zouden we verkeerd bezig zijn. We moeten afspraken maken. Het kan dan gaan om bovengemeentelijke afspraken tussen vier of meer gemeenten. Indien men vindt dat de provincie een rol kan vervullen, moet het provinciebestuur de uitvoering van die rol in een bestuursakkoord opnemen.

Dat is de filosofie die we in dit ontwerp van decreet hebben neergeschreven. De provincies hebben slechts een beleidsprioriteit, met name met betrekking tot de gehandicaptensport.

De heer Bart Caron: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik ben vooral om een duidelijke formulering bekommerd. Het gaat er natuurlijk niet om bij wijze van spreken overal zwembaden te bouwen. Dat mag ons bespaard blijven. We moeten het mogelijk maken gespecialiseerde bovenlokale sportinfrastructuur te bouwen die een groot gebied bedient en die vaak de kracht van de individuele gemeenten overstijgt.

De taken moeten in de bestuursakkoorden worden verfijnd. De te vervullen rol moet duidelijk complementair zijn bij wat Bloso, de commerciële sportcentra en de gemeentelijke sportinfrastructuur doet.

Ik ben enigszins ongerust. In het verleden is dit beleidsveld relatief open geweest. Ten gevolge van die openheid is niet alles wat is gebeurd even efficiënt en zorgvuldig gebleken. We moeten daar goed over nadenken.

Minister Philippe Muylers: Voor alle duidelijkheid, wij vertrekken vanuit de subsidiariteit. Wij geven de bevoegdheid aan de gemeenten. Wij kunnen vanuit Vlaanderen een aantal andere dingen doen inzake infrastructuur. We kunnen ook hier en daar iets ondersteunen. Ik heb het niet gehad over financiering. Niemand zegt dat de provincie dat dan moet doen. Het kan zijn dat die gewoon een coördinerende rol opneemt zonder financiering.

De heer Bart Caron: Dat mag.

Minister Philippe Muylers: We moeten afwachten hoe die zaken evolueren. In elk geval gaat er geen Vlaams geld voor infrastructuur naar de provincie of naar de gemeenten. Die verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten en bij de provincie zelf. De rol van de provincie is duidelijk omschreven. Alleen met een bestuursakkoord kunnen zij dit element opnemen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Het is niet mijn bedoeling om het debat dat we in de commissie hebben gevoerd hier opnieuw te voeren. Toch wil ik hier kort terugkomen op mijn voornaamste punten van kritiek die ik ook tijdens de bespreking in de commissie naar voren heb gebracht.

Ten eerste is er het principieel standpunt van het Vlaams Belang over de rol van de provincies. Het Vlaams Belang vindt het provinciaal niveau in dit land overbodig en wil bijgevolg de provincies afschaffen. Niet enkel bij dit decreet diende het Vlaams Belang amendementen in, ook bij andere decreten die vandaag ter stemming voorliggen, hebben we gelijkaardige amendementen ingediend. Ik dacht trouwens dat bij de besprekingen over het groenboek en het witboek Interne Staatshervorming en bij de bespreking van het Provinciedecreet gesteld werd dat men bij de rol van de provincies zou streven naar voornamelijk grondgebonden materie. Persoonsgebonden materie zou voortaan niet meer aan de provincies toegewezen worden.

Wij hadden van de N-VA-ministers in het kader van deze thematiek – misschien ten onrechte – meer moed verwacht. De afschaffing van het provinciale niveau op zoveel mogelijk vlakken stond immers ook bij de N-VA hoog op de agenda genoteerd. Maar het heeft blijkbaar niet mogen zijn.

Toch zien we in het voorliggende ontwerp van decreet de rol van de provincie opduiken inzake het invullen van een van de zes aan hen toegewezen aangelegenheden inzake sport. Minister, u begrijpt dat het Vlaams Belang als partij die het provinciale niveau wil afschaffen, hier dan ook bijzonder kritisch tegenover staat. Daarom hebben we de amendementen die we in de commissie hebben ingediend, hier hernomen.

Toch wil ik met nadruk stellen dat dit uiteraard niet wil zeggen dat de opdrachten in verband met de G-sport moeten worden verwaarloosd. Ik vind dat een belangrijke beleidsprioriteit. Ik begrijp dat er heel wat discussie is geweest over het niveau waarop dit beleid moet worden gevoerd. Er zijn besprekingen geweest waarbij bepaalde klemtonen zijn gelegd. Het provinciaal niveau was het niveau dat dit zou moeten uitvoeren. Gezien mijn visie op het provinciale niveau, kan ik me niet vinden in de huidige stand van zaken.

Minister Philippe Muyters: Ik begrijp u. U zult me ook niet horen zeggen dat er aan het provinciaal niveau geen zaken kunnen worden veranderd. In deze specifieke zaak is er de situatie waarin de provincie bestaat. Vandaag is er kennis aanwezig bij de provincie. U weet ook dat we onmogelijk G-sport kunnen aanbieden op een gemeentelijk niveau waarbij eenzelfde aanbod mogelijk is als voor andere sporters.

Ik ben er stellig van overtuigd dat een G-sporter het recht heeft te kiezen welke sport hij of zij wil doen. U wilt dit ook vandaag niet op provinciaal niveau. Hoe zou u dat hebben georganiseerd?

De heer Johan Deckmyn: Daarover kunnen we natuurlijk een heel debat voeren. Het is niet omdat het provinciale niveau bestaat, dat u die zaak moet toewijzen aan dit niveau. Daarnet hebt u gezegd dat er op het vlak van olympische zwembaden en zwembaden in het algemeen toch moet worden gestreefd naar intergemeentelijke samenwerking. U hebt zelf het antwoord gegeven op de vraag die u me stelt. Mijn antwoord is heel duidelijk: u mag de provincies afschaffen. Ik geef u gelijk als u stelt dat er zaken zijn die boven het gemeentelijke niveau uitstijgen. Daarvoor kunnen er intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn, en voor de rest kunnen zaken op Vlaams niveau worden geregeld. Over die kwestie van de provincies hebben we het niet voor de laatste keer gehad, denk ik.

Een volgend kritiekpunt is dat we bij veel Vlaamse steden en gemeenten kritische geluiden horen. Veel Vlaamse gemeenten zijn subsidiemoe, waaronder moet worden begrepen dat ze niet enkel subsidiegestuurd willen werken. In die zin is het jammer dat er in artikel 5, eerste lid, enkel sprake is van “de (...) uitbouw van de sportverenigingen via een doelgericht subsidiebeleid”. Een kwalitatieve ondersteuning van sportverenigingen door sportinfrastructuur gratis ter beschikking te stellen, zou bijvoorbeeld ook een optie kunnen zijn. Dat is dan ook de reden waarom ik artikel 5 wil aanpassen, via een amendement. Voor artikel 11, over de Vlaamse beleidsprioriteiten Sport voor Allen voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie, geldt uiteraard dezelfde redenering.

Minister Philippe Muyters: Ik ben het daar fundamenteel mee oneens. De filosofie is de volgende. Via de gemeenten zorgen we ervoor dat de sportclubs daadwerkelijk subsidies krijgen, maar daarbij kan de gemeente een kwaliteitseis opleggen aan de sportclubs. Die eis zorgt ervoor dat de kwaliteit van de ondersteuning, zeker voor jongeren, er kan zijn via de middelen die deze sportclubs nodig hebben. Het gaat dus niet over subsidiemoeheid, zoals u zegt. Ze krijgen niet de rol van het uitdelen van subsidies. Ze krijgen de rol van het vergroten van de kwaliteit, en dat doet men niet door infrastructuur ter beschikking te stellen.

De heer Johan Deckmyn: Die argumentatie kan ik deels volgen, maar mijn kritiek is vooral gebaseerd op de hoorzitting die we hebben gehouden met de diverse spelers in de sector, en toen was de kritiek van de VVSG striemend. De VVSG was het helemaal niet eens met de visie die u hier naar voren brengt. Goed, het zij zo. In een democratie moeten er meningsverschillen kunnen blijven bestaan.

Een bron van discussie vormt alvast de lokale sportfunctionaris. Door dit ontwerp is er geen verplichting meer om lokale sportbeleidsplannen op te maken, en ook de rol van de sportfunctionaris komt ter discussie te staan. Aan welke diplomavereisten moet die voldoen? Moet er in kleinere gemeenten wel een afzonderlijke sportfunctionaris zijn? Wat is de rol van de gemeentelijke sportfunctionaris als kwaliteitsbewaker? Deze vragen zijn uiteraard belangrijk en worden door de sportwereld fundamenteel anders benaderd dan door de gemeenten. Dat was ook een belangrijke les die we hebben kunnen trekken uit de hoorzitting.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Deckmyn, hebt u er vertrouwen in dat onze gemeenten verstandig genoeg zijn om onze vier doelstellingen alleen met deskundigheid te kunnen bereiken, zeker na de ervaring van 285 van die gemeenten met het werken met een sportfunctionaris, en het amendement dat de heer Caron heeft ingediend en dat door de meeste leden is ondersteund? Ik heb daar vertrouwen in, maar ik zal dat evalueren. Zegt u nu dat dit niet mag, dat Vlaanderen alles moet opleggen, dat we de diplomavereisten moeten opleggen, dat we moeten eisen dat er mensen zijn? Zegt u dat?

De heer Johan Deckmyn: Minister, dat heb ik helemaal niet gezegd. Dat is een retorische truc: zeggen wat ik heb gezegd en dat dan tegenspreken. Dat is suggereren dat ik een bepaald standpunt zou hebben. Ik heb dat niet. Ik heb geluisterd naar de 'actoren', zoals men dat in het jargon zegt. Er was heel duidelijk een verschil in mening tussen aan de ene kant de sportwereld en aan de andere kant de mensen die het beleid moeten voeren. Heb ik vertrouwen in het beleid? Wel, ik zit in de oppositie en zolang men mij niet vraagt om mee te doen aan het beleid, zal ik steeds een gezond wantrouwen hebben ten opzichte van het beleid.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Mijnheer Deckmyn, u luistert naar de lokale actoren. Ik zit ook in de oppositie. Acht u het wegvallen van de verplichting tot de opmaak van een jaarlijks sportbeleidsplan dan zo nefast?

De heer Johan Deckmyn: Collega, u zit lokaal in de oppositie en hier in de meerderheid.

De heer Marc Hendrickx: Ik zit lokaal in de oppositie, net als u.

De heer Johan Deckmyn: Ik weet dat. Maar u was er waarschijnlijk niet bij toen ik in de commissie heel duidelijk heb gezegd dat het feit dat beleidsplannen kunnen wegvallen, en als gevolg van dit ontwerp van decreet zullen wegvallen, zeker geen negatieve zaak is. Planlast is een belangrijk probleem.

De heer Marc Hendrickx: U klaagt dat nu aan, maar u weet evengoed als ik dat de lokale ambtenaren en vrijwilligers die met het sportbeleid bezig zijn dat een overbodige last vinden.

De heer Johan Deckmyn: Daarin wil ik u voor een deel tegenspreken. Ik kwam juist tot een punt dat daarop een antwoord biedt. Ik zei dat de vraag vanuit de sportwereld in de gemeenten anders wordt benaderd. Door het wegvallen van een Vlaamse sturing zal de gemeente zelf keuzes moeten maken. Of dit echt negatief is, daarover kunnen we nog lang

discussiëren. Ik aanvaard gerust dat er kritische invalshoeken mogelijk zijn. Maar het is alvast een feit dat dit onderworpen is aan het subsidiariteitsprincipe. Ik ben volledig voorstander van het subsidiariteitsprincipe. Maar de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) is hierover heel kritisch. Het advies van de SARC over het Sport voor Allen-beleid waarschuwt hiervoor. Over de sportdienst stelt de SARC: “Maar het beleid mag niet blind zijn voor de dreiging die in de nieuw verworven vrijheid schuilt. De economische toestand noopt tot besparingen. Rationaliseren heet dat, waardoor de stap naar een geïntegreerde sportdienst/cultuurdienst/jeugdendienst gauw gezet is.”

Dit kan een antwoord zijn op wat de heer Hendrickx zegt.

De heer Marc Hendrickx: U bekritiseert dat. Maar tezelfdertijd geeft u aan dat de lokale kritiek daarop moet worden gevolgd. Of begrijp ik dat verkeerd?

De heer Johan Deckmyn: Neen, ik heb juist aangegeven dat er een heel verschillende visie is van enerzijds de gemeenten en anderzijds de sportwereld.

Over de sportfunctionarissen is het advies van de SARC zelfs veel scherper: “Terwijl op alle andere terreinen, bij de sportfederaties bijvoorbeeld, heel terecht strenge kwaliteitseisen gelden, hebben gemeentelijke sportfunctionarissen plots afgedaan. Beleidsmakers nemen daarmee een onberekend en onverantwoord risico.”

Ik vind dat een bijzonder treffend citaat. Je ziet hier opnieuw het spanningsveld, de moeilijkheid die er is. Ik lees en hoor dit. Het is mijn taak om dit, als lid van de oppositie, in de commissie en hier in de plenaire vergadering naar voren te brengen.

Ik herhaal nog eens deze bijtende kritiek: men spreekt over “een onberekend en onverantwoord risico”. Wie ben ik om, als lid van de oppositie, niet te luisteren naar iemand van de SARC of de Vlaamse Sportraad, die stelt dat er hier een echt probleem is?

Minister Philippe Muylers: U brengt de citaten vrij goed. Het zijn uiteraard citaten. Maar wij zijn niet naïef. Ik weet ook dat er een risico is. Als morgen een gemeente denkt dat te kunnen doen en die vier stellingen te kunnen bereiken zonder deskundigheid, dan is die gemeente verkeerd bezig. Dan zullen we dat ook zien bij de evaluatie, mijnheer Deckmyn.

Alleen, je kunt ervan uitgaan dat je kinderen niets kunnen, dat je ze niet te veel verantwoordelijkheid moeten geven en dat je ze alles moet zeggen wat ze moeten doen, maar je kunt ook zeggen: dat moet je bereiken, en hoe je dat doet, mag je nu eens zelf bepalen. Ik kies voor het tweede. Ik vind de SARC veel genuanceerder. Ik vind dat geen striemende kritiek. Men zegt heel duidelijk dat we er niet mogen van uitgaan dat het allemaal zomaar zal gebeuren. Daar ga ik niet van uit. We zullen ervoor zorgen, dankzij deskundigheid en ondersteuning, dat dat wel zo is. Is dat niet het geval, dan zullen we dat wel bij de evaluatie zien. Maar het is de moeite waard om verantwoordelijkheid te geven aan de gemeenten en vanuit hun verantwoordelijkheid hun de kans te geven om zelf te kiezen op welke manier ze de doelstellingen bereiken. Die staan vast.

De heer Johan Deckmyn: Minister, het is alvast een feit dat men in de sportwereld niet echt zat te wachten op deze wijziging.

De heer Marc Hendrickx: Collega, u gaat blijkbaar uit van een bepaald wantrouwen ten aanzien van die lokale actoren, terwijl iedereen die daar een beetje mee bezig is, weet dat net op basis van die lokale actoren een sportbeleid, een sportbeleidsplan enzovoort, kunnen worden opgebouwd. Er is bepaalde expertise aanwezig, zelfs tot in de kleinste gemeenten toe.

De heer Johan Deckmyn: Dat noopt me weer tot een reactie natuurlijk. Ik vind het belangrijk wat de collega zegt. Door het feit dat men niet meer verplicht is om een lokaal sportfunctionaris te hebben, zullen bepaalde gemeenten zich alvast niet meer verantwoordelijk voelen om een volwaardig beleid te voeren ten opzichte van sport. Dat leid ik af uit het advies van de SARC. Ik heb dat in de commissie besproken. Ik heb in het begin van mijn uiteenzetting gezegd dat het niet mijn bedoeling is om de debatten uit de commissie

opnieuw te voeren. We hebben dat in de commissie Sport voldoende besproken. U was daar jammer genoeg niet aanwezig. Door de citaten die ik heb gegeven, heb ik daar nu wel voldoende ruchtbaarheid aan gegeven.

Het is alvast een feit dat met het voorliggende ontwerp van decreet er niet echt een garantie is dat er een onafhankelijke sportdienst of een gekwalificeerde sportfunctionaris zal zijn op lokaal vlak. Dat was eigenlijk de kern van mijn betoog.

Ten slotte wil ik het nog kort hebben over de verdoken besparing die in het ontwerp van decreet verscholen ligt. Vroeger bedroeg de subsidiëring 2,3 euro per inwoner. In 2014 zou dit geïndexeerd 2,6 euro geworden zijn. In het ontwerp van decreet dat nu voorligt, blijkt dit te blijven steken op 2,4 euro.

Minister, ik ga even anticiperen op wat u gaat zeggen. Ik weet al wat u gaat zeggen. U probeert u te verdedigen door te stellen dat de totaliteit van het aantal inwoners stijgt en er dus schaalvoordelen zullen spelen. Dat is natuurlijk wel een gemakkelijk trucje om een extra besparingsronde ten koste van de sport te camoufleren. Het Vlaams Belang zal voorliggend ontwerp van decreet niet goedkeuren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Deckmyn, volgens mij heb je een besparing op het moment dat de totale hoeveelheid vermindert, en dat is niet het geval.

De heer Johan Deckmyn: Minister, het ISB was het alvast niet met u eens.

De voorzitter: De heer D'Hulster heeft het woord.

De heer Steve D'Hulster: Voorzitter, ik houd het kort aangezien er al zoveel zinvolle dingen zijn gezegd door voorgaande sprekers en aangezien de bespreking in de commissie vrij uitvoerig is geweest.

Collega's, we kunnen het belang van een goed lokaal sportbeleid moeilijk overschatten. Het is goed voor de gezondheid van onze inwoners en het zorgt vooral voor samenhang. Er zijn heel veel momenten in het leven waar je ongelijk bent, maar wanneer je op een voetbalveld staat, is iedereen gelijk, of je nu minister bent, loketbediende of treinconducteur. Er zijn weinig momenten en plaatsen waar je met zoveel verschillende mensen in contact komt.

Wat de prioriteiten van dit ontwerp van decreet betreft, namelijk zorgen voor deskundige opleidingen, zorgen dat er een laagdrempelig aanbod is en zorgen voor de toegankelijkheid, daar kunnen wij ons volmondig achter scharen. Het is al een paar keer aangehaald dat de voornaamste opdracht van dit ontwerp van decreet wordt ingegeven door het Planlastendecreet. Er is een heel duidelijke opdracht gegeven om wat meer verantwoordelijkheid te leggen bij de gemeenten en bij de lokale actoren. Dat is ook al eens aangekaart.

Dat is natuurlijk een tweesnijdend zwaard. Langs de ene kant zorgt het voor minder administratie, voor minder rompslomp. Gemeenten en verenigingen moeten minder met papieren bezig zijn en meer met sport. Dat kan sowieso een grote opportuniteit zijn. Langs de andere kant is het geven van die verantwoordelijkheid ook een risico. Ik denk dat we er allemaal mogen van uitgaan dat we vertrouwen mogen hebben in onze schepenen, in onze lokale besturen, in onze lokale administraties. Zelfs wanneer we het vertrouwen in die mensen niet hebben, moet men op het vlak van sportbeleid vooral vertrouwen hebben in de kiezer. Ik denk dat er heel weinig facetten zijn die lokaal zo zwaar worden beloofd of afgestraft als een succesvol of falend sportbeleid.

Minister, onze fractie zal dit ontwerp van decreet goedkeuren.

De heer Marc Hendrickx: Ik wou alleen maar zeggen dat ik wat de heer D'Hulster zegt over lokale sportambtenaren, alleen maar volmondig kan beamen. Het zijn mensen die dagelijks in de weer zijn voor mensen die willen participeren aan het sportbeleid.

Minister Philippe Muylers: Ik wil nog twee dingen naar voren brengen. Ten eerste wil ik de commissie Binnenlands Bestuur bedanken die het geheel heeft bekeken, alleen vanuit het perspectief van minder planlasten en de interne staatsvorming. De commissie heeft het ontwerp van decreet op die punten unaniem goedgekeurd.

Ten tweede wil ik iedereen die heeft deelgenomen aan de discussie in de commissie Sport bedanken. Het is een constructieve discussie geweest – zoals meestal het geval is in de commissie Sport. Ik begrijp wel dat niemand er direct op zat te wachten omdat het nog nieuw was, het ‘Sport voor Allen’-decreet. Ik ga er ook van uit, zeker omdat de commissie Binnenlands Bestuur het unaniem heeft goedgekeurd, dat ze achteraf blij zullen zijn met de verantwoordelijkheid die ze krijgen en met het feit dat ze minder planlasten zullen hebben in de toekomst.

De heer Bart Caron: Omdat de minister het twee keer vermeldt, intervenieer ik toch nog één keer. Hij heeft het twee keer over de unanimiteit in de commissie Binnenlands Bestuur, een commissie waar ik deel van uitmaak. Gelet op het feit dat het unaniem was, wil ik de minister erop wijzen dat het de taak was van de commissie om een advies te geven aan de vakcommissie over de vraag of het voorgelegde ontwerp van decreet beantwoordde aan het Planlastendecreet. Het beantwoordt inderdaad aan het Planlastendecreet, wat niet betekent, minister, dat we het met alles in het ontwerp van decreet eens zijn. Het is een nuance, ik weet het, maar ik wil ze alleen maar aanbrengen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1582/6*)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er zijn amendementen op de artikelen 4 en 5. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1582/7*)

De stemmingen over de amendementen en over de artikelen worden aangehouden.

– *De artikelen 6 tot en met 10 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 11. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1582/7*)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 12 tot en met 15 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot schrapping van hoofdstuk 3, dat bestaat uit de artikelen 16 tot en met 21. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1582/7*)

De stemmingen over de artikelen worden aangehouden.

Er is een amendement op het opschrift van hoofdstuk 4, afdeling 1. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1582/7*)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

Er zijn amendementen op de artikelen 22 tot en met 27. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1582/7*)

De stemmingen over de amendementen en over de artikelen worden aangehouden.

Er is een amendement op het opschrift van hoofdstuk 4, afdeling 2. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1582/7*)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

Er zijn amendementen op de artikelen 28 tot en met 34. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1582/7)

De stemmingen over de amendementen en over de artikelen worden aangehouden.

– *De artikelen 35 tot en met 38 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Wilfried Vandaele, Lode Ceyskens, Bart Martens en Robrecht Bothuyne en de dames Tine Eerlingen, Tinne Rombouts en Michèle Hostekint houdende wijziging van diverse bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wat de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreft – 1509 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 5

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heren Wilfried Vandaele, Lode Ceyskens, Bart Martens en Robrecht Bothuyne en de dames Tine Eerlingen, Tinne Rombouts en Michèle Hostekint houdende wijziging van diverse bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wat de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, minister, we hebben dit voorstel van decreet in de commissie uitvoerig kunnen toelichten en bespreken, mijn betoog hier kan dus bijzonder kort zijn.

We weten dat het aantal dossiers dat instroomt bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen veel hoger ligt dan oorspronkelijk gedacht. In het tweede werkjaar hadden we het over 1073 dossiers, terwijl men gerekend had op 300 à 350 dossiers per jaar. Mede om die reden herschrijven we hier vandaag de regeling voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen, want we willen een raad die snel en kwaliteitsvol uitspraken kan doen.

Daarom wijzigen we hier aspecten met betrekking tot bevoegdheden, procedures en werking. Ik noem enkele van de belangrijkste nieuwigheden. De raad kan vergunningverlenende bestuursorganen voortaan de mogelijkheid bieden om vormelijke onregelmatigheden te corrigeren. Men noemt dat de bestuurlijke lus. De raad kan voortaan bemiddelend optreden. Vandaag kan hij enkel vernietigen, straks kan hij ook oplossingsgericht en actief te werk gaan. Er komt een vereenvoudigde behandeling voor beroepen die doelloos of onontvankelijk zijn, of waarvoor de raad niet bevoegd is. Het wordt mogelijk om aanvullende raadsheren aan te stellen. We denken met name aan mensen uit het Milieuhandhavingscollege.

De opmerkingen van de Raad van State hebben we in de commissie uitvoerig kunnen bespreken en zijn ook maximaal verwerkt in het voorstel van decreet. Met wat hier voorligt, zetten we een belangrijke stap in de richting van een beter, sneller en meer kwalitatieve raad.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Voorzitter, in tegenstelling tot de gemiddelde doorlooptijd voor een beroepsdossier bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen zal mijn betoog vandaag kort zijn. Het is niet de bedoeling om hier nog eens een hele klaagzang te houden over alle achterstanden bij de raad. We hebben dat in de commissie al genoegzaam gedaan. We hebben de oorzaken ook in beeld gebracht.

Het is belangrijk dat we met dit voorstel van decreet een onderdeel – en ik zeg wel een onderdeel – van een oplossing gaan bieden. In de eerste plaats geeft het voorstel uitvoering aan een aantal aanbevelingen van de commissie-Sauwens van destijds. Die hebben we hier overigens kamerbreed goedgekeurd. Dit voorstel heeft niet de pretentie alle kwesties rond de werking van de Raad voor Vergunningsbetwistingen op te lossen, maar doet wel een poging om het hoofdstuk in de codex dat de werking van de raad regelt, te vereenvoudigen. We laten de raad meer ruimte om in overleg met de regering via een procedurereglement zijn werking beter te regelen en zo korter op de bal te spelen.

De essentie van dit voorstel van decreet is dat we ruimte maken voor moderne administratieve rechtspraak, en dan bedoel ik vooral de bestuurlijke lus en de bemiddeling. Hiermee geven we de raad ruimte om te differentiëren in zijn uitspraken. Tot nu toe was de enige mogelijke beslissing vernietiging bij vormfouten. Nu kunnen de vormfouten worden hersteld. De raad kan zelfs bemiddelend optreden tussen de partijen.

De heer Vandaele verwees naar de doelloze dossiers die we hier snel van de baan kunnen halen. We laten ook de ruimte om aanvullende raadsheren aan te stellen. We zijn ervan overtuigd dat veel vernieuwingen de werking van de raad vooruithelpen, maar het werk is niet af. CD&V kijkt sterk uit naar een eengemaakt Vlaams bestuursrechtcollege. Dat zou flexibeler kunnen inspelen op de zaken en wisselen tussen verschillende kamers en raadsmanen. Dat kan een versnelling zin waar we allemaal beter van worden.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, op het einde van de vorige legislatuur hebben we de Raad voor Vergunningsbetwistingen met de beste bedoelingen opgericht. De waarheid gebiedt ons wel om te zeggen dat we, wat we zelf doen, niet altijd beter doen. We hebben de raad opgericht om de achterstand bij de Raad van State in te halen, om sneller en beter recht te kunnen spreken. Maar op het moment dat de bevoegdheid overging naar Vlaanderen had de Raad van State zijn stedenbouwkundige contentieux volledig weggewerkt en hebben we het probleem dat daar niet meer bestond, opnieuw gecreëerd met de oprichting van die Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Wij gingen uit van een instroom van 300 tot 350 dossiers per jaar, maar in de praktijk bleken het drie keer meer dossiers te zijn. De personeelsbezetting was ook niet wat wij in het decreet hadden vooropgesteld. In plaats van vijf actieve rechters waren er in de beginjaren maar drie. Het gevolg was een aanzwellend stuwmeer van hangende dossiers. Wij konden dat niet langer aanzien. Zowel de Vlamingen die een vergunning aanvragen als diegenen die een vergunning willen aanvechten, hebben het recht om snelle uitspraken te bekomen. Voor een aantal dossiers waren er doorlooptijden van meer dan twee jaar. Dat was niet langer toerekenbaar.

Ik denk dat wij met de commissie zeer goed werk hebben geleverd. Wij vroegen periodiek een verslag van de werking van de Raad voor Vergunningsbetwistingen en organiseerden gedachtewisselingen, ook met de bevoegde minister. Ik denk dat wij hands-on hebben gereageerd om in dit voorstel van decreet de maatregelen te nemen die de werking van de Raad voor Vergunningsbetwistingen verbeteren en de achterstand laten wegwerken. De Vlaamse Regering had ook al haar steentje bijgedragen, met de aanstelling van een vierde rechter. Dit voorstel van decreet moet ons in staat stellen om voor een doorstart van de Raad voor Vergunningsbetwistingen te zorgen, zodat er sneller en beter recht komt.

Ik zal niet in herhaling vallen. Er wordt een decretale basis gecreëerd voor een procedurereglement. Dat kan ervoor zorgen dat een aantal procedures sneller kunnen worden doorlopen. Ik geef één voorbeeld. Vandaag is het zo dat, als een verzoekende en een verwerende partij overeenkomen om afstand te doen van het geding, de Raad voor Vergunningsbetwistingen bij gebrek aan een procedurereglement toch verplicht is om de ontvankelijkheid van het verzoek tot schorsing of vernietiging te onderzoeken. Dat is

natuurlijk verspilde tijd. De Raad van State kan gewoon akte nemen van de afstandneming van het geding. De Raad voor Vergunningsbetwistingen kon dat niet. De decretale basis is er nu, en die is er ook voor de snellere afhandeling van beroepen die kennelijk niet ontvankelijk zijn of waarvoor de raad niet bevoegd is.

Over de bestuurlijke lus en de procedure van bemiddeling hebben de collega's het ook al gehad. Ik denk dat wij met het voorliggende voorstel van decreet voor het eerst gevolg geven aan de aanbevelingen van de commissie-Sauwens, waarin meer oplossingsgericht recht wordt bepleit. Bemiddelingsprocedures worden ook mogelijk, zodat niet altijd vergunningen of andere beslissingen moeten worden vernietigd en kunnen worden aangepast om te kunnen tegemoetkomen aan soms rechtmatige bekommernissen van belanghebbenden. Wat voorligt, is een prachtig staaltje van goed parlementair werk. Wij hebben goed geluisterd naar de bekommernissen van eenieder. Wij zijn ook niet over één nacht ijs gegaan. Wij hebben op eigen verzoek het advies van de Raad van State gevraagd en zijn niet over één nacht ijs gegaan. Wij zijn aan vrijwel alle opmerkingen van de Raad van State tegemoetgekomen. Nergens is de raad overruled. Alles is netjes vertaald in amendementen, en het geheel moet leiden tot meer oplossingsgerichte, innovatieve rechtspraak. Het moet de Raad voor Vergunningsbetwistingen in staat stellen om meer zaken te doen uitstromen dan te doen instromen, zodat het stuwmeer van hangende dossiers kan worden weggewerkt.

Daarvoor is het nodig dat het overtal aan rechters in het Milieuhandhavingscollege – waar zes rechters een tiental arresten per jaar vellen, en dat in de commissie de best betaalde kaartclub van Vlaanderen wordt genoemd – kan worden ingeschakeld om de Raad voor Vergunningsbetwistingen bij te springen. Zoals de heer Ceysens zei: dit is geen eindpunt. Wij verbeteren de werking van de Raad voor Vergunningsbetwistingen drastisch. Maar uiteraard is het uitkijken naar die algemene Vlaamse bestuursrechtbank, want straks zal de stedenbouwkundige vergunning – waarvan het laatste administratieve beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen terechtkomt – worden geïntegreerd met de milieuvergunning in één omgevingsvergunning. Het laatste administratieve beroep tegen een beslissing over de milieuvergunning zit vandaag nog bij de Raad van State.

Als we werk maken van de omgevingsvergunning en de contentieux die erbij zal komen, moeten we op het moment dat die omgevingsvergunning een feit zal zijn, kunnen terugplooiën op een zeer performante administratieve rechtbank om in laatste aanleg de beroepen tegen de omgevingsvergunning vlot te kunnen afhandelen. Dit is niet het eindpunt, het is een belangrijke stap. We kijken uit naar het ontwerp van decreet tot oprichting van de Vlaamse bestuursrechtbank, waar minister Bourgeois en anderen in de Vlaamse Regering werk van maken.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Dit voorstel van decreet is ingegeven door het spijtige feit dat een administratief rechtscollege, dat speciaal werd opgericht omdat men vond dat de Raad van State te traag werkt, er niet in slaagt vergunningsberoepen vlugger af te handelen. Er is dus zeker een probleem met de rechtsbescherming en de rechtszekerheid omdat veel beroepen niet binnen een redelijke termijn worden afgehandeld. Dit kan men de Raad voor Vergunningsbetwistingen niet verwijten. Een van de redenen voor deze achterstand is het feit dat minister Muylers veel te lang heeft getreuzeld met het goedkeuren van het huishoudelijk reglement van de raad, waardoor deze veel te laat operationeel kon worden.

Dat aan deze achterstand iets moet worden gedaan is duidelijk, en dat het een verbetering is, is een feit. De vraag is echter of dit voorstel de oplossing is. Volgens de Vlaamse Ombudsman is dat in ieder geval niet zo. In zijn aanbeveling naar aanleiding van dit voorstel van decreet zegt de ombudsman ondubbelzinnig: “De huidige versie van het decreet biedt onvoldoende garantie om de onaanvaardbare achterstand doortastend te kunnen aanpakken.”

De ombudsman stelt voor om een achterstandskamer op te richten binnen de raad. De achterstand concentreert zich immers op de dossiers uit de beginperiode van de raad. Ik ben dan ook blij dat de collega's Peeters en Sanctorum het voorstel van de ombudsman hebben overgenomen in hun amendement. Om uitspraken binnen een redelijke termijn te waarborgen is het inderdaad cruciaal dat de achterstand van de eerste twee werkingsjaren van de raad wordt weggewerkt. Hopelijk leidt dit tot de omgevingsfactor die de raad in staat moet stellen de rechtsbescherming en de rechtszekerheid binnen de ruimtelijke ordening mee te garanderen.

Dat veel beroepen niet binnen een redelijke termijn worden afgehandeld, wordt spijtig genoeg nog maar eens bewezen door de smeekebede die we gisteren hebben ontvangen van een beginnende ondernemer die volledig klem zit en failliet dreigt te gaan omdat de redelijke termijn van een jaar na de initiële vergunningsaanvraag in zijn geval ruim zal worden overschreden, en dit geheel in strijd met de door de decreetgever gehuldigde principes. De oprichting van deze zogenaamde achterstandskamer binnen de raad op korte termijn is dus meer dan noodzakelijk.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Gisteren kregen alle commissieleden een e-mail of schrijven met de zoveelste melding, de zoveelste klacht over de slechte werking van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Burgers beklagen zich terecht en vaak over de trage werking van de raad. Aangemoedigd door de idee 'wat we zelf doen, doen we beter', heeft Vlaanderen besloten zelf zijn eigen rechtscolleges op te richten. Ik vraag me af of nog meer juridische niveaus dat is waarop we zitten te wachten.

Een administratief rechtscollege zoals deze raad, dat politiek wordt benoemd en dat dan van de wetgeving een onderhandelingsmaterie maakt in de juridische figuur van de bemiddeling, zal de rechtszekerheid zeker niet verhogen. We moeten die piste goed in het oog houden en een evaluatie van de figuur bemiddeling dringt zich op na verloop van tijd.

Ons amendement bestaat erin dat we gebaseerd op het jaarverslag van de Vlaamse Ombudsdienst, die ons wijst op de onaanvaardbare achterstand bij die raad, gevolg geven aan de aanbevelingen die de ombudsdienst ons zelf heeft verstrekt. De ombudsdienst zegt over deze raad in zijn jaarverslag letterlijk: "Als de oplossing zelf een probleem wordt."

Uit het recente klachtenbeeld in 2012 blijkt dat die achterstand nog steeds bestaat en zich concentreert op een stock van dossiers uit de beginperiode van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

En aan die dossiers is een lage prioriteit gegeven. Over deze dossiers kan nog steeds niet gezegd worden wanneer er een uitspraak zal volgen. Mijns inziens biedt de huidige versie van het voorstel van decreet onvoldoende garanties om de onaanvaardbare achterstand doortastend te kunnen aanpakken.

Met dit amendement geven we gunstig gevolg aan de aanbeveling van de Vlaamse Ombudsdienst van 7 juni 2012, een aanbeveling die alle commissieleden hebben ontvangen. Ons amendement stelt voor om een artikel in te voeren dat zegt: 'Er wordt een tijdelijke achterstandskamer opgericht met als opdracht het wegwerken van de achterstand in de dossiers met een verzoekschrift van vóór 1 september 2011'.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer Huybrechts, dat de raad niet goed werkte, daar hebben wij ons ook in de meerderheid in hoge mate aan geërgerd. We hebben dat ook niet onder stoelen of banken gestoken. De collega's hebben dat ook wel gehoord op de hoorzitting waar de raad zelf aanwezig was.

Over de achterstand kan ik zeggen dat de nieuwe dossiers die vandaag instromen, wel op tijd worden behandeld, dankzij de maatregelen die we eerder hebben genomen, onder meer de benoeming van een vierde rechter. De oude dossiers blijven nog steeds een probleem. Die

achterstand is nog in te halen. Precies daarom denken wij dat dit voorstel van decreet daar een oplossing voor kan bieden. Ik denk aan kortere behandelingstermijnen, aan de mogelijkheid om een beroep te doen op de rechters van het Milieuhandavingscollege.

Mijnheer Peeters en mijnheer Huybrechts hebben het over de ‘achterstandskamer’, zoals de ombudsman dat voorstelt. Wij gaan vanuit de meerderheid niet in op dat voorstel omdat we daar geen decreet voor nodig hebben. Zo’n kamer kan ook vandaag al worden ingesteld door de raad op basis van het reglement van orde. Het is een interne zaak van de raad. We vinden het een beetje met zwaar geschut werken om zo’n occasionele achterstandskamer – die hopelijk maar van korte duur is – decretaal in te stellen. Dat lijkt ons te zwaar. We denken dat de huidige aanpassingen volstaan om tot een snellere afhandeling van de dossiers te komen en om tot voldoende ruimte te komen om de achterstand in te halen.

De heer Lode Ceyskens: Ik zou willen ingaan op de wat de heer Vandaele zegt. Als ik terugkijk naar de commissie Versnelling, dan herinner ik me de Nederlandse spreker die zei dat de dag dat je alles wetgevend moet oplossen, je zeker niet meer gaat versnellen. Dat is dan ook wat we in dit voorstel van decreet niet willen doen: decretaal vastleggen dat die achterstandskamer moet worden geïnstalleerd. Wij bieden het kader waardoor een aantal zaken vlotter en performanter kunnen verlopen, maar voor de rest moet de Raad voor Vergunningsbetwistingen een performant orgaan worden dat zijn werking zelf goed en efficiënt kan organiseren. De raad kan nu ook bijkomende raadsheren aanstellen.

Mijnheer Peeters, ik heb dit ook al in de commissie gezegd: bemiddeling was een van de 76 aanbevelingen uit de commissie-Sauwens. Als ik me niet vergis, dan hebt u die toen mee goedgekeurd.

De heer Dirk Peeters: Ik wil nog even terugkomen op de werking. Het klopt dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen zelf een achterstandskamer kan inrichten. Mijnheer Vandaele, als je ziet welke antwoorden de burgers krijgen van de raad als ze de achterstand aanklagen en als de raad geen gebruik maakt van de mogelijkheid om te versnellen, dan stel ik me toch wel ernstig vragen bij de goede bedoelingen.

We moeten vanuit dit parlement een krachtig signaal durven te geven, desnoods met een aanpassing aan dit voorstel van decreet, om de raad aan te sporen en aan te moedigen die achterstand weg te werken. We hebben die weggewerkt bij de Raad van State en we creëren nu op Vlaams niveau een totaal nieuwe juridische achterstand.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer Peeters, ik denk dat we allemaal voorstander zijn van een krachtig signaal aan de raad, alleen moeten we beseffen dat die raad een zelfstandig orgaan is en dat heeft men ons ook duidelijk gemaakt tijdens de hoorzitting, in niet mis te verstane bewoordingen. Er kan zeker een signaal gegeven worden, en dat moeten we ook zeker doen. Maar, mijnheer Peeters, tenzij u een voorstel van decreet zou maken waarin u de raad verplicht om een achterstandskamer in te richten, wat me zinloos lijkt omdat het occasioneel is, sta je dan even ver. Nu kunnen ze het ook via hun reglement van orde.

De heer Pieter Huybrechts: Ik stel vast dat de meerderheid de opmerking van de ombudsman, die duidelijk heeft gesteld dat de huidige versie van het voorstel van decreet onvoldoende garantie biedt om de onaanvaardbare achterstand doortastend aan te pakken, gewoon wegwuift. Ik vrees, gelet op de smeebede die we gisteren ontvangen hebben, dat dit tot menselijke en sociale drama’s zal leiden.

De heer Lode Ceyskens: Er zijn nog andere smeebedes dan degene die gisteren werd rondgestuurd. In de commissie hebben we een duidelijke lijst gemaakt. Die zaken worden niet weggewuift, we verschillen alleen van mening over de manier waarop we ze moeten aanpakken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1509/4)

– *De artikelen 1 tot en met 11 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot toevoeging aan hoofdstuk 3 van een artikel 11/1. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1509/5)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

– *Artikel 12 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

■

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Paul Delva, Philippe De Coene, Lieven Dehandschutter en Johan Verstreken, de dames Yamila Idrissi en Danielle Godderis-T'Jonck en de heer Bart Caron tot wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk, wat betreft de bewegingen, de vormingsinstellingen en het steunpunt – 1611 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heren Paul Delva, Philippe De Coene, Lieven Dehandschutter en Johan Verstreken, de dames Yamila Idrissi en Danielle Godderis-T'Jonck en de heer Bart Caron tot wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk, wat betreft de bewegingen, de vormingsinstellingen en het steunpunt.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Het voorstel van decreet dat we voorleggen, betreft een wijziging aan het decreet van 2003 over het sociaal-cultureel volwassenenwerk en heeft vooral betrekking op twee werkvormen, de bewegingen en de vormingsinstellingen. De bewegingen kunnen vooralsnog niet worden erkend binnen het huidige decreet en dat brengt heel wat onzekerheden mee, zoals een negatieve eidevaluatie die kan resulteren in een stopzetting van subsidiering. Ook op langere termijn is het soms moeilijk voor bewegingen om te kunnen functioneren bij gebrek aan erkenning. Het is dus een uitdrukkelijke wens van de sector zelf, ondersteund door de Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk (FOV), om bewegingen nu toch te erkennen. We willen dat doen, en dat is een van de redenen dat we dit voorstel van decreet hebben opgesteld. Het gaat over een juridische erkenning, maar het gaat verder dan dat: het is ook een maatschappelijke erkenning voor de belangrijke taak die bewegingen in de samenleving op zich nemen.

Het tweede luik gaat over de vormingsinstellingen. Wij weten dat de grenzen tussen autonome levenssfeer en werk steeds meer vervagen, maar dat geldt ook voor de vormingen. De grens tussen de beroepsgerichte en de niet-beroepsgerichte vormingen is steeds moeilijker te trekken. Het feit dat de opleidingen in het sociaal-cultureel volwassenenwerk voorlopig nooit beroepsgericht mogen zijn, is nefast en niet houdbaar. Wij willen er met ons voorstel van decreet voor zorgen dat beroepsgerichte vorming in beperkte mate niet langer uitgesloten

zou zijn voor de vormingsinstellingen. Wij maken dus een verbreding van het mogelijke aanbod van de vormingsinstellingen mogelijk.

Het is een kort decreet, maar ik denk dat we er twee belangrijke stappen mee zetten naar twee belangrijke werkvormen in onze samenleving, bewegingen en vormingsinstellingen. Een kort maar fijn decreet: wij hopen dan ook op een brede steun tijdens de stemming straks.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Ik zal niet in herhaling vallen. Rond twee aspecten wil ik echter wel nog de aandacht vestigen op een aantal andere elementen.

Mijn eerste opmerking betreft de bewegingen. Door dit voorstel van decreet leidt een negatieve evaluatie niet tot een abrupte stopzetting van de subsidiëring, maar is er een mogelijkheid tot afbouw en zelfs herkansing na twee jaar.

Mijn tweede opmerking gaat over de vormingsinstellingen. De heer Delva heeft de essentie al aangeduid. Wij denken ook dat dit de instelling ertoe zal aanmoedigen om kwaliteitsvolle opleidingen aan te bieden. Op financieel vlak kan dit extra inkomsten opleveren, wat positief is.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, ik heb dit voorstel van decreet graag mee ingediend en gesteund. Het is een voorbeeld van voortschrijdend inzicht, met name het inzicht dat voor de bewegingen de radicaliteit van ‘je hebt wel of geen subsidie als je al dan niet over de lat geraakt’ wat genuanceerd wordt. We moeten erkennen dat, ondanks het feit dat het concept beweging eigenlijk al vergankelijkheid in zich draagt, de sociale bewegingen in Vlaanderen niet zo snel komen en gaan als je soms zou denken. Enige stabiliteit in de werking is dus wenselijk.

De collega's hebben nog andere kleine correcties aangehaald. Het zijn kleine bouwstenen die rust moeten brengen in een cultureel landschap waar veel druk op zit. Uit het Kunstendecreet hebben we geleerd dat je dat landschap met heel veel voorzichtigheid moet bejegenen. Dat is dan ook wat we doen.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Uiteraard steunt sp.a die aanpassingen. Die aanpassingen werken de onzekerheid over de bewegingen weg. Zoals de heer Delva zegt, gebeurt dat op uitdrukkelijke vraag van de bewegingen zelf. Het is een juridische en maatschappelijke erkenning die voor stabiliteit zal zorgen.

Wat de vorming betreft, is het volgens mij belangrijk dat we naar die verbreding gaan.

Wij zullen die wijzingen dus heel graag steunen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1611/1)*

– *De artikelen 1 tot en met 10 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Philippe De Coene, Paul Delva, Lieven Dehandschutter en Bart Caron, mevrouw Yamila Idrissi en de heren Johan Verstreken en Wilfried Vandaele betreffende een actieplan voor de letteren in Vlaanderen – 1327 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van de heren Philippe De Coene, Paul Delva, Lieven Dehandschutter en Bart Caron, mevrouw Yamila Idrissi en de heren Johan Verstreken en Wilfried Vandaele betreffende een actieplan voor de letteren in Vlaanderen.

De bespreking is geopend.

De heer De Coene heeft het woord.

De heer Philippe De Coene: Voorzitter, collega's, ik denk dat ik de mening van de commissie Cultuur vertolk als ik zeg dat we blij zijn dat dit voorstel van resolutie nu ter stemming ligt in de plenaire vergadering van ons parlement.

Enkele jaren geleden hebben we in dit parlement een memorandum ontvangen van het zogenaamde boekenoverleg, het overleg van alles wat te maken heeft met boeken en letteren in Vlaanderen. Op basis van dat memorandum hebben we tijd uitgetrokken om met de betrokken mensen, de betrokken sector en alle collega's een hoorzitting te organiseren, waarbij twaalf punten naar voren werden geschoven. Uiteindelijk heeft dat in samenwerking met die sector geleid tot een voorstel van resolutie dat wij in de commissie hebben besproken, dat ook werd geamendeerd, en – als ik mij niet vergis – door de voltallige commissie mee werd ondersteund.

De boekensector houdt, ondanks moeilijke economische omstandigheden, al bij al, zowel in Vlaanderen als in Nederland, vrij goed stand. Enkele cijfers illustreren dat. In het taalgebied dat Nederland en Vlaanderen omvat, verschijnen er jaarlijks ongeveer 28.000 nieuwe titels. Daarvan richten er 16.000 zich tot een algemeen publiek. 3.000 mensen oefenen een zelfstandige activiteit uit binnen de literaire sector, waarvan 2.600 auteurs uit de diverse genres. Naast die 3.000 mensen met een zelfstandige arbeid, zijn er nog 7.000 werknemers actief in de verschillende componenten van die sector.

Dat maakt dat meer dan tienduizend mensen er rechtstreeks hun job hebben, en daarnaast natuurlijk nog veel meer onrechtstreeks, via onderaanneming en dies meer.

Wat de financiën betreft, spreken we voor Vlaanderen alleen al over een omzet van jaarlijks om en bij de 1,2 miljard euro. Dat is vrij omvangrijk. Desalniettemin is het een sector die ook onder druk staat. Ik wil een aantal knelpunten opnoemen.

Een onderzoek heeft uitgewezen dat de financiële verdiensten van auteurs – het gaat om gemiddelden – weinig rooskleurig zijn. Tal van auteurs kunnen niet leven van de literaire arbeid alleen en zijn dus genoodzaakt om daarnaast andere zaken te doen, wat de kwaliteit van hun werk niet altijd bevordert.

Een tweede aandachtspunt dat ik wil meegeven, is dat de boekhandels, en al zeker de onafhankelijke, het zeer moeilijk hebben om stand te houden. We zien in veel Vlaamse steden dan ook dat onafhankelijke en gespecialiseerde boekhandels er na een zekere tijd mee ophouden en dat het aanbod steeds schraler wordt. Ook daar willen we aandacht voor vragen. We merken overal in Vlaanderen, in gemeenten, in landelijke gebieden, maar zeker ook in de steden, dat de bibliotheken op zoek zijn naar nieuwe strategieën om de toekomst tegemoet te gaan.

Als we de participatiecijfers bekijken, merken we ook dat nog veel mensen spijtig genoeg niet de weg naar het boek vinden en dat in het bijzonder de kwetsbare groepen verstoken blijven van het boek. We moeten daar iets aan doen als we het in Vlaanderen goed menen

met participatie inzake letterenbeleid. Het PISA-onderzoek, dat hier vandaag al een paar keer aan bod is gekomen, wijst uit dat de Vlaamse jongeren leesvaardig zijn, maar minder leesplezier hebben. Of in mensentaal uitgedrukt: ze kunnen zeer goed lezen, maar ze doen het niet graag.

Een laatste aandachtspunt, ook een bedreiging, is dat zowel in de audiovisuele als de geschreven media de aandacht voor het boek daalt. Dat is ook iets waar we rekening mee moeten houden.

Daarom dit voorstel van resolutie, met een aantal aandachtspunten en aanbevelingen, die zich niet alleen richten tot de minister van Cultuur, maar tot de voltallige Vlaamse Regering, en dus ook tot andere vakministers. We willen in de eerste plaats dat het Boekenoverleg, dat intussen enkele jaren bestaat, door de Vlaamse Regering en de verschillende ministers wordt erkend als het officiële aanspreekpunt. De minister van Cultuur heeft dat intussen erkend. Dat is dus zeer bemoedigend.

We zouden ook willen dat er vanuit de Vlaamse Regering impulsen komen om economisch minder rendabele genres in de literatuur te ondersteunen. Ik verwijs naar poëzie en andere. We zouden willen dat er een aantal maatregelen worden genomen om de leesbevordering te doen toenemen, dat het platform van het elektronisch boek wordt ondersteund, dat de positie van de zelfstandige boekhandel op verschillende vlakken wordt ondersteund, dat er vanuit onderwijskringen een toekomstplan komt voor relevante opleidingen met betrekking tot de boekensector.

En, last but not least, zouden we zeer graag hebben dat de Vlaamse Gemeenschap de kandidatuur van Vlaanderen indient als gastland op de internationale boekenbeurs, de Frankfurter Buchmesse, en als het kan vanaf 2016. Ook daarover hebben we eerder in de plenaire vergadering al een kort debat gehad, naar aanleiding van een actuele vraag. De minister heeft daar een tegemoetkoming gedaan, en daarom willen we dat even concretiseren en vragen om alles in het werk te stellen om vanaf 2016 die kandidatuur te kunnen realiseren.

We zijn met een aantal leden van de commissie destijds – weliswaar op eigen kosten – naar de Frankfurter Buchmesse geweest. De minister was daar ook. We hebben toen gezien dat een relatief klein taal- en cultuurgebied, namelijk IJsland, toen gastland was. Als je ziet wat de impact en de return is van dergelijke initiatieven, moet ons taalgebied, al dan niet in samenwerking met Nederland, er zeker in slagen om dat te doen, wetende dat je op dat vlak een enorme positieve return krijgt voor het gehele letterenbedrijf.

Dan zijn er nog een aantal verzuchtingen, waarvan we vragen dat de Vlaamse Gemeenschap ze opneemt ten opzichte van het federale bevoegdheidsniveau, met name het pleidooi voor een billijke leenvergoeding, het pleidooi voor een verlaging van het btw-tarief voor elektronische cultuur- en informatieproducten en, last but not least, een actualisering van het auteursrecht in een digitale omgeving.

Dat is het in een notendop. Ik wil niet meer van ieders tijd in beslag nemen. Het is echter van belang dat dit signaal wordt gegeven. Het gaat daarbij niet enkel om de Vlaamse Gemeenschap, maar om iedereen 'to whom it may concern'.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, we weten allemaal dat de boekensector het momenteel niet gemakkelijk heeft. De knelpunten in de sector zijn groot en uiteenlopend. De sneller gaande digitalisering van onze maatschappij is hier uiteraard niet vreemd aan.

Wie pakweg twintig jaar geleden informatie nodig had, ging naar de bibliotheek, ontleende een boek en nam een paar kopieën of kocht in de boekhandel de nodige werken. Op dit ogenblik is heel wat informatie online beschikbaar. Op zich is dit een pluspunt. Het is echter ook een probleem voor de boekensector en voor de gebruikers die informatie zoeken. De kwaliteit en de relevantie van de informatie is niet steeds duidelijk. De vraag is wat relevant,

correct en waarheidsgetrouw is. Het wordt voor de lezer en de gebruiker steeds moeilijker door de bomen het bos nog te zien.

De bibliotheken beraden zich dan ook terecht over de nieuwe rol die zij in deze snel veranderende maatschappij kunnen, willen of moeten spelen en over de betekenis die ze voor trouwe, maar ook voor toevallige bezoekers kunnen hebben. De digitalisering van informatie zorgt ervoor dat de bibliotheek haar rol moet herbekijken. De bibliotheek moet van de poortwachtersfunctie naar een nieuwe taak overschakelen. De specialisatie in bepaalde domeinen kan op die manier van belang worden.

De bibliotheek moet een referentiepunt of een kwaliteitswaarborg vormen. De nieuwe bibliotheek zal meer zijn dan een opslagplaats van boeken of een boekerij, zoals ze vroeger wel eens werd genoemd.

Ondanks veel inspanningen van alle medewerkers met betrekking tot de kwaliteit van het aanbod en van de dienstverlening, hebben ook de boekhandels, in het bijzonder de zelfstandige boekhandels, het moeilijk om overeind te blijven. De eenzijdige prijsconcurrentie, het stijgende aandeel van bestsellers en de groei van het buitenlands internetaanbod vormen hierbij belangrijke factoren.

De heer De Coene heeft al vermeld dat we daarnaast in ons voorstel van resolutie ook aandacht voor de participatiecijfers hebben. Heel wat mensen vinden hun weg naar boeken niet meer of nog niet. Dit geldt vooral voor de sociaal zwakkere groepen. Met dit voorstel van resolutie vragen we de Vlaamse Regering dan ook een aantal maatregelen te nemen om de sector de nodige zuurstof te geven.

Het probleem is dat de Vlaamse overheid heel wat van die maatregelen ten voordele van de auteurs en van de sector niet kan nemen: de federale overheid moet dit allemaal regelen. Vlaanderen beschikt nog niet over alle sleutels om de prangendste problemen op te lossen. Het kunstenaarsstatuut, het auteursrecht, het prijzenbeleid en dergelijke behoren allemaal nog tot de federale bevoegdheden.

Wie met een dergelijke situatie wordt geconfronteerd, kan uiteraard moeilijk een coherent beleid voeren. Om die reden vragen we als N-VA, naast de punten die hoofdindieners al heeft opgesomd, uitdrukkelijk de aandacht voor zeven aangelegenheden waarover de Vlaamse Regering met de federale overheid in dialoog zou moeten treden.

Ten eerste, het statuut van de kunstenaar zou aan de behoeften van scheppende kunstenaars moeten worden aangepast.

Ten tweede, de wettelijke licentie voor het leenrecht zou moeten worden beperkt. Dit zou met een billijke leenvergoeding moeten worden gecombineerd.

Ten derde, het auteursrecht moet worden geactualiseerd. Er moet aandacht zijn voor de bescherming van de rechten van auteurs, uitgevers en gebruikers in een digitale omgeving.

Ten vierde, om een pluriform aanbod en een brede beschikbaarheid van boeken mee mogelijk te maken, moet er een gereguleerde boekenprijs komen.

Ten vijfde, er moet een verlaagd btw-tarief voor elektronische cultuur- en informatieproducten komen.

Ten zesde, er moet een tax shelter komen voor de ondersteuning van belangrijke culturele boekprojecten en voor informatie-investeringen in de boekhandels.

Ten zevende, er moet een conserverings- en preservatiebeleid voor digitale en analoge materialen komen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens: Voorzitter, dat het Vlaams Belang niet bij de ondertekenaars van het voorstel van resolutie staat vermeld, betekent niet dat wij de letteren geen warm hart

toedragen. Ik wil integendeel in dit verband naar het verslag van de commissiebesprekingen verwijzen.

De heer Caron heeft toen verklaard dat hij betreurt dat het niet gelukt is het voorstel van resolutie door leden van de meerderheid en van de oppositie te laten ondertekenen. Er bestaat immers een brede consensus over de nood aan stimulerende initiatieven.

Dus, wie het voorstel van resolutie leest en daaruit weliswaar onterecht zou concluderen dat het Vlaams Belang dit voorstel van resolutie niet zou steunen omdat we niet bij de ondertekenaars staan, kan ik enkel zeggen dat wij eenvoudigweg niet werden gevraagd om die brede consensus te onderschrijven en dus om het voorstel van resolutie mee in te dienen. Niettemin wil ik benadrukken dat het Vlaams Belang de boekensector, die inderdaad voor heel wat uitdagingen staat, wel degelijk ondersteunt. Wij erkennen het boek, zowel het fysieke als het elektronische boek als een belangrijk maatschappelijk element, zowel ter lering als ter vermaak.

Wij onderstrepen expliciet het belang van boeken en letteren in onze kennismaatschappij en wij wijzen eveneens op hun grote culturele en economische waarde. Wij rekenen er dan ook op dat dit voorstel van resolutie ertoe kan bijdragen om in Vlaanderen tot een volwaardig letterenbeleid te komen. Het boek en de boekensector krijgen alvast onze volledige steun. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Om alle misverstanden te vermijden, zal ik kort toelichten waarom Open Vld het voorstel van resolutie niet mee ondertekend heeft en waarom onze partij zich zal onthouden bij de stemming.

Wij hebben de kans gekregen om dit voorstel van resolutie mee te ondertekenen. In het belang van de sector hadden we dat natuurlijk graag gedaan. Op onze vraag om de gereguleerde boekenprijs te schrappen uit de voorwaardenscheppende maatregelen op federaal niveau, kon niet worden ingegaan door de meerderheidspartijen. Voor onze partij is dat niet aanvaardbaar omdat wij van mening zijn dat die vaste boekenprijs ongetwijfeld zal leiden tot een algemene prijsstijging en dus geen volledige oplossing zal bieden voor de vershraling van het aanbod, noch voor het behoud van een fijnmazig netwerk van boekenhandelaars.

Behalve dat feit, menen wij wel dat het voorstel van resolutie veelzijdig is en dat het oog heeft voor zowel een algemeen als een specifiek letteren- en boekenbeleid. Het voorstel van resolutie is bijzonder breed en geeft een antwoord op bepaalde noden van de sector. We missen echter een aantal punten in het voorstel van resolutie. Een van die punten is het bevorderen van het cultureel ondernemerschap. Initiatieven om culturele ondernemersvaardigheden te bevorderen, zijn immers van enorm belang voor de verdere professionalisering van de sector. Verder ontbreken ook aanbevelingen voor een offensiever Vlaams internationaal cultuurbeleid. Zo is het paradoxaal om vast te stellen dat Vlaanderen en Nederland geen gezamenlijke boekenmarkt hebben. Ondanks de instrumenten die voorhanden zijn, is er op het terrein weinig uitwisselingsamenwerking. Een evaluatie van de bestaande instrumenten is nodig.

We zijn wel tevreden dat de meerderheidsfracties het instrument van de tax shelter meer en meer genegen zijn. Blijkbaar is het niet zonder effect gebleven dat Open Vld daar stelselmatig op blijven hameren is waardoor het nu ook is opgenomen in dit voorstel van resolutie.

We vinden het jammer – en dan verwijs ik naar het begin van mijn betoog – dat bijvoorbeeld de gereguleerde boekenprijs in het voorstel van resolutie is blijven staan. Daarom zullen we dit voorstel niet steunen en ons onthouden bij de stemming.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Wij steunen dit voorstel van resolutie. Aan de collega van Open Vld wil ik zeggen dat de laatste kritiek op het gebrek aan internationaal karakter van ons boekenvak en van onze boekenmarkt naar mijn bescheiden mening onterecht is. Er gebeuren vanuit Vlaanderen veel inspanningen. Ik denk dan aan de Nederlandse Taalunie, aan de samenwerking tussen de Fondsen voor de Letteren om de Vlaams-Nederlandse samenwerking te bevorderen. In het verleden zijn we ook vaak samen naar buitenlandse boekenbeurzen gegaan. Er is veel extra geld ingezet in het Fonds voor de Letteren voor vertaalwerk van Vlaamse auteurs. We hebben dat live kunnen zien in de Frankfurter Buchmesse. Het kan altijd meer en beter. We zijn dan ook kandidaat om in 2016 gastland te zijn op diezelfde Frankfurter Buchmesse.

Ik deel uw zorg dat we met onze Nederlandstalige literatuur in een middelgroot taalgebied in de wereld toch heel internationaal moeten werken. We doen dat met alle middelen die we hebben.

Uw kritiek zou zeker gelden in het Nederlandse parlement, want daar sluit men zich op en kijkt men veel liever naar de eigen navel dan wij dat doen.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Voorzitter, ik wil me aansluiten bij een aantal van de vorige sprekers. Aan Open Vld wil ik zeggen dat ook wij voor die tax shelter zijn. Samen met u en anderen hebben wij die destijds in de filmsector op de agenda geplaatst. Het is goed dat zoiets ook mogelijk is voor de creatieve sector, voor de letteren. Uiteindelijk is dit voorstel van resolutie echter tot stand gekomen met elf organisaties. Op het boekenoverleg van 21 oktober 2010 hebben zij twaalf actienota's voorgelegd aan de commissie. Dat is besproken. Heel wat beleidslijnen komen daarin aan bod. De Nederlandse Taalunie ondersteunt dit sterk. Zoals de heer Caron zei: in Nederland kijkt men vol bewondering naar het voorstel van resolutie dat hier voorligt. Het is zeker een stap voorwaarts. Bij dezen roep ik u op om toch nog voor te stemmen. Uw liberale collega's in Nederland hebben me immers toevertrouwd dat, mochten ze een dergelijk voorstel voorgelegd krijgen, ze dat zeker zouden steunen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Mijnheer Verstreken, de minister, die in de diverse vorige beleidsbrieven heeft gesteld dat ze werk zou maken van die tax shelter, heeft tot nu toe geen contact opgenomen met haar federale collega's om te bekijken welke de mogelijkheden zijn voor die alternatieve financiering. Daarmee wil ik u toch even op uw verantwoordelijkheden als meerderheidspartij wijzen: u moet daar federaal mee voor ijveren en pleiten.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Mijnheer De Gucht, wat die tax shelter betreft, dit is precies opgenomen in het voorstel van resolutie om de minister aan te moedigen contact op te nemen met haar federale collega.

Wat het voorstel van resolutie betreft, sluit ik me heel graag aan bij de woorden van de heer De Coene.

De voorzitter: De heer De Coene heeft het woord.

De heer Philippe De Coene: Net als de heer Verstreken wil ik een ultieme oproep doen om dit voorstel toch unaniem goed te keuren. Mevrouw De Ridder, ik kan uw argumentatie over de vaste boekenprijs begrijpen. Dat is inderdaad een politiek discussiepunt. Een meerderheid in de commissie vond dat we dat wel moesten vragen aan de federale overheid. Het zou wat jammer zijn, mocht dit ene element, binnen een van die elf punten, voor u zo zwaar wegen dat u zich onthoudt.

Dan is er het punt van de tax shelter. Mevrouw Idrissi zegt het terecht: indien het zo zou zijn dat de minister, of de Vlaamse Regering in haar geheel, te weinig ondernemingsdrang heeft

gehad, dan is dat voorstel van resolutie net een extra aansporing om er meer werk van te maken. Dat is een reden temeer om u aan te sluiten.

Wat het gebrek aan ondernemerschap betreft, wijs ik erop dat dit voorstel, zoals al ik zei bij de toelichting, met de hele letterensector tot stand is gekomen. Dat zijn niet alleen de auteurs, de scheppende kunstenaars, de creatieven, maar dat is ook die sterke economische component. Ik herinner me dat we hebben gesproken met uitgevers, drukkers, vertegenwoordigers en rechtenhouders. Zij hebben mee de pen vastgehouden. Dat zijn de mensen die bezig zijn met de economische activiteit in Vlaanderen op het vlak van letteren en boeken, en zij herkennen zich daarin.

Laat er geen twijfel over bestaan dat ik respect heb voor uw kritiek, maar ik heb die niet gehoord tijdens de besprekingen in de commissie, en we hebben daar meer dan één bespreking aan gewijd.

Ik deel volstrekt uw zorg over een gemeenschappelijke strategie in het buitenland, maar als u het jongste verslag van het Vlaams Fonds voor de Letteren leest, dan zult u zien dat zij erkennen dat dit voorstel van resolutie helpt bij het tot stand komen van wat u ter zake wilt.

Wij hebben het geconcentreerd in onder meer de aanwezigheid op de Frankfurter Buchmesse, toch het wereldgebeuren van het boek. Mochten we dat als Vlamingen kunnen doen, dan hebben we een enorme stap vooruit gezet. Misschien is die stap niet zonder risico, er zijn ook financiële zaken mee gemoeid. Maar we moeten die stap zetten, omwille van het culturele, omwille van de versterking van ons taalgebied, omwille van het economische en van het ondernemerschap waarop u alludeert. Maak dus van uw hart een steen en ondersteun het voorstel van resolutie.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Mijnheer De Coene, geen probleem: haal de vaste boekenprijs eruit en wij ondertekenen onmiddellijk.

U zegt dat de tax shelter een ondersteuning is. Mevrouw De Ridder heeft gezegd dat wij meer en meer het gevoel hebben dat de meerderheidspartijen in het Vlaams Parlement dit idee genegen zijn. Er zijn ook andere mogelijkheden bij alternatieve financiering. Wij hebben het gevoel dat bepaalde fracties van de meerderheid dat ook genegen zijn. Wij hopen alleen dat jullie dat ook in daden omzetten. Dat is nu eenmaal wat een meerderheid moet doen. Als oppositie dienen wij zaken aan te reiken en, als het mogelijk is, jullie mee te krijgen in een verhaal. Wij hebben dat al verschillende malen gedaan als het gaat over de tax shelter en de alternatieve financiering. Wij hopen dat jullie meestappen in dat verhaal. Jullie doen dat nu langzaamaan. Alleen moeten jullie dat ook in daden omzetten.

Mevrouw De Ridder heeft ook meerdere keren gezegd dat dit een goed voorstel van resolutie is. Alleen vragen wij om die vaste boekenprijs, waar wij enorme reserves bij hebben, of neen, waar wij ronduit tegen zijn, te laten vallen. Dan hebben wij totaal geen probleem om dat mee te ondersteunen.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, ik sluit mij aan bij de woorden van de heren De Coene en Dehandschutter over de waarde en de inhoud van de resolutie. Ik hoop dat zij toch nog breed kan gedragen worden. Ik begrijp dat voor Open Vld de vaste boekenprijs een obstakel zou kunnen zijn. Maar anderzijds: ieder zijn rol. Mijnheer De Gucht, u zegt dat u aan de minister al een hele tijd vraagt om aan te dringen op de federale invoering van een ruimere tax shelter. Nu vraagt het parlement dat aan de minister. Wij zetten dat zwart op wit in onze tekst. Wij dwingen haar om die stap te zetten. Ik weet dat u daar een fervente voorstander van bent. Wel, reden te meer om uw schouders te zetten onder dit interessante voorstel van resolutie.

Collega's, ik wil toch ook even benadrukken dat er niet alleen de inhoud is van het voorstel van resolutie. Er is ook het hele traject dat werd afgelegd. Het is niet alleen een breed en diepgaand voorstel van resolutie, het is ook een voorstel dat tot stand is gekomen in

samenwerking met de sector, na hoorzittingen, na een memorandum, na talloze fasen. Ik hecht er heel veel belang aan. Vandaar nog eens een oproep om te proberen om deze interessante tekst zo breed mogelijk te steunen.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Collega's, in de beleidsbrieven heeft minister Schauvliege zwart op wit geschreven dat zij wil pleiten voor de tax shelter. De realiteit is dat ze het tot op vandaag nog niet heeft gedaan. Het idee van 'zwart op wit' heeft toch een andere betekenis binnen deze meerderheid dan binnen het spreekwoord.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw Karin Brouwers, de heer Jan Roegiers, mevrouw Lies Jans, de heren Dirk de Kort en Steve D'Hulster en de dames Tine Eerlingen en Griet Smaers betreffende het in opmaak zijnde Mobiliteitsplan Vlaanderen

– 1601 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 4

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van mevrouw Karin Brouwers, de heer Jan Roegiers, mevrouw Lies Jans, de heren Dirk de Kort en Steve D'Hulster en de dames Tine Eerlingen en Griet Smaers betreffende het in opmaak zijnde Mobiliteitsplan Vlaanderen.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Voorzitter, ik dacht dat er eerst een verslag zou zijn.

De voorzitter: Neen, dat is niet vooraf gevraagd.

Mevrouw Karin Brouwers: Voorzitter, ik zal, gezien het gevorderde uur, heel kort zijn. Wij hebben al in januari 2012 in onze commissie een toelichting gekregen over het informatief gedeelte voor het nieuwe Mobiliteitsplan Vlaanderen, dat de regering aan het opmaken is. Dat informatieve gedeelte bevat heel veel cijfergegevens en informatie over hoe het met het afgelopen Mobiliteitsplan Vlaanderen is gegaan.

Een echte goede evaluatie zat daar spijtig genoeg niet in, maar we hebben dan toch getracht om met de collega's van de meerderheid een voorstel van resolutie klaar te stomen waarin we gewoon een aantal speerpunten naar voren wensen te brengen. Een dergelijk mobiliteitsplan is natuurlijk een heel breed plan, het zal uit tientallen misschien wel honderden bladzijden bestaan.

In ons voorstel van resolutie wilden we eerst vijf puntjes opnemen, maar het zijn er uiteindelijk elf geworden. Ik ga die niet allemaal opsommen. Om u een idee te geven waarom het echt over speerpunten gaat, wil ik toch een paar punten opnoemen die we vanuit de meerderheid zeer belangrijk vinden en die zouden moeten terug te vinden zijn in het Mobiliteitsplan Vlaanderen dat er aankomt tegen het einde van het jaar. Een eerste punt ten aanzien van verkeersveiligheidsbeleid waar het Vlaams Parlement voor wil pleiten, is de 'vision zero', namelijk streven naar nul dodelijke verkeersslachtoffers. Dat is de focus, daar zouden we moeten van uitgaan. We willen meer inzetten op technologie en intelligente verkeerssystemen. De fiets moet een heel belangrijke plaats krijgen in dit plan. We pleiten voor een totaalvisie fiets omdat ongeveer de helft van onze verplaatsingen minder dan 5 kilometer bedragen. Er is dus nog een enorm potentieel voor de fiets. Daar hebben we heel

veel aandacht aan besteed. Het knooppuntenverhaal komt terug. We pleiten ook voor een mentaliteitswijziging. Iets wat onderbelicht is en weinig aan bod komt in het Vlaams Parlement is de problematiek van vervoersarmoede. Daar gaat ook aandacht naartoe.

Voorzitter, er zijn nog punten, maar ik zie dat de collega's binnenstromen voor de stemmingen. Ik moet me daar wel niet door laten afleiden, maar misschien willen ook andere mensen nog iets zeggen. Ik hoop dat dit voorstel van resolutie met een grote meerderheid kan worden goedgekeurd, want we moeten ons wel haasten. De regering heeft ondertussen niet stilgezeten en is volop bezig met het uitwerken van haar visie in teksten en haar missie te bepalen. Het wordt dus echt wel tijd dat het parlement een standpunt inneemt, want anders zullen onze speerpunten misschien te weinig meegenomen worden in het plan dat de Vlaamse Regering zal opstellen.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij de korte uiteenzetting van mevrouw Brouwers. Ik had voor mezelf een lijstje opgemaakt van wat de prioriteiten in deze elf zaken zijn volgens onze fractie, maar mevrouw Brouwers heeft het gras voor mijn voeten weggemaaid. Blijkbaar zijn de prioriteiten voor de CD&V-fractie dezelfde als de onze: 'vision zero', fietsbeleid, de 'mental shift', de mentaliteitswijziging bij het voertuiggebruik en de vervoersarmoede. Het spreekt voor zich dat dit voorstel van resolutie een goede parlementaire oefening is geweest. We hebben het ontwerp van het informatieve deel van het Mobiliteitsplan gekregen en zoals het hoort, heeft het parlement een aantal prioriteiten naar voren geschoven, en die hebben we in een voorstel van resolutie gegoten.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, het is goed om te benadrukken dat dit een zeer goede werkwijze is waarbij we na het informatieve deel van het Mobiliteitsplan Vlaanderen met de meerderheid in het parlement een aantal krachtlijnen willen meegeven waar zeker rekening mee moet worden gehouden in het richtinggevende deel.

Ter aanvulling van de accenten die door de heer Roegiers en mevrouw Brouwers zijn gelegd, wil ik erop wijzen dat er naast het personenvervoer zeker ook belangrijke aandacht moet zijn voor het goederenvervoer waarbij we ernaar willen streven dat de binnenvaart verdere ontplooiingskansen krijgt en dat we zeker vanuit Vlaanderen aandacht moeten besteden aan het tot nu toe federale spoorbeleid. Dat moeten we zeker inpassen in onze visie op het goederenvervoer. Naast het personenvervoer zijn natuurlijk ook de comodaliteit en de verkeersveiligheid belangrijke aandachtspunten, maar die zijn al aangehaald.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, ik wil kort ons amendement toelichten. We stellen voor om het STOP-beginsel (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Personenwagen) onverkort aan te houden als uitgangspunt voor het Vlaams mobiliteitsbeleid. We stellen voor het STOP-principe opnieuw in te voeren in deze tekst.

Waarom? Het STOP-principe zoals opgenomen in het vorige Mobiliteitsplan en in het Mobiliteitsdecreet geeft aan dat het Vlaams beleid duidelijk kiest voor een modale verschuiving naar meer verplaatsingen te voet, met de fiets en met het openbaar vervoer. Om te komen tot gedragsverandering moeten we sensibiliseren, motiveren, goede voorbeelden aanhalen en vooral de boodschap blijven herhalen.

Gelukkig beginnen ondertussen verenigingen dit principe ook wervend en sensibiliserend te gebruiken. Ik verwijs daarvoor naar de actie 'Start to Stop' van het provinciebestuur van Vlaams-Brabant, waarbij sportclubs hun leden oproepen om per fiets naar de sportactiviteiten te komen. Vijftien sportclubs doen daar ondertussen aan mee. Ik heb dat voorbeeld ook aangehaald in de commissie bij de bespreking van deze tekst.

Ook in de ons omringende landen, kiest men hoe langer hoe meer voor dit STOP-principe en wil men het autogebruik afremmen. Kijkt u maar naar steden zoals Londen, Stockholm, Freiburg, Nantes en andere. Steden worden daar internationaal voor beloond. Ze creëren werkgelegenheid en veiligheid, ze maken werk van een aangenaam en gezond stadsklimaat, ze bestrijden de verloedering en zetten hun stad ook toeristisch op de kaart. Kortom, steden kiezen voor kwaliteit door het STOP-principe. Het is van groot belang om dit principe opnieuw duidelijk als uitgangspunt van het Vlaams beleid te bevestigen en daarom mag het in dit voorstel van resolutie over het Mobiliteitsplan mijns inziens dan ook niet ontbreken.

Ik zei het al in de commissie. Ofwel is dit een vergetelheid en is het dus makkelijk recht te zetten en voeren we het principe in deze tekst in door dit amendement aan te nemen, ofwel is dit een bewuste beleidskeuze die ons mobiliteitsplan al van bij de aanvang serieus hypothekeert.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer Peeters dient hier namens zijn fractie eenzelfde amendement in als in de commissie, wat uiteraard zijn goed recht is, maar we zullen ook dezelfde argumenten aanhalen als in commissie. Het wekt de indruk door dit STOP-principe op te nemen in het voorstel van resolutie dat er twijfel zou bestaan over het al dan niet behouden van dat principe.

We willen daar heel duidelijk over zijn met de meerderheid: dit staat in het regeerakkoord, in alle beleidsbrieven en in de beleidsnota van de minister. Dit staat ook in de strategische doelstellingen van dit Mobiliteitsplan die decretaal werden vastgelegd. Ik wil ze nog eens herhalen: de bereikbaarheid, de sociale gelijkheid, de veiligheid, de leefbaarheid en de inperking van de milieu-impact. Het STOP-principe bepaalt de rangorde van de wenselijke mobiliteitsvormen. Het hier nog eens opnemen zou eigenlijk een herhaling zijn van wat al zo vaak is gezegd en zou twijfel kunnen zaaien of het erin moet worden opgenomen. Vandaar dat we in commissie en ook vandaag dit amendement niet zullen goedkeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de stemming over het amendement en de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

■

WIJZIGING VAN DE RECHTSPOSITIEREGELING VAN DE MEDEWERKERS VAN DE VOORZITTER, VAN DE LEDEN VAN HET UITGEBREID BUREAU, VAN DE FRACTIES EN VAN DE VLAAMSE VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

Bespreking en stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de wijziging van de rechtspositieregeling van de medewerkers van de voorzitter, van de leden van het Uitgebreid Bureau, van de fracties en van de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

De bespreking is geopend.

De heer Keulen is niet aanwezig en dus zal ik als voorzitter de taak van de secretaris, bevoegd voor personeelsaangelegenheden, op mij nemen.

Het Uitgebreid Bureau heeft op 4 juni 2012 beslist een wijziging aan de rechtspositieregeling van het politiek personeel aan de plenaire vergadering voor te leggen. Op dit ogenblik bepaalt de rechtspositieregeling dat de forfaitaire vergoeding voor onkosten van deeltijds werkende personeelsleden evenredig met hun prestaties wordt verminderd. Nu wordt voorgesteld het Bureau de bevoegdheid te geven om de berekeningswijze te bepalen. Namens het Uitgebreid Bureau van 4 juni 2012 verzoek ik de plenaire vergadering deze wijziging met ingang van 1 oktober 2012 goed te keuren.

Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

Mag ik aannemen dat de wijziging van de rechtspositieregeling van de medewerkers van de voorzitter, van de leden van het Uitgebreid Bureau, van de fracties en van de Vlaamse volksvertegenwoordigers eenparig is aangenomen? (*Instemming*)

Dan is aldus besloten.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 16 juni 2006 betreffende de begeleiding van de scheepvaart op de maritieme toegangswegen naar de havens en de organisatie van het maritiem reddings- en coördinatiecentrum

– 1418 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

- 95 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 94 leden hebben ja geantwoord;
- 1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, mijn reden van onthouding heb ik deze morgen aan de talrijke aanwezigen uiteengezet. Degenen die niet aanwezig konden zijn wegens andere verplichtingen verwijs ik naar het verslag, dat ondertussen al is aangeleverd door onze goede diensten, waarvoor dank.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het besluit van de Europese Raad van 25 maart 2011 tot wijziging van artikel 136 van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie met betrekking tot een stabiliteitsmechanisme voor de lidstaten die de euro als munt hebben

– 1520 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

- 101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 78 leden hebben ja geantwoord;
- 17 leden hebben neen geantwoord;
- 6 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

- 96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 74 leden hebben ja geantwoord;
- 17 leden hebben neen geantwoord;
- 5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Ik heb voor deze en volgende stemmingen een stemafpraak met mevrouw Poleyn.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Ik heb een stemafpraak met de heer Kennes.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik heb een stemafpraak met mevrouw De Wachter.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik heb een stemafpraak met mevrouw Franssen. Zij heeft een zontje gekregen. (*Applaus*)

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten – 1553 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 6

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over amendement 5 van de heer Anthuenis, mevrouw De Ridder, de heren De Meulemeester en Vanden Bussche, de dames Zamouri en Brusseele en de heer van Rouveroy op artikel 28.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

- 98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 13 leden hebben ja geantwoord;
- 77 leden hebben neen geantwoord;
- 8 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 28.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

- 98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 59 leden hebben ja geantwoord;
- 19 leden hebben neen geantwoord;
- 20 leden hebben zich onthouden.

Artikel 28 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

- 98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 59 leden hebben ja geantwoord;
- 19 leden hebben neen geantwoord;
- 20 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 28 april 1998 betreffende het Vlaamse integratiebeleid en het decreet van 30 april 2009 tot wijziging van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden
– 1560 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 6

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

- 103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 78 leden hebben ja geantwoord;
- 19 leden hebben neen geantwoord;
- 6 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

- 98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 74 leden hebben ja geantwoord;
- 19 leden hebben neen geantwoord;
- 5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid
– 1582 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 7

Aangehouden stemmen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmen.

Aan de orde is de stemming over amendement 22 van de heren Deckmyn, Wienen, Janssens, Van Dijck en Creyelman op artikel 4.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 4.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Artikel 4 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 23 van de heren Deckmyn, Wienen, Janssens, Van Dijck en Creyelman op artikel 5.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 5.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Artikel 5 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 24 van de heren Deckmyn, Wienen, Janssens, Van Dijck en Creyelman op artikel 11.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
17 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 11.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Artikel 11 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 25 van de heren Deckmyn, Wienen, Janssens, Van Dijck en Creyelman tot schrapping van hoofdstuk 3, dat bestaat uit de artikelen 16 tot en met 21.

We stemmen meteen over de artikelen zelf.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 16 tot en met 21 zijn aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de amendementen 26 tot en met 39 van de heren Deckmyn, Wienen, Janssens, Van Dijck en Creyelman op het opschrift van hoofdstuk 4, afdeling 1, op de artikelen 22 tot en met 27, op het opschrift van hoofdstuk 4, afdeling 2, en op de artikelen 28 tot en met 33.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
84 leden hebben neen geantwoord.

De amendementen zijn niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de artikelen 22 tot en met 33.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 22 tot en met 33 zijn aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 40 van de heren Deckmyn, Wienen, Janssens, Van Dijck en Creyelman op artikel 34.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
75 leden hebben neen geantwoord;
10 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 34.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Artikel 34 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 18

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET betreffende het Lokaal Cultuurbeleid – 1587 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 6

Aangehouden stemmen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmen.

Aan de orde is de stemming over amendement 7 van de heren Van Dijck, Deckmyn, Janssens en Wienen tot schrapping van titel 5, die bestaat uit de artikelen 59 en 60.

We stemmen meteen over de artikelen zelf.

Stemming nr. 19

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
6 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 59 en 60 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 20

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende het Vlaams cultureel-erfgoedbeleid – 1588 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 7

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over de amendementen 21 en 22 van de heren Van Dijck, Deckmyn en Wienen op de artikelen 4 en 5.

Stemming nr. 21

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
17 leden hebben ja geantwoord;
84 leden hebben neen geantwoord.

De amendementen zijn niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de artikelen 4 en 5.

Stemming nr. 22

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord.

De artikelen 4 en 5 zijn aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 23 van de heren Van Dijck, Deckmyn en Wienen tot vervanging van artikel 19.

Stemming nr. 23

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 19.

Stemming nr. 24

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
84 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 19 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de amendementen 24 tot en met 31 van de heren Van Dijck, Deckmyn en Wienen op artikel 53, op het opschrift van hoofdstuk 7, op het opschrift van hoofdstuk 7, afdeling 1, op artikel 141 en op de artikelen 143 tot en met 146.

Stemming nr. 25

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
79 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

De amendementen 24 tot en met 31 zijn niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de artikelen 53, 141 en 143 tot en met 146.

Stemming nr. 26

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
82 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben neen geantwoord.

De artikelen 53, 141 en 143 tot en met 146 zijn aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 32 van de heren Van Dijck, Deckmyn en Wienen tot schrapping van hoofdstuk 7, afdeling 2, die bestaat uit de artikelen 149 tot en met 153.

We stemmen meteen over de artikelen zelf.

Stemming nr. 27

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

De artikelen 149 tot en met 153 zijn aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 33 van de heren Van Dijck, Deckmyn en Wienen en mevrouw Martens tot vervanging van het opschrift van hoofdstuk 7, afdeling 3, onderafdeling 1.

Stemming nr. 28

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 34 van de heren Van Dijck, Deckmyn en Wienen en mevrouw Martens op artikel 154.

Stemming nr. 29

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
17 leden hebben ja geantwoord;
84 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 154.

Stemming nr. 30

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
84 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 154 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 35 van de heren Van Dijck, Deckmyn en Wienen tot vervanging van artikel 187.

Stemming nr. 31

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 187.

Stemming nr. 32

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 187 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 36 van de heren Van Dijck, Deckmyn en Wienen op artikel 189.

Stemming nr. 33

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 189.

Stemming nr. 34

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 189 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 37 van de heren Van Dijck, Deckmyn en Wienen op artikel 196.

Stemming nr. 35

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
17 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 196.

Stemming nr. 36

Zie hier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
84 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 196 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 38 van de heren Van Dijck, Deckmyn en Wienen tot schrapping van artikel 197.

We stemmen meteen over het artikel zelf.

Stemming nr. 37

Zie hier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord;
16 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 197 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 38

Zie hier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid en de bepaling van het provinciaal jeugdbeleid – 1589 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 6

Aangehouden stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de stemming over amendement 2 van de heren Janssens, Deckmyn, Wienen en Van Dijck tot schrapping van artikel 8.

We stemmen meteen over het artikel zelf.

Stemming nr. 39

Zie hier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
75 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
10 leden hebben zich onthouden.

Artikel 8 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 40

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
75 leden hebben ja geantwoord;
28 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, met het oog op de invoering van een deels op socio-economische leerlingenkenmerken gebaseerd omkaderingssysteem, waarbij het kleuteronderwijs evenwaardig omkaderd wordt als het lager onderwijs – 1591 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 5

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over amendement 12 van de dames Vanderpoorten en De Knop, de heer Bouckaert en mevrouw Meuleman op artikel 9.

Stemming nr. 41

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
38 leden hebben ja geantwoord;
62 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 9.

Stemming nr. 42

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 9 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 13 van de dames Vanderpoorten en De Knop, de heer Bouckaert en mevrouw Meuleman tot vervanging van artikel 20.

Stemming nr. 43

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
38 leden hebben ja geantwoord;
62 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 20.

Stemming nr. 44

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 20 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 14 van de dames Vanderpoorten en De Knop, de heer Bouckaert en mevrouw Meuleman tot schrapping van artikel 25.

We stemmen meteen over het artikel zelf.

Stemming nr. 45

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
65 leden hebben ja geantwoord;
16 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Artikel 25 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 15 van de dames Vanderpoorten en De Knop, de heer Bouckaert en mevrouw Meuleman op artikel 26.

Stemming nr. 46

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
38 leden hebben ja geantwoord;
62 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 26.

Stemming nr. 47

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 26 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de amendementen 16 en 17 van de dames Vanderpoorten en De Knop, de heer Bouckaert en mevrouw Meuleman tot schrapping van de artikelen 34 en 35.

We stemmen meteen over de artikelen zelf.

Stemming nr. 48

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 34 en 35 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 49

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme – 1594 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 50

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
103 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET betreffende het vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren**– 1600 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2****Hoofdelijke stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 51

Ziehier het resultaat:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

80 leden hebben ja geantwoord;

18 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wat het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie betreft**– 1606 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3****Hoofdelijke stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 52

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

98 leden hebben ja geantwoord;

5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET betreffende de machtiging tot oprichting van een Vlaamse vereniging voor ICT-personeel**– 1608 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3****Hoofdelijke stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 53

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

86 leden hebben ja geantwoord;

17 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
83 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Wilfried Vandaele, Lode Ceyskens, Bart Martens en Robrecht Bothuyne en de dames Tine Eerlingen, Tinne Rombouts en Michèle Hostekint houdende wijziging van diverse bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wat de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreft – 1509 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 5

Aangehouden stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de stemming over amendement 25 van de heren Peeters en Sanctorum tot toevoeging aan hoofdstuk 3 van een artikel 11/1.

Stemming nr. 54

Ziehier het resultaat:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
74 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 55

Ziehier het resultaat:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
75 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord;
19 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Paul Delva, Philippe De Coene, Lieven Dehandschutter en Johan Verstreken, de dames Yamila Idrissi en Danielle Godderis-T'Jonck en de heer Bart Caron tot wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk, wat betreft de bewegingen, de vormingsinstellingen en het steunpunt – 1611 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 56

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
72 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Philippe De Coene, Paul Delva, Lieven Dehandschutter en Bart Caron, mevrouw Yamila Idrissi en de heren Johan Verstreken en Wilfried Vandaele betreffende een actieplan voor de letteren in Vlaanderen – 1327 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 57

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
90 leden hebben ja geantwoord;
13 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw Karin Brouwers, de heer Jan Roegiers, mevrouw Lies Jans, de heren Dirk de Kort en Steve D'Hulster en de dames Tine Eerlingen en Griet Smaers betreffende het in opmaak zijnde Mobiliteitsplan Vlaanderen – 1601 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 4

Stemming over het amendement

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de stemming over amendement 4 van de heren Peeters en Van Der Taelen.

Stemming nr. 58

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
5 leden hebben ja geantwoord;
61 leden hebben neen geantwoord;
37 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 59

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord;
37 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

MOTIE van de dames Irina De Knop, Khadija Zamouri, Mercedes Van Volcem en Vera Van der Borgh t en de heer Sas van Rouveroij tot besluit van de op 14 juni 2012 door mevrouw Irina De Knop in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de gratis stroom voor gezinnen – 1679 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 60

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
11 leden hebben ja geantwoord;
67 leden hebben neen geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van mevrouw Katleen Martens en de heren Jan Penris en Wim Wienen tot besluit van de op 14 juni 2012 door mevrouw Irina De Knop in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de gratis stroom voor gezinnen – 1671 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 61

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
68 leden hebben neen geantwoord;
15 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van mevrouw Elisabeth Meuleman, de heer Filip Watteuw en mevrouw Mieke Vogels tot besluit van het op 27 juni 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de hervorming van het secundair onderwijs – 1692 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 62

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

4 leden hebben ja geantwoord;

85 leden hebben neen geantwoord;

14 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van mevrouw Gerda Van Steenberge en de heer Joris Van Hauthem tot besluit van het op 27 juni 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de hervorming van het secundair onderwijs – 1693 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 63

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

18 leden hebben ja geantwoord;

68 leden hebben neen geantwoord;

17 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten, Ann Brusseel en Fientje Moerman en de heer Sas van Rouveroij tot besluit van het op 27 juni 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de hervorming van het secundair onderwijs – 1694 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 64

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

38 leden hebben ja geantwoord;

61 leden hebben neen geantwoord;

3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van de heren Boudewijn Bouckaert, Lode Vereeck en Peter Reekmans en mevrouw Ulla Werbrouck tot besluit van het op 27 juni 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de hervorming van het secundair onderwijs – 1695 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 65

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
67 leden hebben neen geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, ik deel u nog mee dat morgen noch de morgenvergadering, noch de middagvergadering van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media plaatsvindt. Oorspronkelijk zou alleen de vergadering van de voormiddag niet plaatsvinden.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 4 juli 2012 om 9 uur, 14 uur en 19 uur en op donderdag 5 juli 2012 om 10 uur en 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 21.57 uur.*

■

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brussee, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Khadija Zamouri.

Afwezig met kennisgeving

Ludo Sannen: ambtsverplichtingen;

Else De Wachter, Felix Strackx, Luckas Van Der Taelen: familieverplichtingen;

Patricia De Waele, Cindy Franssen, Sabine Poleyn: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Herman Schueremans

■

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan

Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDING:

Jan Penris

■

Stemming nr. 2:**JA-stemmen:**

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Peter Reekmans, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 3:**JA-stemmen:**

Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Dirk Peeters, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Elisabeth Meuleman, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroi, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Daniëlle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroi, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Daniëlle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan

Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Peter Reekmans, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van

Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

■

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans,

Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

■

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 12:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

■

Stemming nr. 13:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan

Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

■

Stemming nr. 14:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 15:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie,

Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

■

Stemming nr. 16:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 17:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine

Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

■

Stemming nr. 18:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Bart Caron, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Wim Wienen

■

Stemming nr. 19:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Christian Van Eyken, Mieke Vogels, Filip Watteuw

■

Stemming nr. 20:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Bart Caron, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Wim Wienen

■

Stemming nr. 21:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 22:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van

Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 23:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaecker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 24:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaecker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens,

Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 25:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-TJonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Peter Reekmans, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 26:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De

Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Mia De Vits, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Bart Martens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Güler Turan, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 27:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Bart Caron, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Dirk Peeters, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Wim Wienen

ONTHOUDING:

Elisabeth Meuleman

■

Stemming nr. 28:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 29:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren,

Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

ONTHOUDING:

Marc Hendrickx

■

Stemming nr. 30:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 31:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans,

Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 32:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 33:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De

Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 34:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 35:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jorgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jorgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 36:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jorgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jorgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 37:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 38:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan

Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 39:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 40:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Bart Caron, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr. 41:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Dirk Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Elisabeth Meuleman, Bart Tommelein, Marleen Vanderpoorten

■

Stemming nr. 42:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen,

Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 43:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Dirk Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Gerda Van Steenberge, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Elisabeth Meuleman, Bart Tommelein, Marleen Vanderpoorten

■

Stemming nr. 44:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De

Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 45:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van

Rouveroij, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 46:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brussee, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Dirk Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Elisabeth Meuleman, Bart Tommelein, Marleen Vanderpoorten

■

Stemming nr. 47:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 48:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 49:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren,

Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 50:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 51:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 52:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

■

Stemming nr. 53:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 54:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Bart Caron, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Dirk Peeters, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie

Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel

ONTHOUDING:

Elisabeth Meuleman

■

Stemming nr. 55:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Bart Caron, Dirk Peeters, Mieke Vogels, Filip Watteuw

ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 56:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler

Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Gerda Van Steenberge, Marleen Vanderpoorten, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 57:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Bart Tommelein, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Marleen Vanderpoorten, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 58:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Dirk Peeters, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark

Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Jan Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 59:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Bart Caron, Dirk Peeters, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Jan Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 60:

JA-stemmen:

Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr. 61:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 62:

JA-stemmen:

Bart Caron, Dirk Peeters, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Elisabeth Meuleman, Bart Tommelein, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Marleen Vanderpoorten, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 63:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren,

Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brussee, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 64:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brussee, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Dirk Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Elisabeth Meuleman, Bart Tommelein, Marleen Vanderpoorten

■

Stemming nr. 65:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van

Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Marleen Vanderpoorten, Khadija Zamouri

■